

Spraeck ende woord-boeck, in de Maleysche ende Madagaskarsche talen, met vele Arabische ende Turcsche woorden : inhoudende twaelf tsamensprekeningen inde Maleysche, ende drie in de Madagaskarsche spraken, met alderhande woorden ende namen, ghestela naer dordre vanden A.B.C. alles int Nederduytsch gestelt : noch zijn hier byghevoecht de declinatie van vele vaste Sterren, staende ontrent den Zuyd-pool ...

<https://hdl.handle.net/1874/205055>

o-ap Zie over het Spaans - en Woordboek, zijnde het eerste dat door een Nederlander
voor den taale gemaakt is, G. M. Wamelys Malijische Spraakkunst p. 276 - 279.

Niet in:

- 12 Zamenfpraken, Nederduitsch en Maleisch, p. 1 en vervolgens.
- 3 ————— en Madagaskari, p. 75 tot 89.
- Nederduitsch, Maleisch en Madagaskari Woordboek, p. 85 tot 180
- Namen der Mahaden, Dagen en Getallen, Duitst, Mal. en Madeg. p. 160 tot 182
- Conjugatie, p. 183, 184.
- Nederduitsch, Arabisch en Turckisch Woordenboek p. 185 - 222.
- de Alfabet, Declinatie en Grootte der meeste vaste Staven, waargenomen en be,
rekens op het Eiland Simeatra. — tot aan het einde.

Spraeck ende woord-boeck,

Inde Maleysche ende Madagaskar- sche Talen / met vele Arabische ende Turcsche woorden:

Inhoudende twaelft samensprekinghen inde Maleysche / ende drie inde Madagaskarsche spraken / met alderhande woorden ende namen / gheset naer onze
vanden A. B. C. alles int Nederduytsch verduypt.

Noch zijn hier bygheboecht de Declinatien van vele vaste Sterren / staende onterent
den Zuid-pool : hoor desen tyd- noot ghesien.

Sonderling nut voor de ghene die de Landen van Oost-Indien besoecken : ende niet
min vermakelick voor alle curieuse Lief-hebbers van vreemdiecheydt. Alles
ghesteldt, gheobserveert, ende beschreven door

Frederick de Houtman van Gouda.

Cornelius R. Chryso-Schollus. Amsterdamus A. 1605.

T'AMSTELREDAM,

By Jan Evertsz. Cloppenburch / Boeckvercooper / op't Water /
inden grooten Spel. M. vj C. ende III.

Met Privilegie van acht Jaeren.

Extract uyt der Previllegie.

VVT crachten vande Brieue van Oetroy, der Staten Generael, van de Vereenichde Nederland-
sche Provincien, daer by hare E. E. Fredrick Pieter sz. de Houtman, vergunt hebben Prive-
legie, daer by, alleene gheduerende den tydt van acht naestcomende Iaren, soude moghen doen druc-
ken, uytgheuen, vercoopen, seker Spraeck-boeck, oft Dictionarium, van de Duytsche, Maleysche,
ende Madagaskersche spraken: met noch vele Turcxsche ende Arabische woorden: ende daerenboven
noch eenighe vaste Sterren, welke staen ontrent de Zuydpole, tot op ontrent vijfendertich graden
by zuyden de Linie Equinoctial, tot ongheweerlyck drie hondert int ghetal: met verbodt dit Spraeck-
boeck, midtsgaders de voorsejden vaste Sterren den voorsejden tydt van acht Iaren gheduerende,
binnen dese vereenichde Landen, int geheel oft deel, nae te drucken, oft elders nagedruet, in de selve
Landen te brengen, onder wat protext het sy, op pene van verbeurte der nagedruete exemplare, ende
daerenboven van de somme van 100. Carolus guldens te appliceren: eē der dedeel voor den Officier,
een derdendeel voor den Armen, ender t ander derdendeel voor den voorsejden Frederick de Hout-
man, gelyet alles breeder blijet, by de voorsejde brieuen van Oetroy. Ghedateert den 4. Febru. 1603.
Gheseghelt, ende onderteeckent, ter ordonnantien vande Staten Generael.

C. Aerffens.

Eedele, Moghende, VVylse, Hoochgheleerde, Discrete, seer
Voorsienighe Heeren, mijn Heeren, Staten, generael van de gheunieerde Nederlandt-
sche Provincien.

Midsgaders den Doorluchtighen, Hoochgebooren Vorst ende Heere, MAURITIUS,
geboren Prince van Orangien, Grave van Nassau, Catzenelleboge, Vyanden, Diest, Meurs,
&c. Marquijs van der Veer, ende Vlisfinghen, &c. Heere van S. Vyt, Dalburgh, der Stadt
Grave, ende vande Landen van Kuyck, &c. Stadt-houder ende Capiteyn generael van
Gelderlandt, Hollandt, Zeelandt, VVest-Vrieslandt, VVtrecht ende Overysse, &c. ende
Admirael van der Zee.

Oock den Eerent-achtbaren, VVel-vvysen, Voorsienighen Heeren, ghecommiteerde
Raden der Admiraliteyt.

Ende den Eerentvrome, VVylse, seer Voorsienighe Heeren, de Bevinthebberen ende
generale Compagnie, der vvijdt-vermaerde Oost-Indisch-vaerd.

Alsoo het seker is dat vvy menschen niet voor ons selven alleene, maer een
veder voornementlick tot zynes naestes dienft vanden al-vvysen God gescha-
pen, ende in dese vverelt gestelt zijn, hebbe ick 'tselve, met goede opset over-
denckende ende overvveghende, mijn schuldighe ende van God opgheleyde
plicht naercomende, niet connen laten, 'tghene ick door myne ongheluck
(daer voor ick selfde doemaels hielde ende achtete,) geleert hebbe, aen den dagh te bren-
ghen, mijn oogh-vvit nemende, dat ick my in beelde, Godt Almachtich my dien teghe-
spoed, toeghevoeght heeft, om een beginfel te vvesen, daer door Godts eere ende kennisse
niet alleene onder de vvij gesetenen Heydenen bekennt ghemaectt ende ghevordert, maer
beneffens dien, de gheluckighe Navigatie, daer Godt dese landen soo genadelijck mede se-
ghent,

ghent, te bequamer tot hare ghevvenfchte effect ghebracht can worden: VWant alsoo ick op de Oost-Indische tweede reyse, die zaligen mijn broeder Cornelius de Houman (naer dat hy Anno 1595. d'eerste ghevveest hadde, die vande Nederlandtsche Natie door Godts ghenade, ende op-voorderen van de Heeren aenlegghers ende bevinthebberen, in dier tijt der Oost-Indischer Navigatie,) de reyse te schepe op Oost-Indien ghedaen hadde, ende andermael dede, den selven mijn broeder de Houman, ick de twee Voyagien verghef-schapt hebbe ghehadt, ende mijn broeder doenmaels door de ontrouwe des invvoonders ende bedroch der Portugesen, met veel andere onser Natien, schandelijcken ende moordadelijcken om hals ghebracht zijn: Soo ben ick als een ongheluckich mensche, met meer andere inder ongheloofiger handen, aldaer opt Eylandt Sumatra, tot Atchein, sesentvintich Maenden niet sonder verscheyden periculen mijns levens, ghevanghen ghebleven: Doch eyndelijcken vvonderbaerlijck door Gods goedtheyt ende ghenadighe bescheimighe verlost, ende in mijn Vader-landt ghesondt ghecomen. Doch heeft mijn Godt benefens myne verlossinghe, het verstandt ende de ghenade ghegheven van de Maleysche sprake, die in gants Oost-Indien, als een gemeyne sprake is (alhoevvel datter noch vele eygene inlantische spraken zijn:) vvant de Maleysche sprake vvort by ouden ende jongen gebruyct, ende in vvelcke oock alle coop-handelen geschien ende ghedaen vvorden, tot in de Moluckische Eylanden ende die quartieren toe. Derhalven keerende tot mijn voorghestelde ooghe ende doel-vvit, hebbe ick de selve met onse Neder-duytsche Tale een spraeck ende vvoordt-boeck, naer mijn slechte verstandt, by een vergadert, daer inne de Maleysche, ende daer op passende de Madagaskerse talen teghen onse sprake ghesteldt staen: De Madagaskerse sprake is mede seer nut voor de schepen, die haer Voyagie naer Oost-Indien vvillen doen, alsoo onse schepen dickmael int Eylandt Madagasker, by de Portugesen, ghenaemt Sant Laurens, gheleghen by Oosten de Caep de bonne Esperance, haer lieden moeten ver-verschen, als van versch vwater, Vvres, vruchten, ende andere nootvvendighe ver-versinghe, voor ghesonde ende siecke hun versien. VVelcke sprake oft vvorden hebbe ick be-comen

comen door eenen ingeboren vant selve Eylandt, die alreede goedt Duyts sprac: alsoo hy
vvel vier Jaeren met onse Duytsche Natie ghevaren hadde. Item hier achter by gevoecht
soo verre mijn neerstigh ondersoeck sick strecket, door aenleydinghe andere, de selve tale
kundich, eenighe Arabische ende Turckse vvoorden, met onse Tale verduyscht: tot nut
ende dienst der ghenē, die op Arabia, Felisā, Roode-zee, Persien, ende omleggende landen
handelen, als oock in Oost-Indien: VWant daermen de Machometse VVer houdt, daer
ghebruyckt men oock de Arabische sprake. Ten laetsten hier noch achter by gevoecht,
de Declinatie van sommighe vaste Sterren, by my op de eerste voyagie, ontrent den Zuydt-
pool gheobserveert: Ende op de tweede, opt landt van Sumatra, met meerder neersticheyt
verberert, ende in ghetale vermeerert, ghelijck de selve (meer als 300.) te sien zijn op de
Hemelsche Globen, die (naer de observatien van den vvijs-beroemden Ticho Brahe) uyt-
gegeven zijn van VVillem Iansen van Alckmaer, vvoonende tot Amsterdam. VVelcke
Sterren dienende voor alle Zeevarende lieden, die by Zuyden de Lynie Equinoctiael haer
Navigatie doen: ende tot een Speculatie aller Lief-hebbers der Astronomie off Matema-
tische const. Dir is myne Heeren, de oorfake, die my bevveeght heeft, dit vverck voor te
nemen. Ende op dat het te gheluckigher voortganck becomen, ende voor quade tonghen
ende nyders beschermt blyven mochte, hebbe ick t' selve onder uyve E. E. M. ghenadighe
schut ende scherm laten uyt-gaen. De Almogen de Godt gheve, dat het selve myne vverck
ende arbeydt t'zyner eeren, tot vorderinghe zijns heylighen vvoordts ende kennisse, ende
tot nut onses Vader-landts strecken, ende aenghelecht moghe vvorden.

V. E. Moghenden, Doorluchtighen, E. VVysen, Voorzienighen
Heeren dienstvvillighe

Frederick de Houtman.

Den Autheur tot den goetwillighen Leser.

Goedthertighe/constlievende Leser/ ick stelle u hier vooz ooghen een spraeck ende woord-boeck:
Inhouden de sekere ti amenspraeck/ende alle andere woorden/nae ordene van A. B. C. vooz
in flechte leerke / naer de mate mijns verstandts/tot wiens behulp (die dies van doen mocht
hebben) in Druck vervâtet/van de Maleysche ende Madagaschische spraken: Oock vele Turckische
ende Arabische woorden / met onse Moederlike Tale verdupschet. De welcke Talen ick in groote
swaricheydt ende perphelen mijns levens inden tijdt van 26. Maenden / daer ick in Oost-Indien tot
Atchein, ende andere plaetsen in den Coningrijcke ende Eplandt van Sumatra, by den ouden Taprobana
ghenoemt/ ghevanghen ben gheweest/ gheleert hebbe. Ick hebbe te liever desen arbejdt aengenomen/
ijnt liefde der Oost-Indischer Zeevaerdt/ overmidts ick aldaer in myne reyse ghesten ende ghehoort
hebbe/ dat de Maleysche sprake over al Oost-Indien ghemeeue / ofte ten minsten by velen bekende is.
Wilt daeromme den selven danckelijck ende jonstelijck aennemen / ende uwe profijt daer mede doen/
naevolghende de profytelijcke Diekens/ ende niet soo seer op de vercieringhe ende verbloeminghe der
woorden ende redenen (daer ick ghene professie van en doe) als op mijn voornemen ende goet herte
sien: Ende de fauten die naer u oordeel u mochten voozcomen / niet u goedwillicheydt bedecken ende
overslaen. Daer wel.

J. Loutman

Tot Lof des Gheest-rijcken.

Wren Pheniciaens aent mid-lands Mey gelegē/
 Doozmaels d'erbarenste des zee-warens geacht/
 Zyn d'helden van Argo dat groot schip/allerweghen
 Dooz haer gulden-vlies-reys in Chroupken gebzacht:
 Wordt Tiphis de Piloot oock soo dickwils ghebacht
 By de Griecseke schypveers/en in Latynseke boeckē/
 Die als een kinde sou'd' zijn op onses tydts zeevaert:
 Hoe veel meer zijn ynus weert/en getelt met de cloeckē/
 Ons schippers en Piloots ons bootsmans rou vā aert/
 Ons koopmans/ capiteyns/ commissen wijt vermaert
 Die daeghlicx upt Hollandt/ en de Zeecuse landouwen/
 Met scheyen/goet en bloet d' Oost-Indische contreyen
 Dooz cruppen langhs hoe meer/jae woonplaetsen hun
 houwen

Daer zo nu d'et bloot als nu d'ander als dan berbeyē
 De West-Indische kust/ met scheyen ende Galepen
 Aensoecken over al/ met schoon winst en profijt.
 Doozwace/ de Tyriers, Argo, Typhis verheben
 D'ijerlandse coopljen/ oft haer scheyen hoogh' en wijt/
 Oock onse stermans cloet/ t'hantwater moeten geben/
 Die niet en zijn alleen/by t'bloedtvaren ghebleven;
 Maer hebben cloeck oock mee de Calen wil gheleerd/
 Daer met zo comen selfs haer eyghen handel beyven
 Sonder in byers te staen/ dat haer Colken/ verheert
 Dooz giften en gheschenck/ mochten tot hun outryven
 Trouloos zijn/ en daer dooz haer opset vuchtloos
 blyven.

Om sulcx behoeden dan heeft onse Frederijcke
 Gene hy/zijnde gebaen van lichame/maer van geeste
 Leergterich/ende by/gheleert heeft in het kinckē
 Sumarra en Achem:al waer hy als een Beeste
 Den tijdt van twee mael thien en ses Maenden op't
 meeste/

Was een gebangen Slaef den Turck-Heydense men-
 schen.

Ich segghe/Frederick de Houtman, dien de Heer
 Wonderlijck heeft verlost/ byten hope/ nae wenschen:
 Heeft tot een danckbaerheyt op dat Gods woort en leer
 Vuchtbaerlijck met profijt/ en voortgaugh langh soo
 meer

In India, wederom van nieuws werde verheydet:
 Dit woort ende Spraeckboec vlyrich int licht gebzacht
 Daer met soo heeft hy sijn/middel en wegh bereydet
 Dooz onse Nation/om met Godes woorts cracht
 De Heyd'nen tot t'geloof te byenghen met aendacht.
 Dus ghy byzome Majoors en kisercke Onderwinders
 Der Oostindische vaert; op dat u opset goet
 Vast staen/en wel voortgae/sonder vele verhindere/
 Cracht eerst dat Christi Rijck/ daer mach crygen den
 voert

End' wassen langhs hoe meer: So sal in overbloedt
 D'neringh' en zeevaert meerd' ren t'uwen ghenogghen.
 Hier heeft onse Caelman/Sadelen Heerdt besteldt
 Laet sich daer toe me voort met yber cloec gaē voegen
 En di' gebuycken recht/een peder byzom' Gods held:
 Op dat werde verstaort/Satans verkeerd' ghewelde.
 En ghy/ O Frederick, stel u gangh' en u treden
 Tot uwes naestens mit/ staen sulcx niet in de Windt/
 Nu ghy maect dat Godts eer/dooz uw's pands wel
 besteden

Int landt dat Godt niet kendet/ haer voort plantinghe
 vindt:
 Wel heind die tot Gods eer en dienst zijn werck begint.

Vigilantia & fide,
 D. M.

Een 'tsamen-coutinghe van

aencomen eens Schip: Waer van den Capiteyn
hoor den Coninck presenteert / ende watter pas-
seert: op de Oost Indische manier: met seven per-
sonagien: als / David / Abraham / een Ghelubden /
den Doortier / den Coninck / een Vrouw / den Ca-
pitem van't Schip.

- D.** **S**ijt ghegroet Abraham.
A. Ende u van ghelycke David.
D. Van waer comt ghy so vzoech gegat?
A. Ick come vande marckit.
D. Wat hoort gy nieuws? zijnder geē nientpdinge
van eenighe schepen?
A. Ick hebbe hoozen gheschut schieten/
welck is een teken van vzeemde schepen.
D. Ende ick hebbe hoozen segghen datter een
schip van Guiserat aen ghecomen is.
A. Wat brenghet het voor? Coopmanschap mede?
D. Het is gheladen met Anijl / met Dadels /
Kozynen: Doe brenghet seer veel sijn Lpwaet
van alle soorten / met veel Catoen.
A. Iffet alsoo? dats een seer goede tyd dingh.
D. Iae / ick hebbe het voor? de waerheydt
hoozen segghen.
A. Van sal (wilt God) het Lpwaet / ende
andere goederen goede coop worden.
D. Iae (wil God) het sal mede veel schamel
lieden wel comen / die weynich gheleede zijn:

Satoe berkatta samma derry

sampey Capal: derri manna Nachgoda datan ádap
páda Sultaen: Lagi appa datan, tleire negry Oost In-
dien: deng'an toujouh orang, bagj Daoedt, Ebrahim,
satoe Sydá fidá, Pongolo, pintou: Sultaen, satoe pa-
rampou'an, iang Capitaen Capal.

- D.** **E**s falemalecom, Ebrahim.
A. Malecom selam Daoet.
D. Derrj manna datan pagí harí?
A. Beta datan derrj pakan.
D. Appa achgabar: tieda gabar barou
derrj barang Cappal?
A. Souda beta deng'ar boenjí bedyl,
iang itoe alamat derri Cappal dágang.
D. Lagi hamba deng'ar catta iang
satoe Cappal derri Guiserat souda datan.
A. Appa pervinjága de báva di'a?
D. Ini ber'ífi: ken Senam, ken Gorma,
Zebibt: lagj bavadia banja káyin álus
derrj famoe'á ienis: lagj Capas banja.
A. Begítou: itoe gabar banja baick.
D. Ia beta deng'ar catta sach
begitoe.
A. Iang datan (Insialla) káyin, lagi
barang barang lain iadí morra.
D. Ia, (Insialla) lagj iadí baick ken
orang kassien, iang tieda berkayin:

want het Lpwaet langhe dier ghetweeft is.

A. Dat is de waerheyt.

doock den onghestooten rijs/
ende den ghestooten rijs/ ende alle andere
eetbare ware zijn mede seer dier/ als vleesch/
visch ende ander toespis.

D. Het sal nu beteren want het nu den tijt
is dat de schepen vā Bengalle/ Moeselipatan/
ende van de quartieren overcomen/ de welke
alle lypwaet/ ende ghestooten rijs mede brengen.

A. Wie is dit die hier comt op desen grooten
Oliphant/ den welcken so veel volcx heeft
die hem naer volehr?

D. Dat is den Sabandaer met den Secretaris.

A. Ich sie daer oock hreemde lieden op sitten/
wat of dat voor lieden moghen zijn?

D. Het is den Capiteyn van Gupserat/ die nu
eerst met zijn Schip aengecomen is/ de welke
nu voor den Coning sal ghebrocht worden.

A. Wat heeft dat te bedieden datter een
Oliphant met root laken becleet is/ daer
de trommelen en trompetters met de schermep
spelers voorgaen?

D. Den Oliphant die ghy siet/ ende den
man die in dat hupske sit dat op de Oliphant
staet/ is een teken dat zy den hries
van haren Coninck/ aen onsen Heer brengen.

A. Wie draecht nu den hries?

D. Den man die op den Oliphant sidt

carna kayin lamma mahal.

A. Itoe songo:

lagi padé,
bras, deng'an sammoenja
macca nan lain poen máhal : bagi dáging,
ikan jang lá ouck lain.

D. Sakaran baick poelang: carma sakaran
moesim cappal derrj Bengali, Moeselipatan,
lagi benjaer itoe datan, iang de'a bava
sammoenja, kajin deng'an bras.

A. Siappa itoe iang datang fini atas
Gayja befar, iang adda orang banjá
de ekoet de'a?

D. Itoe Sabandaer deng'an Pongolo Cornon.

A. Bera liat lagi doudock áras orang dagang,
orang appa tácock itoe?

D. Itoe la Nachgoda Guiserat, iang bárou
dátan deng'an Cappal deá, iang de bava
de'a n'adap pada rayja.

A. Appa alamat iroe, iang fatoe
Gayja, ter packay ken fakelat miera, iang
gendrang orang namfieri, daen orang
ferenez ialan doulouw?

D. Iáni Gayja tun liat, iang
orang doudock dalam rincka atas
Gaya, itoe alamat dia bava soerat
derri rayja di'a aken Tuankyta.

A. Syappa bava soerat sakaran.

D. Oerang dodock atas Gayja.

A. Wat is dat voor een man dier op sit?

D. Het is een edel man vanden Coninck die hy daer toe verkiest.

A. Waerom is dit al ghedaen?

D. Om de eere vanden Coning daer den brief van daen comt.

A. Ende wat is datte dat ick sie soo veel mans als jongens achter comen/ die pder wat inde handt dragen/ met geschilderde cleetkens/ over ghedeckt?

D. Dat zijn de presencen die den Capiteyn aen den Coning presenteren sal.

A. Is dat voor den tol van zijn goederen/ oft moet hy den tol behalven betalen?

D. Neen/ den tol is noch seben ten hondert.

A. Wat eer bewijst den Coning weder hier voor haer lieden?

D. Dat is/ als sy binnen by den Coning comen/ die seesteertse daer eerlijck.

A. Wat doetmen daer als dan?

D. Daer eetmen ende drinckten/ daer wert van alderley spysse ende frupte ghebrocht/ daer wert ghespeelt/ ghedanst/ met veel breuchden die daer bedreven werdt/ soo op de trompetten ende schermepen/ ende handtsfluyten te blasen/ op den Veel te spelen/ oock doet den Coning een cleedt op de hier lantsche manier halen/ dat hy den Capiteyn vereert.

A. Orang appa itoe doudok de atas.

D. Itoe saetoe Orang kayá derri Sultaen terpilleh.

A. Carna appa karyja itoe?

D. Carna de gormat rayja, iang poenja soerat.

A. Lagi appa itoe beta liat datan banja orang daen boudack bava commedyen sa'orang orang dalam tang'an, deg'an pertia berlukis ter toutoup?

D. Itoe toeffa lombahan pada Nachgoda iang dia lomba aken raya.

A. Adde itoe carna oufour arta dia-attoeu bayar dea oufour layn?

D. Tieda, oufour lagi derri saratos toujou.

A. Appa gormat de bry rayja carna itoe ken de'a?

D. Itoula, manna calla di'a masock pada rayja de bry gormat bang'ia.

A. Maya bekerryja sana?

D. Sana de'a maccan mynom, de bava berang maccanan lagy barang ienis bokayou, lagy di'a bermeyen, narry, deng'an soucka banja adda sana, bagy ken tyop nanfiry, daen ferreney, deng'an, de tyop banfi, daen de gissing harbab: lagy soeroh ambil tuan kyta fatoe salin tjerre negry fini, iang de bry ken Captain.

- A.** Is dat de manier hier vant landt?
V. Jae/het is alsoo hier de manier by desen Coning/ oock by de andere Coninghen alsoo gheweest.
- A.** Doet den Coninck dan pets meer?
V. Neen/dan als dit alles ghedaen is/ Doetse den Coninck met een Oliphant weder naer hups brenghen.
- A.** Ich soude dat alles wel eens willen besien.
V. Wel laet ons haer volghen.
- A.** Sullen sy niet al binnen zijn?
 wy hebben te langhe ghewacht.
- V.** Neen/want sy moghen niet binnen de poort comen/ of daer moet eerst een teken vanden Coning comen.
- A.** Jisset alsoo/comt laet ons dan haestich gaen.
V. Siet ghy dit wel?
 hier staense noch alle en wachten.
- A.** Het is waer: maer wie is dat/
 die daer met dat bergulde mes inde handt comt?
- V.** Het is een ghelubde van den Coning.
- A.** Waer sal hy met dat mes gaen?
V. Hy comt hier om de Capitepu binnē te halsk.
- A.** Hoe hiet dat mes? heeft het anders geē naem?
V. Jae het wordt ghenaemt Si'ap/
 welck is gheseydt / een teken vanden Coning.
- A.** Aen wien sal hy het ghebodt doen?

- A.** Itoe adda tjerre negry sini?
D. Ia, begitoe adda tjerre raija sini, lagi raija raija iang douloeu adda poen begitoeu.
- A.** Bekerija raija barang lain?
D. Tieda, ianii souda iang samoenja itoe, de soeroh Tuankyta deng'an Gaija combali pada roema di'a.
- A.** Beta soucka de liat itoela sammoenja.
D. Baick boela kira ekoet di'a.
- A.** De'a belom ke dalam?
 kira lambat béna ternanti.
- D.** Tieda: carna de'a tieda dapat masock pintou,
 attou mau doulou datan derri dalam alamat raija.
- A.** Adda begitoe boela kita ialan lekas.
D. Adda kira liat?
 sini dieri lagi samoenja de nanti.
- A.** Itoe songo: lagi siappa itoeu,
 iang datan deng'an pissou bermas dalam tang'an.
- D.** Itoe fatoe sida sida raija.
A. Manna ija pegi deng'an pissou itoeu?
D. Ija datan carna maslock Capitain.
- A.** Appannama pissou itou? tied' adde namma lain?
D. Ia namma ini Si'ap.
 iang artienja alamat pada raija.
- A.** Aken siappa dia ioenjong sabda?

D. Menden meester vande poort.
 A. Ick sie dat hy de Siap overgheeft:
 D. Dat is waer: comt laet ons hoozen
 wat hy segghen sal.

Den ghelubden oft tsiapdragher spreekt
 teghen den Dooztier.

G. Hola/waer zift ghy Dooztier?
 P. Hier ben ick: wat is u begeeren?
 G. Onsfangt het gebode van onsen Heer.
 P. Ick salt hoozen (beliest het God.)
 G. Eghebode vanden Coninck is (wil God)
 dat ghy den Capiteyn met zyn volck
 sult laten binnen comen.
 P. In den naem des Heeren:
 eere sy onsen Coning.

Den ghelubden spreekt teghen den Coning.

G. Sijn Majesteit sal weten
 dat den Capiteyn hier voor de poort is.
 C. Wel dats goet: hy sal terstont binnen comen:
 maer gaet de Vrouwen hier roepen.
 D. Wat beliest zyn Majesteit?
 C. Is alle dinghen ghereet?
 om de vrcemde lieden wel te seesteren?
 D. Het is alsamen ghereedt Heer Coning:
 eerst hebben wy ghehanghen

D. Aken Pongolo Pintoeu.
 A. Beta liat dia bri Siap ken orang.
 D. Songo itoe: boela kita deng'ar
 appa i'a berkarta.

Sesida attou orang baya tSiap catta
 aken Pongolo Pintoeu.

G. Hou, manna tun Pongolo Pintoeu?
 P. Beta fini appa mau kamoe?
 G. Samboet sabda Tuan kita
 P. Hamba deng'ar (insialla)
 G. Sabda rajja (insialla)
 kamoe bri Nachgodá deng'an orang dia
 mafock ke dalam
 P. Bismilla:
 dáulat Tuankyta.

Sesida berkatta aken rayja.

G. Daulat Túankoe
 iang Nachgoda adda fini de pintoeu.
 C. Baick itoe: di'a mafock sahat lagi:
 rowa iang parampou'an fini.
 V. Appa mau serpada?
 C. Adda affil sammoenja?
 carna de iamoe orang dagan bay baick?
 V. Adda samoenja affil túankoe:
 moela moela adda kita gantong

Het blaen zyden cleedt/
 met goudt gheboorduert/
 overt hooft tot eenen hemel:
 ende alle de stplen met roo zyde becleedt/
 Daer nae overt hooft van zijn Majesteit
 een root Fluweel cleet,
 met goude loofwerck/
 ende daer de vyeemde lieden sitten
 een groen Fluwelen cleedt/
 daer een gouden Cyger
 met een Kenoster in staet:
 oock de vrouwen die dansen sullen/
 in root ende groene zyde ghecleedt/
 met de goude ketenen om de hals/
 ende de goude halve manen vol ghesteenten
 op haer borst ghehanghen/
 met noch ringen met robynen diamanten
 aen haer vingheren ghesteken/
 ende aen haer boeten ende armen
 haer goude armringhen.

C. Wel maecht dattet alle eerlijck
ende wel is/

op dat ick niet beschaemt en worde.

D. Wilt God alle ding sal ghereet zijn,

C. Laet den Capiteyn binnen comen.

G. Hier is hy Heer Coning.

C. Doet den tolck binnen comen/

op dat ick met den Capiteyn spreken mach.

G. Hy can selve de Maleysche sprake wel.

lang kajin biroe sultro,
 Ken kalap bermas,
 Ken lang'it atas Capalla:
 lagi tiang sammoenja ken sultra miera terbalut,
 la'in de atas cappalla serpada,
 fatoe ka'in mockemal myra,
 Ken kasap mas berbong'a,
 lagi tempat orang dagang iang doedock
 fatoe kajin mockemal yjou,
 adda dalam fatoe Harrimou mas
 deng'an fatoe Badack,
 lagi parampouan iang bernarry,
 dalam sultra miera daen yjou tet packey
 deng'an tali mas de la heer
 daen boelan mas pnoh ken parmatta,
 de atas dada bergantong,
 lagi tjintjin, deng'an parmatta poedi betam,
 bobo de iary,
 la'in de kaky daen tang'an
 poenja glang mas.
C. Baick karyja samoenja majelis
 deng'an baick,
 iang'an ako brulle malouwan.
V. Insi alla samoenja adda moesteyt,
C. Soroh Nachgoda massock.
G. Adda siny Tuankoe.
C. Soroh massock iurebassa,
 carna ako dapat berkatta ken Capitaen.
G. Ija taeu dierinja bassa Maleyo.

C. Dzet hy? heeft hy hier meer gheweest?

G. Ja hy/Heer Coning:
het is Capiteyn Salomon
die hier over twee Jaer was/
als hy met twee schepen
van Meckaguam.

C. Sprept dat cleedt daer neder/
legt daer een dubbelde spne mat op/
ende laet den Capiteyn sitten.

C. Vere sp den Coning:
berfoeck van my als slaef van zijn Majestept/
om te moghen spreken.

C. Segt wat u belieft.

C. Alsoo ick dooz Gods ghenade
alhier op de reede van zijn Majestept
ghecomen/ende aldaer gheanchert ben/
soo ist dat als ick van mynen Coning schepde/
om alhier aen uwe Majestept
den brief te behandighen/
heeft hy my noch met den monde belast/
hoe wel het inden brief mede staet/
soo uwe Majestept eenighe schepen/
galepen/susten/
oft sloepen van oorloghe
van doen heeft:
uwe Majestept salt hem ontbieden
met brieven:
want in ons landt
van alles overbloedich is

C. Begitoe? adda yja lany kemaree?

G. Adda, Túankoe,
itoe Nachgoda Soliman,
iang adda siny lepas dua tawon,
tat calle yja ken dúa cappel
derri Mocka datan.

C. Bobo kajin ytoe de beva,
bobo satoe tykar dúalapis iang alus deatas
soeroch doedock ken Nachgoda.

C. Daúlat Chayalam:
somba hamba Sirpada
aken somba hamba.

C. Katta souka kyta.

C. Bagi beta deng'an ánoggerha alla
sini de tlock Sirpada
datan, sana poen berlabo:
adda tatcalle amba tingal reyja beta,
ken bava de siny ken Sirpada
iang estemy kyrim'an,
soeroch dia beta sombah ken moelot,
wellakin boenji foetat begitoe,
jickellou sirpada barang cappel
górap, fusta,
attou sampan prang
adda bergoena,
sirpada hamba de bry taeu
ken sourat:
carua dalam negri kyta,
addo samoenja mamoor,

van Amenuci van Doxloghe:
als grof gheschut/roers/spiersen/koztelassen/
rondassen/harnas/buiscrupt/lonten/
buskoeghels van alle soztering:
ooch en ghebzeekter pfer noch loot/coper
noch tin/noch wat men soude moge bedencke.

C. (God sy ghelooft) dat uwen Coning
my een goet hert verhoont/
God wilt hem weder loonen.

C. Amen.

C. Gheeft daer den Capiteyn vrucht te eten/
dat daer ghesongen ende ghedanst wort/
laet de clepne trommels slaen/
ende den handertyp blasen/
dat ooch den Deelspeelder op zijn veel strijck
Set eten voor den Capiteyn/
gheeft hem van die ghebrade Geyte/
van het ghesoden hoen met dat soppe/
laet hem mede de rybier vis proeben/
schenckt daer Wijn voor den Capiteyn.
hola Capiteyn zijt vrolijck/cet ende drinckt
al en drinck ick niet/het is om dat ick medicijn
ghebruyck.

C. Ick bedanck zijn Majestejt/
ick doen niet dan eten ende drincken
ende ben vrolijck.

C. Gaet haelt daer cleedertn voor den Capiteyn/
brenge een root pyken/
een gheberude tullebant/

iang sinjata prang:
bagi bedil bessar, espingard, tomback, pedang,
pre sey, zye reh, oubat bedil, somboe bedil,
bo'a bedil barang ienis:
Lagi tieda coerang bissi, tima itam, tambagga
tima poutee, lagi appa dapat tjinta.

C. (Alhemdelilla) iang rayja kamoe
kassche haty ken d'ako,
Alla de balas ken d'ia poelang.

C. amien.

C. Bryla ken Capitaen bo káyou ken makan,
soeroh bejanjy deng'an narri,
soeroh poukol narfana,
deng'an riop banfi,
soeroh orang harbap gassing harbap,
bobo mackan adapan Nachgoda,
bry ken d'ia derri itoe cambing pangang,
derri ayam reboes ken quach,
bry raffa deri pada ékan song'ey
bobo arack sana aken Nachgoda
hou Capitaen souká, mackan minom,
jickáko tieda minom, sabab amba
ber'oubat.

C. Daulat dergaheyo Túankoe,
beta tieda kerrija lain ke mackan minom
deng'an foucka.

C. Pegi ambil salin áken Nachgoda
bava fatoe bajou fultra miera,
fatoe tanckollock warna,

met gout paffement/
 een geel cleet met goudt om ghebrocht/
 een gordel met goude
 Arrabifche letters/
 een pongiaert met een gouden ring/
 vol ghesteenten/
 het heft van swart cozael/
 laet hem den Sabandaer dat aendoen.

C. Reberentie sp den Coning.

C. Laet daer de Olyphanten vechten/
 doet een buffel dooden/ ende gheeft de helst
 aende boot/ ghefellen vanden Capiteyn/
 wátse in Zee niet veel vers blees gegete hebbe.

C. Reberenci sp den Coning/
 versoek van mijn aen uwe Majestept
 verlos om te gaen/ also het laet is.

C. Wel soo ghy't begheert:
 maer comt my alle daghe besoecken

C. So het God beliest.

C. Laet den Capiteyn een Olyphant gheben
 om mede nae huys te ryden:
 gheeft haer dese soete Orange appelen/
 met de Granaet appelen mede.

C. God bewaer de Coningliche Majestept.

C. God der goden sp oock met u.

FINIS.

ken kassap mas,
 fatoe ka'in kóning bersouji ken mas,
 fatoe ékat pinggang
 deng'an soerat mas t'jere Arab,
 fatoe cris deng'an bawar mas
 penoh ken parmatta,
 capalla cris de khalbar ítam
 soeroh Sabandaer packey de'a.

C. Daúlat Tuankoe.

C. Soeroh Gayja berlawan,
 soeroh fatoe karbou sommeleh, bri seting'ach
 aken Gallassi Capitayn:

carna dalam láoet dia tieda mackan dáging ídop.

C. Daúlat derga heyo Túankoe,
 somba de parhamba Sirpada
 mehon cambali, carna hari petang.

C. Baick bágy soucka ka moe,
 wellakin daran sahári háti.

C. Insi alla.

C. Soroh bry áken Capitaen fatoe Gayja,
 carna ija poelang ke roemia,
 bry ken dia ítoe limoen manis.
 deng'an boa delyma farta,

C. Alla de toelong ken Sirpada cheyálam.

C. Alla te Ala adda farta kyta.

SO VDAHAM.

De tweede tsamenſprekinge/
 ſoomen eerst aencomt in een breeuidt landt/ om
 verberſingh te coopen/ een Duytsman/
 een Indiaen/ ende haer
 Coning.

- D.** **G**od groet u mijn Heer.
I. **G**od ſp van ghelijcken ghegroet.
D. Met verlof mijn heer/ dat ic u aſpreke.
I. Wat iſt dat ghy my bꝛaghen wilt?
 laet het my hooren?
D. Weet mijn heer niet/
 of hier eenige breeide ſchepē onlāg getweeſt zijn/
 die uut breeide landen quamen?
I. Ja/ hier hebben drie ſchepen gheweest/
 maer zijn weder wech gheſept.
D. Hebben ſp langhe gheſept gheweest?
I. Neen/ ontrent drie weken.
D. Wat hebben ſp hier ghebaen?
I. ſp hebbē hier anders nꝛ dā verberſing gecoft/
 als orangie appelen/
 lymoenen/ benanes/ honich/
 rijs/ koepen/ buffels/
 bocken/ ende ſchapen.
D. Hoe langhe waren ſp alhier?
I. Ontrent twintich daghen.
 want ſp hadden veel ſieck volckis/
 die ſp hier aen landt in een hups bꝛochten.

Iang dua barkatta ſamma tat-
 calla moela ſampey dālam ſatoe negri dagang, ken
 bly maccanan ſatoe orang Hollande, ſatoe
 orang Indiaen, deng'an
 rayja di'a.

- D.** **E**ſſalémalécom Tūan.
I. **E**Malécom ſelam.
D. Sentāby tūan beta berkatta ken tuan.
I. Appa mau kamoe bertainja ken amba?
 byer amma deng'ar.
D. Tieda tauw tūan hamba,
 jicke barang cappel dagang barou adda ſiny,
 iang daran derri negry iauw?
I. Ia adda la tyga capal ſiny,
 Wellákin ſouda ballayer poelang.
D. Adda díá lamma ballayer?
I. Tieda, barang tyga ioúmat.
D. Appa díá kerryja ſiny?
I. Díá tieda bly la'in ke maccánan,
 bagy lymoēn manis,
 lymoēn cáp'as, píſſang, ayermádoe.
 bras, lembœ, karbouw,
 cambing, deng'an bierebiry,
D. Barrapa lamma dí'a ſiny?
I. Barang dúá poele hary,
 carna adda banja orang ſakit,
 iang de tancko ſiny dalam ſatoe roema,

D. Sterf

- D.** Steef daer veel van haer volck?
J. Ontrent ses man dat wy weten/
 maer daer isser veel weder ghebetert.
D. Haelden sy oock hier vers water?
J. Ja sy upt een rpbier
 die achter dien hoeck leydt.
D. Ist goedt water?
 machmen met de boot daer by?
J. Ja/gy moochter niet u boot upt en in seplen.
D. Weet ghy niet
 waer zy boort wilden?
J. Haer meyninghe was/soo sy seyden/
 naer Atchein/ of Bantã om Peper en Bagel.
D. Soo moeten het gheweest zijn Hollanders.
J. Wat zijt ghy voor lieden?
 van waer comt ghy?
D. Wy zijn goet volck/ en comen upt verre lande.
J. Hoe hietmen u landt?
D. Ons landt is ghenaeemt Hollandt.
J. Wat comt ghy hier doen?
D. Wy comen hier door contrarie windt/
 en souden geerne verbersinghe coopen:
 want wy langhe in Zee gheweest zijn.
J. Wel ick salt den Coning aendienem/
 datter vzeemde schepen aenghcomen zijn.
D. Soot u belieft/ ick sal twee man
 met u nae den Coning senden.
J. Wel ick ben te vreden.
D. Hoe comt daer soo veel volckis/

- D.** Matty banja orang dya?
I. Barang nam orang deng'an taeu kyta,
 wellakin banja adda sombo poelang.
D. Dya adda de ambil siny ayer manis?
I. Adda dalam Song'ay
 debalaccan oujong ytoe.
D. Adda ayer haick?
 dapat ampir ken sampan?
I. Ia, tun dapat deng'an sampan kelouwar mastoe.
D. Tieda tuan tau
 manna dya mau poelang?
I. Khandack dya adda, bagy catra dya,
 k'Atche artou ke Bantam ambil lada.
D. Itoe la orang Hollanda.
I. Orang appa kamoe?
 derri manna datan kamoe?
D. Kyta orang baick, datan derri negry iáou.
I. Appannamá negry kamoe?
D. Negry kyta namma Hollanda.
I. Appa bowat engkou de siny?
D. Kyta datan siny carna angin fallach,
 iang mau bly maccánan,
 carna kyta adda lamma de láoet.
I. Baick beta pegy somba ken Sultan,
 iang cappal dagang adda datan.
D. Iicka tuan mau, beta soeroh dúá orang
 sarta moe pada rayja.
I. Baick beta káboel.
D. Boót appa datan bagytoe drang banja.

die alle gheweer draghen:
 dock hoor ick gheluydt van
 Trompetten en Schermeyen.

J. Dat is den Coning met zynen staet.

D. Iffet alsoo: dan sal ick hem selber tegen gaen/
 om hem selven reberentie te doen.

J. Wel gaen wy t'samen.

C. Wat zijn dat voor lieden die hier comen?

J. Heer Coning dat zijn lieden die comen
 upt verre Landen/ hier door contrarie windt/
 hadden garen verberfing voor haer volck.

C. Doetse hier comen/
 dat ickse mach hoorzen spreken.

J. Wel Heer Coning:
 hier zijnse.

C. Wat zijt ghy voor lieden?
 Wat comt ghy hier soecken?

D. Heer Coning wy zijn Cooplieden/
 die upt verre Landen comen/
 ende zijn door storm hier vervallen.

C. Hebt ghy langhe in Zee gheweest?

D. Ontrent vier maenden.

C. Waer is u meeninghe voorts te seplen?

D. Onse meening is naer Bantan/
 om Peper/ Nagelē Poten musschatē/ en Folie/
 ende alsoo wy nu hier vervallen zijn/
 versoeken aen uwe Majesteit
 om hier eenich versck water te halen/
 ende eenighe verberfing te coopen.

sammoenja tanggong linjata?
 lagy beta deng'ar boenji
 namfieri deng'an seroney.

I. Itoe Sultaen deng'an rayat di'a.

D. Bagitoe? beta pegi diry hamba
 ken fomba áken dia.

I. Baick, pégy dúa kyta.

C. Orang appa itoe datan sini?

I. Tuankoe itoe orang datan.

derri negri iáuw, sini carna ang'in fallach,
 mau mackanan ken orang di'a.

C. Soeroh kemaree,
 jicka áko dapat deng'ar berkatta.

I. Baick tuanko:
 adda zyni.

C. Orang Maya ankou?
 appa datan kamoe rjary sini?

D. Tuanko kita orang soudagar
 jang datan derri negry iáuw,
 karna toffen goegor sini.

C. Adda tun lamma delaoet?

D. Barang ampat boelan.

C. Manna khandack kamoe poelang baleyer?

D. Khandack kyta mau ke Bantan
 ken lada, Bong'a lawang, Bópalla, Bas bas:
 carna kita sakaran gougor sini,
 mehon áken dulli serpada,
 ken ambil de sini barang ayer manis,
 lagi ken bli barang mackanan.

C. Wat Coopmanschap brengt ghy mede?

D. Wy brengen goudt/silber/laken/cozael/
pser/loot/tin:

ooch allerley comanschap/
als spiegels/messen/schaven/
kanunen/byllen/
trompen/supten/glasen/
en watmen bedencken can.

C. Dat is goet:

hier is ooch van alles ghenoech/
als koepen/buffels/borcken/
ende van vruchten/
soo veel ghy van doen sult moghen hebben:
ooch sal ick mijn volck belasten/
dat sy u van alles vercoopen sullen.

D. God bewaer den Coning.

C. Appa parviniaga kamoe bava ferra?

D. Kyta bava mas, pérack, sackelat, pólam,
bissi, tíma itam, tíma poutee:

lagi barang ienis ienis parviniaga
bagi t'jierement, pissou, gonting,

siur, t'jirment matta,

gingong, banfi, katja,

lagi barang dapat t'jinta.

C. Baick itoe,

fini poen adda banja barang barang,

bagi lemboe, karbou, cambing,

iang bó kayou,

adda banja barang bergoena kamoe:

lagi áko soroh orang beta

de iuwal ken kamoe samoenja.

D. Daúlat Túankoe.

De derde tsamenstekinghe/

om inde Indische Landen verbersinge
te coopen/een Duytsman met
een Indiaen.

D. God groet u mijn vriend.

G. Van ghelijcken mijn Heer:

Hebt ghy niet dat mijn dient?

A. Wat zijt ghy voor lieden?

Waer comt ghy van daen?

D. Wy zijn Cooplieden upt verre landen

Iang tyga berkatta samma,

áken bly mackánan dalam negry India, satoe

orang Flandris daen orang

Indiaen.

D. A Lla bry salámat sóbarkó.

I. A De kamoe, begítóe quiha'hy.

D. Tied adda barang mau beta?

I. Orang appa enkoú?

derri mauna tun datan?

D. Kyta orang soudágar derri negry iaau,

Wij

ende

- ende fouden geerne hier handelen.
I. Wat soeckt ghy voor ware?
D. Ick soeck eetbaer ware/
 om mijn volck te eten/die veel sieck zijn:
 want top vier maenden in Zee gheweest zijn.
I. Dat is te lang in Zee te zijn/
 ick soude wel haest sterben/
 dat ick soo langhe op de Zee was.
D. Waren daer gheen lieden/
 die ter Zee niet varen en wilden/
 de werelt soude niet door sien worden.
I. Het is de waerheyt/
 oock moeter lieden zijn
 die het landt ploeghen.
D. Segt vrient/hebt ghy eenighe bocken/
 schapen/koeven/oft eenige vruchten?
I. So ghy wilt met mijn gaen/
 ick sal u van alles ghenoech wysen.
D. Iffet verre te gaen?
 ick en gaen niet gaven door bosschen.
 Want er dickwils veel wilt ghediert is/
 als Tngers/Renosters/oft Slanghen/
 daer ick verbaert voor zy.
I. Het is hier by over dese valcy/
 hier is geen ghediert om vrese voor te hebben.
D. Wel laet ons dan gaen.
I. Segt my nu wat ghy al begheert/
 ick sal u vercoopen wat ghy wilt?
D. Ick hebbe van doen ossen/bocken/

- mau viniaga de siny.
I. Arta maya tjary kamoe?
D. Beta tjary maccanan,
 ken maccan orang beta, adda banja fakit:
 carna kyta ampat boelan dalam laoet.
I. Iroe lamma bena doudock de laoet,
 beta lecas matty poelang,
 jickelou beta bagy lamma de laoet.
D. Ickelou tieda adda orang
 iang tieda maau pegy de laoet.
 iang dunya tieda siappa lyat dya.
I. Songo itoe;
 lagy poen mau orang
 iang de nangala tannah.
D. Carrá sobat, adda tun barang cambing,
 byrebiery, lemboc, attou barang bokayou?
I. Iicka enckou mau ialan farta beta,
 barang barang amba toenjock kamoe.
D. Adda iaau de ialan?
 beta tieda souka de ialan dalam ouran,
 carna banja kaly adda benatang iahat,
 bagy Harymou, Bádack, attou Oular,
 iang de manna amma takot.
I. Adda siny ampir lepas padang yni,
 siny tied adda benatang, ken adda takot
D. Baick boela kyta dua.
I. Catta beta appa khandack moe sakaran,
 beta berju wal kamoe barang souka?
D. Ako adda bergoena lemboc, cambing,

- ende brychten/ als orangen appelen/
lymoenen/ granaet appelen/ benanes/
melck/ honich/ supcker/ supckerriet/
ghestooten rijs/ ende onghestoten rijs.
- V.** Wel/ hier is van alles ghenoech.
- D.** Wat looft ghy dien os?
- V.** Wat wilt ghy daer voor geben/ silber/
oft wilt ghy reulen met coopmanschap?
- D.** Ick sal u silber voor den os gheben/
ende voor de brychten sal ick reulen
andere ware.
- V.** Ghy sult my gheben/ soot u belieft/
vijf groote realen/ goet silber.
- D.** Dat is te veel/
ick mach soo niet coopen.
- V.** Hoe veel wilt ghy gheben?
- D.** Ick sal u drie ende een half gheben.
- V.** Ghy sult my vier ende een vierendeel gheben.
- D.** Ick en mach niet langhe dinghen/
wilt ghy een vierendeel min als vier hebben?
- V.** Wel neemt hem nae u.
- D.** Ghy moetse aen de schuyt doen brynghen.
- V.** Dat sal ick doen/ als ghy ghedaen hebt.
- D.** Hoe veel t' dupsent bande limoenen/
orangen appelen/ granaet appelen?
- V.** Ghy sult gheben twee groote spieghels/
vier drinckglasen/ ses scheermessen.
- D.** Ick sal gheben vier clepne spieghels/
ses messen/ seben trompen/

- lagy bokayou, bagy lymoen manis,
lymoen kapas, bodelyma, pissang,
foufou, ayermadoe, sakar, teboe,
bras, deng'an padee.
- I.** Baick siny adda samoenja.
- D.** Barappa tun harga lemhoe itoe?
- I.** Appa tun maau bry ken itoe, perack,
artou mau rocker ken harta?
- D.** Amma bry petack ken lemboe,
iang bokayou beta toukar
ken arta lain.
- I.** Kamoe bry, jicka mau kyta,
lyma ryael besar, petack baick.
- D.** Itoe banja bena,
beta tieda dapat bly begitoe.
- I.** Barrapa tun mau bry?
- D.** Amma bry ken kamoe ting'a ampat.
- I.** Enkou bry ampat se loekoe.
- D.** Tieda beta dapat tauwar lamma,
tun mau coerang se foukoeu ampat?
- I.** Baick ambil la kamoe.
- D.** Tun oenjock dya ke sampan.
- I.** Amma boat begito, tatkalla fouda kerija kyta.
- D.** Barrapa seriboeu itoe lymoen kapas,
lymoen manis, bodelyma?
- I.** Enkou bry dua tjirretment besar,
ampat katja mynom, nam pissou penjoukor.
- D.** Beta bry ampat tjirretment kecijil,
nam pissou toujou gingong.

- ende thien schaven.
J. Dat is te goeden coop/
 ick soude bekeven zijn van mijn Meester.
D. Wel ick sal u dese twee bzillen
 noch meer gheben.
J. Hout daer/ ick mach niet langhe staen.
D. Hoe veel sal ick gheben
 boor de mate bande witte rijs/
 melck ende honich?
J. Ghy sult tsamen gheben
 een elle root laken/ ende twee ellen swart.
D. Ick sal u een elle groen/
 ende een elle geel laken gheben.
J. Neemt wech/ wilt ghy pet meer?
D. Nu niet/ het wort laet/
 ghy moet my dit alles doen draghen/
 ende den os wel vast doen binden/
 ende inde schuyt doen brenghen.
J. Hier zijn wel arbeyders/
 die ghelt verdienen willen.
D. Ick had bedonghen te bozen/
 dat ghy dat selber doen most.
J. Wel is dat alsoo/
 dan sal ick dat laten doen.
D. Ghy moet ons alle daghe
 brenghen dat wy van doen hebben.
J. Comt moezghen weder/
 ick sal u goede coop gheben.
D. Maer segt my eer ick gae/

- lagy sêpoelo gonting.
I. Itoe morra bona:
 pongolo bêta de bakeley ken amba.
D. Baick beta bry itoe dua tirrement matta
 lagi lebeh.
I. Ambil, amma tieda dapat dyri lamma.
D. Barrapa beta bry
 pada soukat bras poutee,
 ayer soufoe, deng'an ayermadoe?
I. Tun bry samma
 fatoe gas sackelat miera, dua gas itam.
D. Hamba bry kamoe fatoe gas sackelat ijou,
 fatoe gas koning.
I. Ambil la: mau tun barang lain?
D. Sakaran tieda, patang hary datan,
 tun soroh tangong syni samoe'a,
 lagi lemboe, terekat tegoh
 de Bava dâlam sampan.
I. Adda siny orang Oûpâhan
 mou broufa ken derham.
D. Beta bro'at, douloeu,
 iang diery kyta bowat itoe.
I. Baick adda bagitou,
 beta soeroh bowat?
D. Tun dapat sahary ary
 bava barang bergoena kyta.
I. Datan isslock
 betâ bry morra ken tuan.
D. Lagy catta doulou amma ialan,

is hier niet een huys te huysen/
om van ons sterk volck in te legghen?

A. Sijnder veel siecke lieden?

V. Ontrent twintich personen.

A. Wat sieckte hebben sy?

V. Sy hebben veel den rooden duyckloop/
daer zijnder die de koozse hebben.

A. Hier zijn veel lieden die wel raet voor hebben/
oock salmen wel een huys binden.

V. Wel morgen als de boot comt/
om water te halen/ sal ick mede comen.

A. Comt alst u belieft/
ick sal in huys blijven.

V. Het wort doncker/ ick moet gaen/
het sal middernacht zijn/
eer wy scheep comen sullen/
want de ruyter is lang om af te bybellen.

A. Gaet/ God sy met u lieden.

V. Blijft met Gode.

ried adda siny satoe roema terzywa,
ken doedock orang sakit kyta.

I. Adda banja orang sakit?

v. Baraug dua poelo orang.

I. Sakit maya adda dia?

v. Banja adda sakit prot bedarah,
adda poen iang adda de mam.

I. Adda siny orang iang tau ken oubat,
lagy poen dapat satoe roema.

v. Baick issock rakkalle sampan datan
ken ambil ayer beta datan sarta.

I. Datan manna mau kamoe,
amma tingal de roema.

v. Klam la amma mau ialan,
iady ting'a malam

tatcalla kyta datan ke capal,
carna song'ay penjang ken hyliet.

I. Pegy, Alla sarta kyta,

v. Tingal ken Alla.

De vierde tsamensprekinge/

van eender die in een bosschagie verbodt is/
ende weder den wech gewesen wort.

Jacob een Duyts/ Gabziel een Indiaen,

Iang ampat barkatta samma,

de satoe orang beroentan dalam outan, lagy
poelang ialan de toenjock orang.

Iackoeb orang duyts, Iebrail orang Indiaen,

J. **H**ou hooit/en hoozt daer niemant?
 Hou maets/hou waer zijt ghy?
 Ic breest ick in dit bos verdwaelt zijn sal
 ick en sie hier gheen wech upt te comen/
 ris best ick op dese berch gae/
 om te sien oft ick een uptcomst sien can/
 mijn dunckt ick inde valepe/
 eenighs hupsen oft hutten sien/
 ick moet dooz dese wilbernis gaen/
 mijn dunckt ick volck hooze/
 hier staet een man
 die sal ick naer den wech bzagghen/
 God groet u mijn vziendt.

G. God geve u gheluck heer/
 van waer comt ghy soo root?
 ende soo bes weet zijt?

J. Dat sal ick u segghen heer
 ick ben met ons volck gheweest
 int bosch om boghels te schieten/
 ende ben vanden wech ghedwaelt/
 daerom ick naer yemant soeck
 die mijn den wech wpsen wilde.

G. Hoe is uwen naem?

J. Mijn naem is Jacob/
 ende hoe hietmen u?

G. Men hiet mijn Gabziel,

J. Dat is een goede naem.

G. Segt my Jacob waer wilt ghy zijn?

J. Ich waer garen in onse schepen

- I.** **H**ou, hou, tieda syapa deng'ar?
 Hou teman, hou manna kamoe?
 takot amma beroutan siny dalam outan,
 tieda beta lyat ialan siny ken calouwar,
 baick amma ialan atas boukit siny,
 ken lyat tieda beta lyat tempat calouwar,
 takot amma kelih dalam padang
 barang roema attou bobarong,
 beta dapat ialan pada rimba siny,
 takot amma deng'ar orang:
 siny terdyry se orang
 dya beta tanja ialan.
 Estalemalecom ky a'y.
- G.** Alla bry salamat kyta tuan,
 derry manna tun sekeen myerah
 deng'an berplouch.
- I.** Amma bercatta ken tuan,
 beta souda serra teman kyta
 dalam outan ken boenoch boerong,
 beta beroutan de ialan,
 carna ytoe beta rjary barang siappa,
 iang mou toenjock ialan ken amba.
- G.** Appanuema tuan?
- I.** Namma beta ia'ackoeb,
 lagy bagy manna namma tuan?
- G.** De bry namma beta icbrayl.
- I.** Itoe namma baick.
- G.** Catta beta ia'ackoed manna man anckou?
- I.** Souka beta dalam cappel kyta,

- die daer op de rede gheanckert zijn.
G. Ghy zijt hier te verre npt den wech/
 ende moocht van avont niet inde schepē comē.
I. Ick soude noode aen landt vernachten/
 ons volck soude dencken
 oft eenich quaet nyp aenghercomen waer.
G. Blijft hier te nacht slapen/
 mozghen sal ick met u gaen
 om den wech te wpsen.
I. Alst anders niet zijn en mach
 moer ick paciency hebben.
G. Want het is verijckel
 by nacht te gaen bande *Tpghers*.
I. Ick sal dan blyben ghelijck ghy segt/
 maer ick hebbe grooten honger en dorst/
 want ick langhe gheloopen hebbe
 dooz bosschen en wilbernissen/
 ende hebbe nyp aen den dooz ghequeest.
G. Comt in hups ick sal u eten doen gheben/
 ende sal een hoen doen dooden.
I. Geest nyp eens wijn de palm te dzyndken/
 ende geest nyp een jonghe kokefnoot t'eten.
G. Comt laet ons gaen
 het eten is gheredt.
I. Gaet ghy eerst sitten.
 ick sal naer comen sitten.
G. Hola/langt daer water/
 om de handen te wassen/
 nu eet Jacob ghy en eet niet.

- iang de tlock siny berlabo.
G. Anckou siny iáau de ialan,
 tieda dapat perang ytoe datan dalam cappa?
I. Soukar beta bermalam ke darat,
 teman kyta takot
 barang iahat datan ken amba.
G. Tingal siny tydoor malam yny
 issocst beta begy samina kyta
 ken toenjock ialan.
I. Iickelou tieda dapat lain
 appa daya beta.
G. Carna adda mis kil
 malam berjalan ken herrimou.
I. Amma tingal bagy katta tun,
 wellakin beta banja lapar deng'an daga,
 carna lamma beta lary
 dalam outan daen rimba,
 lagy amma louka pada doery.
G. Massock de roema beta soero bry mackan,
 jang de soero sommige ayam sekocr.
I. Bry beta sakaly tuack ken mynom,
 deng'an fatoe Nyoer mouda ken maccan,
G. Boela kyta maccan,
 maccanan souda áder.
I. Doudock tun doelou,
 kyta doedock comedien.
G. Hou bry la ayet
 ken basslo tang'an kamoc,
 mackan iaackoeb, tieda maccan.

- I. Ick doe niet dan eten.
 G. Proeft van dat ghesoden
 oft ghebraden hoen.
 I. Het eten heeft goede smaeck/
 want ick goeden hongher hadde.
 G. Dat is goedt/maer d'ynckt eens
 van desen wijn.
 I. Mijn dunckt dattet ghebrande wijn is.
 G. Jaet/men b'antse van rijs.
 I. Sullen wy niet slapen gaen/
 want wy moeten morgghen broech op?
 G. Alst u belieft/
 u slaep plaets is ghereedt.
 I. Hola Gabziel sullen wy niet op/
 om op den wech te gaen?
 G. Het is noch te broech/
 gy moocht noch wel een ure slapen.
 I. Neen/het is dach/laet ons op.
 G. Wel ick sal comen.
 I. Wat wech sullen wy gaen?
 G. Wy moeten door dit bosch gaen/
 dan comen wy by een rpbier/
 daer wy door moeten gaen.
 I. Is de rpbier seer diep?
 G. Tot over de knpen.
 I. Moeten wy dan noch berre gaen?
 G. Van daer moeten wy ober eenen hoger berch
 ende comen in een valepe.
 I. Maer in dese boschagie

- I. Beta tieda bowat la'in ke maccan.
 G. Rassa pada ayam reboes,
 attou ayam pangang.
 I. Iang maccanan adda sedap rassa,
 narna lapar beta tain adda.
 G. Baick itoe iang mynom sakaly
 derry arack ytoe.
 I. Amma fikir itoe arack apy.
 G. Ia, de brousa dery bras.
 I. Tieda kyta pegy tydoor,
 carna issock kyta bankit derry pagy?
 G. Tatkalla souka moe,
 tempat tydoor souda assil.
 I. Hou Iébrail tieda kyta banck it,
 ken pegy de ialan.
 G. Barou lagy,
 tun dapat lagy tydoort sejam.
 I. Tieda, seangla, banckit kyta.
 G. Baick beta datan.
 I. Ialan appa kyta pegy?
 G. Kyta dapat jalan dalam outan siny,
 poelang kyta satoe song ey,
 iang kyta ialan sibrant.
 I. Song'ey itoe adda dalam?
 G. Lepas loetur.
 I. Ialan kyta iaau derry sana?
 G. Derry sana ialan kyta de atas boukit tingy,
 e poelang dalam satoe padang.
 I. Lagy dalam outan siny.

- zijn hier gheen scrupckroovers/
die de lieden haer goet benemen?
- G. Ja/hier comen van onse vpaden/
die de lieden vanghen
en rantsoen gheben.
- I. Soo ist hier niet sonder groot persjckel?
- G. Somtijt dooden sy die lieden wel.
- I. Segt Gabriel/
als wy ober desen berck zijn/
sullen wy dan de schepen sien moghen?
- G. Wy sullen se ter stonde mogen sien/
dan moeten wy de rechterhandt om gaen.
- I. Moeten wy Oost of West gaen?
- G. Een wepmich Supt/
daer nae Doozt aen.
- I. Ick sien de strand ende de Zee/
waer van ick seer bljde zy/
ick sal (wil God) nu haest t'scheep zijn.
- G. Wat sult ghy my gheben/
dat ick u den wech ghewesen hebbe?
- I. Men sal u wel betalen
als ick t'scheep come.
- G. Wel ick sal moghen weder comen/
ick moet nu weder naer hups.
- I. Gaet/
God sy met u.

FINIS.

- tied adda orang merbodt
iang de ambil arta orang.
- G. Ia, siny datan orang soutroe kyta,
de tangkap orang
daen de soero teboes.
- I. Iicke begien adda mis kil besar siny?
- G. Barang caly poen de boenoch orang.
- I. Catta Iebrail,
jicke kyta lepas boukit siny,
dapat kyta lyat cappel?
- G. Kyta dapat lyat sahar lagy,
derry sana kyta ialan ke kánan.
- I. Dapat kyta ialan Tymoor attou ke Barat?
- G. Sekir ke Sálatan,
commedien ke Outara.
- I. Beta lyat páfir deng'an láoet,
ken manna beta foucka banja,
amma (Insilla) sakaran lácas dalam capal.
- G. Appa tun bry ken béra
carna amma toenjock ialan?
- I. De bayar baick ken tun
ratcalla beta dálam capal.
- G. Baick issock amma poelang,
sakaran beta combaly ke roema.
- I. Pegy,
Alla ferta kamos.

SOVDAHAN.

**De vijfde tsamensprekinge/
om te leeren coopen ende vercoopen.**

Lucas/Jan/Moyfes.

L. Godgheeft u gheluck Jan.
J. Ende u alsoo Lucas.
L. Wat maect gp hier so vzoech inde coude
 hebdp hier lang gheweest?
J. Omtrent een ure.
L. Hebt ghp veel vercocht van daghe?
J. Wat soude ick alreede vercocht hebben/
 ick en hebbe noch geen hantgist ontfanghen.
L. Noch ick oock niet.
J. Hebt goeden moet/tis noch vzoech/
 God sal ons eenighe coopliden toefenden.
L. Mijn dunckt hier comter een/
 mijn Heer wat wilt ghp coopen?
 beliest u pets te coopen?
 besiet of ick niet en hebbe dat u dient/
 comt binnen inde winkel/
 ick hebbe hier goedt root scharlaken/
 oock swart/geel/groen/purker/
 hoozts van alle coleuren wat ghp begeert
 oock heb ick linnelaken dat sijn is/
 goet zode laken/goet sluweel/
 ghebloemt sluweel van alle soozten/
 dammast/sarijn/cammelot/

**Iang Iyma berkatta samma,
ken bereyer bly daen iuwal.**

Sy Lucos, sy Iohan, sy Moufa.

L. Alla de bry salamat Iohan.
I. De tu'an poen begytoe Lucos.
L. Appa bowat pagy hary dalam soujock?
 adda tun lamma de siny?
I. Barang sejam.
L. Adda iuwal banja hary yny?
I. Appa dapat iuwal begien hary,
 belom beta tryma barang harg a.
L. Lagy beta poen tieda.
I. Iang'an tjinra, lagy hary barou,
 alla de soeroh barang soudagar ke maree.
L. Takot beta siny datan fatoe,
 tuan appa mau bly?
 mau bly barang barang?
 lyat jicke beta tied'adda khandack kyra,
 massock dalam kedey,
 amma adda siny sakalat miera baick,
 lagy itam, koning, yjou, lambayong,
 poelang barang warna kamoe mau,
 adda poen par amba kajin iang alus,
 kajin sultra baick, mockemael baick,
 mock emal bergong'a derry barang ienis,
 mossayjar, attelas, souf,

roode coralen paternosters/
 cozael in tacken/
 frape spieghels/
 glazen om uyt te dysncken van alle soozten/
 pampster/byllen van alle ghesichten/
 soo ghy een goet roer of rappier begeert
 ick hebse die goedt zijn/
 eyscht wat u leliest/ ick salt u laten besien/
 het ghesicht sal u niet costen/

M. Wat cost d'elle van dat laken?

L. Het cost een rypeel d'elle.

M. Dat is te diere uoor my.

wat gelt d'elle van dit cammelot?

L. Ghy sulter af betalen beliebet u/
 ses maes booz d'elle.

M. Het is te veel/ want het is te grof.

L. Mer verlos/ bestet het wel/
 het is sijn ende heeft goede glanse.

M. Salt zijn couleur niet herschieten?

L. Soo het zijn veruw niet en hout/
 ick sal u ghelt weder gheben.

M. Wel/ segt wat ick gheben sal.

L. Ick hebt gheseyt/ ses maes.

M. Ick mach soo veel niet gheben.

L. Wat sal ick hebben/ biet ghy niet?

M. Wat soud ick bieden?

ghy hebt my te veel gheloost.

L. Ick en hebbe/

maer het en is niet gheseyt/

polam niera bertelbeh,
 polam bertjabang,
 tjirment baick,
 cattja permynom'an barang ienis,
 cartas, tjirment marta ienis ienis,
 jicke tun mau saroe bedil pedang baick,
 adda par beta iang baick,
 pinta barang khandack moe, beta bry lyar,
 ken lyar tieda bry harga.

M. Barrapa harga segas sackelat ytoe?

L. Hargaenia setayeel se gas

M. Harga besar pada beta,
 barpa harga segas souf yny?

L. Tuan bayer jickelou mau kamoe
 nam maes se gas.

M. Mahal bona, carna cassar.

L. Sentaby, lyar bay baick,
 adda alus iang ayer poen baick adda,

M. Tieda beroubah/warnaenja?

L. Iicka tieda tingal warnaenja,
 amba poelang derham kamoe,

M. Baick, catta barrapa beta bry?

L. Souda beta katta, nam maes.

M. Tieda bera dapat bry sekien.

L. Barpa tun harga ken amba.

M. Appa tauwar beta?

besar tun harga ken amba

L. Tied'adda,

lagy tieda ter katta,

dat ick niet minn geben en sal/
segt wat ghy daer voor gheben wilt?

M. Ick salder voor geben drie Maes/
drie Coupang:

L. Ick en macht soo niet gheben/
soud ick het soo gheben/
ick soude verliesen/
ick hebber hier wel/
dat ick u voor dien prijs gheben sal/
maer ten is soo goet niet/
ick sal u wel laten sien/
dat ick voor minder gheben sal/
dan ghy moocht niet beter doen/
als wat goeds coopen/
al waren wy broeders/
soo soud ick u/
niet beters connen gheben.

M. Wilt ghy mijn ghelde hebben?

L. Alsoo niet mijn Heer.

M. Ick sal noch een Maes
en een Coupang meer gheben.

L. Ick en mach ick soude verliesen.

M. Ick en can niet meer gheben.

L. Wel in den naem des Heeren/
gaet elders besien
oft ghy beter coop bindt/
ghy sult het nergens hebben
voor beter prijs/
ick hebbe u de macht soo goede coop te gheben

jang beta tieda bry coerang,
catta barrapa tun mau bry?

M. Beta bry Ken ytoe tyga Maes,
tyga Coupang.

L. Tieda beta dapat bry begytoe,
jicka beta bry sekien,
amma moroegy,
amma adda iang de siny,
beta bry kamoe harga begytoe,
wellákin tied'adda baick bagy ytoe,
beta bry liat ken tuan,
áko bry coerang,
wellákin tun tieda dapat bowat lain baick
ken bly barang jang baick,
jicka kyra poen soudára,
beta poen tieda,
dapat bry jang baick lain.

M. Mau tuan derham beta?

L. Tieda begytoe tuan.

M. Beta bry lagy Sámacs
se Coupang lebeh.

L. Tieda dapat, amma moroegy.

M. Amma poen tieda bry lebeh.

L. Baick bismilláa,
pégy tenpat lain
liat jicke dapat bly morra,
tieda tuan dapat tenpat lain
harga coerang,
amma dapat bry harga sekien

als pement inde stadt/
maer ick moet wat winnen/
ick en sit hier in mijn craem niet
om te verliesen/
ick moeder af leven/
ghy weet wel dat alle dinck dier is/
daerom moet dat een het ander volghet/
ist dat ghy niet gheben en wilt vijs maes/
ick en can u niet helpen/
ghy zijt te broet.

M. Dat ben ick seker.

L. Men mach aen u niet winnen/
dat een peggelijck soo broet ware
als ghy zijt/ ick soude wel moghen
mijn winckel toeluyten/
want ick soude de kost niet winnen.

M. Ghelijck ghy segt.

L. Cis seker waer.

M. Du hoort een woordt.

L. Wel segt/ ick sal hoeren.

M. Ick sal gheben een Coupant mander/
als vijs maes.

L. Het is te weynich/
ick en macht soo niet gheben.

M. Wel/ sal icht niet hebben,

L. Om die prijs niet.

M. Wel blijft met God.

L. Gaet/ God zp met u/
comt neemt het/

bagy barang orang dalan bendar,
wellakin mau beta laba sedekidt,
beta tieda doudock siny dalam kedey
ken morougy,
mau beta ydop ken yny,
tun raau barang barang adda mahal,
carna ytoe fatoe ekor lain,
jickelou tieda mau bry lyma maes,
tied'ako dapat rompo,
tuan kykir banja.

M. Songo beta begytoe.

L. Tieda dapat berlabha pada tuan,
jicka sammoenja kykir begytoe
bagy kyta, beta dapat la
toetoepe kedey amma,
carna tieda dapat brulle maccanan beta:

M. Bagy kata kamoe.

L. Itoe songo.

M. Boela deng'ar sepattah.

L. Baick katta, beta deng'ar.

M. Amma bry coerang secoupang
lyma maes.

L. Sedekit iouwa,
beta tieda dapat bry begytoe.

M. Begy manna, iady ken ako?

L. Harga begitoe tieda.

M. Baick tingal ken Alla.

L. Pegy, Alla sarta moe,
marec ambil la,

ick en mach u niet laten gaen/
om dat ghy mijn een ander repse
het gelt weder gunnen wilt/
maer het is te goede coop.

M. Dat segt ghy/ ick segghe
dat het te diere is/
ghy hebt mijn bedroghen.

L. Ick schelde u quijt
ist dat ghy qualick te byeden zijt.

M. Het waer schande dat ick sulcx dede/
hout daer u ghelt/ hoe veel ist?

L. Ick hebt gherekent/ het bedraecht
elf Tapeel/ acht maes/ drie coupang.

M. Iset alsoo wel gherekent?

L. Ja/ het is alsoo rechte.

M. Wel hout daer telt u ghelt.

L. Dit ghelt is niet goedt.

M. Waerom en is het niet goet?

L. Om datter veel ghescheurt/
gheschaert/ oock ghebroken is.

M. Wel soeckter upt die niet goet zijn/
ende gheesse mijn weder.

L. Dat sal ick doen.

M. Gheeft mijn een coupang weder
dier te veel is.

L. Ick en hebbe geen cassen van dage ontfange.

M. Om ons te schepden banden ander /
so sal ic dit clepn copken voor de coupang neme

L. Nemet/ ghy moocht op een ander repse

beta tieda dapat ialan kamoe,
carna tun lain kaly pada beta,
poelang ken derham,
wellakin morra bena.

M. Itoe tun katta, amma catta
iang mahal bena,
tun souda berdeng'oe d'ako.

I. Ako lepas enkou,
jicka tieda soucka kamoe.

M. Itoe malou jicka beta keryja begitoe,
ambil derham tun, berrapa iady?

L. Souda beta bekiera, iady
seblas Tayael, delapan maes, tyga coupang.

M. Adda baick kekiera begytoe?

L. Ia, begytoe betoel.

M. Baick ambil la derham kamoe.

L. Derham itoe coerang.

M. carna appa coerang.

L. Carna banja tjirah,
sombing, lagy patrah.

M. Baick pilleh iang tieda baick,
poelang ken amba.

L. Beta keryja begitoe.

M. Se coupang combaly ken beta,
iang adda lebeh,

L. Beta belom tryma kas hary iny.

M. Carna tjeray dua kyta,
beta ambil mauko kerjil pada coupang iny.

L. Ambil, kamoe lain kaly tun bry

weber wat meerder gheben.

M. Dat wil ick doen (beliebet God)

L. Wilt ghy u goede ghedraghen hebben/
ick salt mijn knecht doen draghen.

M. Ten is gheen noot/ ick salt wel draghen/
blijft met God.

L. Sooten danck mijn heer/
als ghy pet van doen hebt
comt tot mijn/
ick sal u goede coop geben.

M. Wel ick sal comen.

L. God zp met u mijn heer,

Den beminden Leser sal weten dat ick hier gheschreven hebbe van Tapeelen/ mafen/ coupang ende kassen/ welck is Atcheins ghelt/ in Sumatre een Tapeea doet seftien maes/ een maes heeft vier coupang/ een maes doet vier dupsent en vijf hondert kassen.

De selte tsamensprekinghe/
om een schult te epschen.

Joseph/ Adam/ Isaack.

I. **G**od groet u mijn heer.
A. Ende u alsoo vriendt.
I. Ghy weet wel waerom ick hier come/

sekit lebeh.

M. Hamba bowat begien (in si Alla)

L. Tuan mau souro bava berang barang kemoe,
beta soero pada sakey hamba.

M. Tiedang appa hamba dapat bava,
tingal ken Alla.

L. Somba beta ken tuan hamba,
tarkalle tuan barang bergoena,
datan pada hamba,
beta bry harga morra,
Baick hamba datan.

L. Alla adda satta tuan hamba.

lang nam berkatta samma,
ken minta outang.

Ioesoef, Adam, Isa'ack.

I. **E**sslam kya yi.

A. **E**De kamoe begytoe sobar.

I. Tun taau carna appa beta datan siny.

Ⓛ ij

doet

- Doet ghy niet?
 A. Neen ick seker.
 I. Hoe/weet ghy niet wie ick ben?
 A. Neen/wie zydy?
 I. Hebt ghy vergeten dat ghy laest
 coopmanschap met my dedet?
 A. Dat is seker waer.
 I. Wanneer sal ick mijn ghele hebben?
 A. Ick en hebbe seker nu gheen ghelt/
 ick hebbe al mijn gelt dat ick hadde
 de lieden ghegheben/
 ghy moet noch acht daghen wachten.
 I. Ick en mach niet langher beyden/
 ick moet betaelt zijn/
 ick hebbe lang ghenoech ghewacht/
 maecht dat ick ghelt hebbe/
 oft ick sal u doen banghen/
 oft stelt mijn bozge.
 A. Hoe veel ist dat ick u schuldich ben?
 I. Dat weet ghy wel.
 A. Ick hebt seker vergheten/
 ick hebt geschreven maer weet niet waer.
 I. Op zije mijn schuldich thie Tapeel/vier maes/
 ist niet waer? ist soo niet?
 A. Ick gheloobe seker dattet alsoo is.
 I. Ghy hadt mijn beloost ghelt te gheben
 over twee maenden/
 maer ghy en hebt u woore niet gehouden.
 A. Het is wel waer/

- tieda tauw?
 A. Songo tieda,
 I. Begy manna tieda kénal ken dáko?
 A. Tieda, siappa enckou?
 I. Adda loupa iang tun aricen
 viniaga ken beta?
 A. Iroe songo.
 I. Mannacalla beta brulle derham?
 A. Beta tiedadda fakaran derham,
 hamba souda bry derham samoe'á pada beta
 áken orang,
 mau tuan nanty lagy delapan háry.
 I. Tieda beta dapat nanty lagy,
 bayer ken beta,
 amma lamma bena bernanty,
 kerija beta brulle derham,
 attou beta souro rankap,
 attou bry orang Enkouwy.
 A. Barapa hamba beroutang ken kamoe?
 I. Tau la kamoe:
 A. Songo beta loupa,
 áko souda soerat iang tieda taau kémanna.
 I. Outang tun ken ako sepoelo Teyeel ampat maes
 adda benar? tieda begitoe?
 A. Takot songo begitoe.
 I. Souda kyta bejanjy ken bry derham beta
 moela duwa boelan,
 lagy kata tun tieda sach.
 A. Iroe songo,

maer ick en hebbe gheen ghelt connen crygen
van de gheene die my schuldich waren.

I. Daer en hebbe ick niet mede te doen/
doet u betalen.

A. Ja als de lieden gheen gelt en hebben
wat sal ick hen lieden doen?
ick moet wel bepden tot dat zijt hebben/
men behoort soo straf niet te zijn/
wy behoort te hebbe medelydē met malcāderē/
alsoo ons (God bevolen heeft.)

I. Het is wel waer/
maer ick heb lang ghenoech ghebepdt/
ick en mach niet langher bepden/
Want de lieden dien ick schuldich ben/
en willen oock niet langher bepden/
ten waer dat ick soude wel langher wachten.

A. Comt hier vriendt/
desen man sal borghē booz misn blyben.

I. Sal hijt doen? ist waer vriendt?
Wildy borghē blyben booz desen man?

I. Ja ick hoe veel is hy u schuldich?

I. Het is thien Capeel/ vier Maes.

A. Hoe ist soo veel?
ten is niet soo veel.

I. Het is immers.

A. Ten is seker/ ick wilt wel sweeren/
datter soo veel niet en is.

I. Hoe veel is dat dan?

A. Ten is niet meer dan neghen Capeel/

wellakin tieda beta brulle derham
derry iang beroutang ken hamba.

I. Maya hierou hamma ytoe,
soero bayar ken tun.

A. Ia manna calle orang tieda berderham,
appa dapat keryja ken dia?
beta dapat nanty taccalle dia adda,
tieda barick orang nakal ken lain,
mau kyta sayang samma samma,
begy (sabda Alla.)

I. Benar ia,
wellakin lamma béna beta nanty,
tieda dapat beta nanty lagy,
carna orang hamma outang,
tieda ia mau nanty lagy,
jicka tieda begytoe, beta nanty lagy.

A. Marce túan,
orang iny ringal enkouwy beta.

I. Mau dia? songo ytoe túan?
tun enkouwy orang iny?

I. Ia, berrapa dia beroutang ken kamoe?

I. Adda sapoelo Teyeel, ampat Maes.

A. Begymanna adda banja?
tieda adda sekien.

I. Adda,

A. Songo tieda, beta mau barsompa
tied' adda sekien,

I. Iang barapa adda?

A. Tied' adda lebch semblyan Teyeel,

- ghy hebt mijn selfs ghesepdt,
J. Hebbe icht u ghesepdt? ick en doe.
A. Ghy hebt immers.
J. Wel/alsoo zijt dan/
 mijn dunckt nochtans dat het thien is/
 maer ick ben te vreden/
 nae dat ghy segt het niet meer en is/
 wanneer sal ick betaelt zijn?
A. Binnen thien daghen.
J. Ick bens te vreden/maer hout u woort.
A. Dat sal ick doen (beliest het God)
J. Indien hy u niet en betaelt
 ick sal u betalen.
J. Ick sp te vreden/blijft met God.
J. Gaet/God ghelept u.

De lebende tsamenfprekinge
 om na den wech te vraghen / met anders
 ghemeene propoosten,

Peter/Robbert.

- P.** **G**od behoet u heer Robbert
R. **G**od gebe mijn heeren een lanck leven.
P. Hoe gaet het al met u ghesontheyt/
 sedert dat ick u laetst sach?
R. Dus ende alsoo.

- tun kata diery ken amba,
I. Adda beta katta? tieda adda.
A. Adda,
I. Baick begitoe,
 iang pada fikir amma adda sapoelo.
 wellakin kaboel hamba,
 carna kamoe katta tieda lebeh,
 manna kalle enckou bayer beta?
A. Dalam sapoela hary.
I. Kaboel beta, iang'an tieda.
A. Begytoe jouwa (infi Alla)
I. Iicka dia tieda bayer ken tun,
 beta bayer ken tuan.
I. Kaboel beta, tingal ken Alla.
I. Pegy, Alla farta kamoe.

Iang toeujoeh berkatta samina, aken tanja
 ialan deng'an berkata kata
 iang lain.

Pedro, Robbert.

- P.** **A**lla de toelong kamoe tuan Robert.
R. **A**lla bry ken tuan tuan idop lamma.
P. Begy manna adda toebo kyta,
 sedang hamba kelich jang douloeu?
R. Sáhaja bagyroe.

- P. Mijn dunckt ghy soo wel niet en vaert/
ghelijck ghy pleecht.
- R. Waer aen siet ghy dat?
- P. Men u aensicht dat soo bleeck is.
- R. Ick hebbe vijs oft ses mael
sterck de coortse ghehadt/
die my seer gheswackit hebben/
soo dat ick gheen appetijt en hebbe.
- P. Dat is een quade sieckte/
maer waer rydy soo properlijck?
- R. Naer Atchein inde groote Feestdach.
- P. Ende ick oock ist dat ghy wilt/
wysullen samen ryden.
- R. Het belteft my wel/
maer ghy rijdt wat te seer booz my?
- P. Laet ons ryden soo u beliest/
tis my alleens/want mijn peert
gaet wel machelijcken.
- R. Ende het mijn gaet wel hart.
- P. Inden naem Gods laet ons ryden.
- R. Wat lieden zijn datte/die booz ons gaen?
- P. Ick en kense niet/tzijn cooplieden/
laet ons wat aenryden om haer t'achterhalen/
want ick sorghe wy nyt den wech zijn.
- R. Wy en zijn niet/en hebt gheen vrees.
- P. Mochtans ist goetd datmen vzaecht.
- R. Vraghet desen schaepharder.
- P. Mijn vrient waer leyde den wech/
om te gaen naer Atchein?

- P. Pada fiker beta tieda adda bagy baick
iang bagy doulou.
- R. Carna appa tun hat itoeu?
- P. Aken mouka moe, poetjack roupa.
- R. Beta adda lyma attou nam caly
sang'at de mam,
de nianna letehen hamba,
iang maecanan tieda loelus.
- P. Itoe penjakit iahadt,
lagy manna karnoe berkouda poelehan poeleha
- R. kAtche dalam hary besar.
- P. Beta poen. jicke mau tuan,
dapat bergoeda samma samma.
- R. Mau la pada beta,
wellakin kyta begouda pantas bena.
- P. Ialan begy souka tuan,
iang de karny samma la carna gouda beta
ialan sedap.
- R. Lagy de kamy ialan sakittan.
- P. Bismilla ialan kyta.
- R. Orang appa ytoe, iang ialan adapan kyta?
- P. Amma tieda kenal, adda soudagar,
ialan lecas agar kyta dapat dya,
carna rakot beta kyta delouwar ialan souda.
- R. Tieda la, iang'an rakot la,
- P. Wellakin baick bertanja.
- R. Tanjaken combala ytoe.
- P. Tuan manna ialan
ken ialan ke Atche?

S. Al recht booz u/niet gaende
de rechter oft de linckerhant/
tot dat ghy coemt
by eenen grooten hooghen boom/
dan slaet ter linckerhant omme.

P. Hoe veel mijlen zijn wy van hier
tot het naeste Doorp?

S. Twee mijlen en een half/
een wepnich meer.

P. Laet ons dan gemakelijck rijden/
want ick ben upter sozghen/
ick sie den boom daer hy ons af gheseyt heeft/
het is seer stofachtich/
het stof maecht my blind.

R. Neemt dat taffata
om booz u ooghen te doen/
het sal u beschermen booz het stof/
ende booz de Sonne.

P. Ten is gheen noot/
want de Sonne gaet onder/
ick hebbe sozghen dat wy by daghe
inde stadt niet en sullen comen.

R. Het ergste is/dat desen wech
sozghelijck is van straetroovers/
die de lieden haer goet benemen/
men setten hier laetstmael af
enen rijcken Coopman/by desen boom/
dwalek my doet bresen
van afgheset te worden/

S. Beroel adapan kyta ,iang an ialan
ke kanan attouke kiery,
selamma tun datan,
ampir satoe pehom befar tingy,
de lana kyta ialan ke kiery.

P. Baarapa iam adda lagy derry siny,
iang moela campong.

S. Tingá tyga iam,
fedekidt lebeh.

P. Ialan kyta poelchan,
carna hylang la takor,
beta liat póhonkayou ,iang dia kata táin,
adda dully banja,
clam matta beta derry dully.

R. Ambil taffata ytoe
ken ekat adapan matta moe,
jady berdidind kyta ken abou tannah,
lagy ken matta hary.

P. Tied'ang appa,
carna matta hary mossok,
beta takor kyta pada se'ang hary
tieda massok bender.

R. Iang iahadt adda ialan itoe
adda miskil derry orang merbot
iang de ambil arta orang,
de siny ary'een déa merbot
satoe soudagar kaya, ampir pohon kayou siny
ken itoe amma takor
de merbot kyta,

ist dat wy niet booz ons en sien.

P. Het is geen noot/ ick sie den toren
die inde stadt op de groote kercke staet.

R. Seker het sal laet zijn en doncker
als wy inde stadt gheraken.

P. Met oozlof/ men sluyt de poozten niet
booz acht uren.

R. Soo veel te beter/ want ick blyve
niet garen buyten der stadt.

P. Noch ick oock niet.

R. Laet ons die lieden vraghen
waer de beste herberghe is inde stadt.

P. En sozcht daer niet booz/
ick weet de beste plaets inde stadt
tis inde roode leeuw/ inde Portugese straet/
laet ons wat aenryden/ ick bidts u/
want my dunckt datmen de poozten sluyt.

R. Ick ben soo moede/
dat ick niet soude connen boozder comen/
ende dat meer is/ mijn peert hinckt/
ick dencke dattet vernaghelt is/
oft ghequetst op den rugghe
daer van gaet hy so onsfacht/
dat mijn dunckt mijn ribben gebroken te zijn.

P. Laet ons in gaen.

R. God danck dat wy hier zijn.

F I N I S. gaet daer de beste wijn is.

jickelou kyta tieda kawal baick.

P. Tiedang appa, beta lyat pyel,
iang adda dalam bender atas moskit besar

R. Songo hary petang deng'an clam
ratcalle kyra maffock bender.

P. Sentaby, tieda de toutop pintoeu
doelou pada delapan iam.

R. Baick ytoe, carna beta fouker
bermalam delouwar bender.

P. Lagy hamba poen tieda.

R. Tanja kyta aken orang
manna pinda baick dalam bender,

P. Iang'an tjinta ken ytoe,
beta taau iang tempat baick dalam bender,
adda alamat sing'a miera, dalam Campong frangy
boela kyta passang gouda, ako somba tun,
carna takot de toutop pintou.

R. Beta kidjang begitoe,
iang amma tieda dapat iaau lagy,
lagy gouda beta tjapick la,
takot labang berfallah maffock,
attou loucka de ba laccan,
carna ytoe dia ialan sakittan,
iang amma rassa pattah rousock beta.

P. Maffock la kyta.

R. Alhemdellilla kyta de siny.

Souda, S O Y D A H A N. pegy mynom de pakan.

De achtste tsamensprekinghe / om Peper
te doen wegghen / ende te ontfanghen.

Dabid / Abraham den Coning / den Sabandaer
ende den Peper weggher.

D. **H**ou Abraham zijt wacker/
het is dach / laet ons opstaen.

A. Mijn hoeft doet mijn wee/
ende mijn ooghen schemereren/
laet mijn noch een luttel slapen.

D. Het sal wel beteren/
als ghy op zijt.
wy moeten binnen by den Coning gaen/
ende een scap versoeken/
dat wy Peper ontfanghen moghen.

A. Wel ick bens te vreden / laet ons gaen/
maer hebben wy noch ledighe sacken
om de Peper in te doen?

D. Zijn der niet ghenoech / coopter meer.

A. Sullen wy gheen silber mede nemen
om den Coning te brenghen?

D. Ja neemt twee sacckens mede/
pder saccken van drie hondert groote rpaalen.

A. Als wy nu binnen comen/
sal den Coning
al booz sitten om te spreken.

D. Ick hebbe hem ghesien/

Iang delapan berkatta samma, ken soeroh
timbang lada, lagy de tryma.

Daoet, Ebrahim, Sultraen, Iang Sabandaer, lagy
orang tymbang lada.

D. **H**O Ebrahiem Iagga,
sejang souda, boela kyta banckit.

A. Cappalla beta, sakit,
lagy matra beta berpénig,
beyer amba tydoor lekit lagy.

D. Sombó poelang
tatecalla tun souda banckit,
mau kyta pegy maffock dalam pada rayja,
iang minta fatoe siap,
iany kyta dapat tryma lada.

A. Baick kaboel beta, boela dua kyta,
wellakin adda kyta lagy karong soeh,
ken bobo lada dalam.

D. Iicke tieda pada bly lagy.

A. Tieda kyta ambil perack satta,
ken bava pada sultraen?

D. Ia, ambil dua kekandy ferrta,
pada fatoe kekandy tyga ratos ryael besat.

A. Tatecalle kyta maffock sakaran,
adda Sultraen

doedock isma'em ken somba?

D. Beta souda lyat dya,

- doet hem reberency/
 ick sal hem aen spreken/
 om Peper te doen wegghen.
- A.** Wel doet alsoo.
- D.** Gere sy utwe Majestept/
 mijn versoeck aen utwe Majestept is/
 dat utwe Majestept gheliebe dese ryalen
 te laten tellen ende ontfanghen/
 ende den Sabandaer gheliefe te ghebteden/
 om ons Peper te doen wegghen/
 want onsen tijt aencomit om te vertrecken.
- C.** Hoe veel tijts hebt ghy noch
 al eer ghylieden vertrecken wilt?
- D.** Wy hebben noch twee maenden/
 dan ist den moeson vanden Oosten windt.
- C.** Wel laet den Sabandaer de ryalen ontfange
 ick sal hem ghebieden dat hy u lieden
 alle daghe Peper doet wegghen/
 tot dat u schepen gheladen sullen zijn.
- D.** Gere sy den Coning/
 tot hoe veel sullen wy de baer Peper betalen?
- C.** Den Sabandaer sal den coop niet u maken.
- D.** Dat het mocht in presentie
 van utwe Majestept gheschieden.
- C.** Wel ghy sult betalen twaelf tapeel
 pder bare/ende teghen vier ende een half
 maes pder ryael.
- D.** Wy sullen betalen acht tapeel/
 ende den ryael tegen vijfen drie quaert maes.

- Somba ken dya,
 beta somba,
 ken soeroch tymbang lada.
- A.** Baick kerijia begytoe.
- D.** Daulat derga he yo tuanko,
 somba de par hamba serpada,
 mehon serpada soeroch riae ytoe
 ter bylang iang tryma,
 lagy ken Sabandaer serpada soero,
 ken tymbang lada áken kyta,
 carna moesim kyta datan ken beleyer.
- C.** Barrapa lamma adda lagy,
 iang de kamoe mau beleyer.
- D.** De kyta adda lagy dua boelan,
 adda la moesim ken ang'in tymoor,
- C.** Baick soeroch Sabandaer tryma ryacl ytoe,
 ako soeroch dya bry ken kamoe
 sa haty hary tymbang lada,
 se lamma capal kamoe souda farat.
- D.** Daulat Tuanko,
 ken barrapa se bhara lada kyta bayer.
- C.** Sabandaer de poutos harga ken kamoe.
- D.** Iickelou dapat iady
 ada pan serpada.
- C.** Baick kamoe bayar dua blas tayeel
 se bhara, iany ting'a lyma maes
 fatoe ryacl.
- D.** Kyta bayer delapan tayeel,
 iany fatoe ryacl ken lyma maes tyga soukoc.

- C.** De zeeemde lieden van Guyferat ende Arrabien betalen meer/
dan ghy sult gheben thien tapeel/
ende de realen teghen vijf maes/
ooch sult ghy gheen tol gheben.
- D.** Wy dancken uwe Majestejt/
ende sullen dan alsoo betalen/
mits dat wy in ses weken sullen geladen zijn.
- S.** Comt wy sullen de Peper doen wegen/
zijn u bootsghesellen niet de schuyten alhier
die de Peper draghen en laden sullen?
- D.** Sy sullen terstondt hier comen
met de sacken om Peper in te doen.
- S.** Wel ick sal doen halen de sleutel
bant packhuys/ met den schuyver/
die de ghewichte vande Peper sal ouschuyben/
ooch den wegghet/ met het oncer ghewicht
om te wegghen.
- D.** Salmen niet de schalen oft niet den
oncer wegghen?
- S.** Niet den oncer/ ende sullen ydermael
een halve bare wegghen / soo ist haest ghedaen.
- D.** Wel laet ons wegghen/
ons volck is hier/
laet den oncer hanghen/ en Peper aenbrengen.
- S.** Daer sal terstondt Peper van buyten comen/
die men u mede sullen wegghen.
- D.** Wy sullense mede ontfangen / soose goet is.
- S.** Bestet daer offe niet goet en is.

- C.** Orang dagang de Guyferat deng'an
Arrab men bayer lebeh,
wellakin tun bry sepoeloh tayeel,
iang fatoe ryael harga lyma maes,
lagy tieda kamoe bry ousoer.
- D.** Daulat ken serpada,
kyta bayer begytoe,
iany kyta dalam nam ioumar souda sarat.
- S.** Boela kyta soeroh timbang lada,
adda orang galassi kamoe ken sampan de siny,
iang de tangong deng'an bowat lada.
- D.** Dya datan sahat lagy de siny,
deng'an karong ken bobolada.
- S.** Baick beta soeroch ambil annac contjy
de mandah deng'an korkon,
iang de soerat timbang lada,
lagy orang timbang deng'an d'ajing
ken timbang.
- D.** De timbang ken naratja attoeu deng'an
d'ajing?
- S.** Deng'an d'ajing, iang fakaly
ting'a bhara de timbang, agar lecas souda.
- D.** Baick timbang kyta,
orang beta adda siny,
soeroh gantong d'ajing, daen anckat lada.
- S.** Sahat lagy lada derry louwar datan,
de timbang poen ken tuan.
- D.** Kyta poen tryma poelang, jicke adda baick.
- S.** Lyat la jicke tieda adda baick.

- D.** Die Peper is ydel en licht/
 sy is te jong bande stam ghepluckt/
 ende dese is te nat vant water/
 soo dat hy schijnt gheweyckt te zijn/
 oock isser zandt in gemengt met steen/
 om dat het te swaerder wegghen soude/
 daerom en begeer ick die niet t'ontfanghen/
 want zy soude de goede Peper bederven.
- S.** Wel ick sal u upt het packhups
 doen wegghen/
 de welcke is gros ende supber Peper.
- D.** Nu wteech meeser weecht/
 ick sal opschryven de ghewichten/
 maer weecht wel.
- W.** Wel waer in het volck die de
 sacken opheffen sullen/
 om aent ghewicht te hangghen?
- D.** Hier zynse by u. ende staen achter
 ende voor.
- W.** Wel aen. ick sal wegghen/
 hoozt ende siet toe/
 het eerste weecht hondert ende drie/
 noch hondert en vyf/
 noch hondert ende seken.
- D.** Hola heer weecht rechtelick/
 ghy en laet den oncer niet los upt de handt/
 gheeft ons onse gherechticheydt.
- W.** Ick ghebe u dat u toe comt/
 ick en sal niemāt zyn gerechticheypt onthoude.

- D.** Lada ytoe adda soch daen ring'an,
 adda mouda ter poutir derry pohon,
 daen yny adda bassa ken ayer,
 iang adda roupa berindam,
 adda poen krelick bertjampor daen batou,
 agar adda timpang bradr,
 carna ytoe tieda beta mau tryma,
 carna dya beenassa poelang lada iang baick.
- S.** Baick beta soeroh derry pada mandah
 bertimbang,
 jang ytoe besar daen lada tjoetjy.
- D.** Sakaram pongolo timbang timbang la,
 beta soerat bertimbang,
 wellakin timbang baick.
- W.** Baick, manna orang jang de
 anckat karong,
 ken gantong pada d'atjing.
- D.** Siny adda ampir tun berdiery debelaccan
 daen adapan kamoc.
- W.** Baick la beta timbang poelang,
 deng'ar daen lyat la,
 iang moela timbang saratos tyga,
 lagy saratos lyma,
 lagy saratos toeujoec.
- D.** Hou tuan timbang betoel,
 tun tieda lepas d'atjing derry tang'an,
 bry la hackt kyta.
- W.** Beta bry hackt tuan,
 beta tieda ambil hackt barang siappa.

D. Ende wy en begeeren mede niet meer
als recht.

W. Ozaecht wech dese sacken/
op dat ick voort weghen mach/
ghy vergaertse hier alle op een plaets.

D. Comt Sabandaer laet ons rekenen,
hoe veel baren wy gheweghen hebben/
want de boots gheladen zijn/
het water valt ende soude de
reuter niet uyt moghen.

S. Ghy hebt ontfanghen na mijn reekeninge/
vijftich baren/vijf ende tseventich pondt/
doet ghy niet? iset soo niet recht?

D. Ghy hebt wel gherekent/
het is niet soo veel als ghy segt/
wy moeten nu gaen het is avont/
ende sullen moghen weder comen.

S. Gaet/God sy met u.

D. Lagy kyta tieda mau poen lebeh
ken betoel.

W. Bawa la károng iny.
ágar beta dapat tymbang poelang,
kamoe berempon siny famoenja satoe tempat.

D. Marré Sabandaer kyta berkiera kiera,
bara pa bhara kyta tymbang souda,
carna sampan souda sarat,
jang ayer soeroet iany tieda
dapat kelouwar song'ay.

S. Tun souda tryma ken kiera kiera hamba,
lyma poeló bhara, toujoeh poeló lyma katy,
tieda tun addartieda betoel begytoe?

D. Baick tun bekiera kiera,
adda hadt bágy kata ká moe,
kyta mau pegy petang háry la,
iang poelang isslock combaly.

S. Pegy, Alla sarta kámoe.

**De negēde tsamensprekinge/
van een Maeltijdt met thien personagien/
Hermes/Jan/Mayken/David/Peter/
Franciscus/Rogier/Tanneken/
Hendrick ende Lucas.**

**Iang sembilan berkatta samma
derri satoe maccanan de lá poeló orang si
Harmes, si Jan, Mayken, Dáoer, Pedro,
Francózs, Rogier, Tanneken,
Hendrick, daen Lucas.**

D. **G**od gebe u goeden dach Jan
I. Ende u alsoo Hermes
 Goeden dach ghebe u God,

D. Hoe vaerdy?

I. Ick vare wel God danck,
 tot ulwen gebode/
 ende ghy Hermes/
 hoe ist niet u/wel?

D. Ick vare oock wel/

hoe varen u vader ende moeder?

I. Sy varen wel God sy lof.

D. Wat maecty soo vroech op?

I. Ist niet tijt om op te zyne?

D. Vast ghy noch?

en hebdy niet ontbeten?

I. Neen ick noch niet/
 het is noch te vroech/
 Ende ghy hebdy ontbeten?

D. Jae ick ober een ure/
 soud ick soo langhe vasten?
 van waer comdy?

I. Van waer ick come?
 ick come vander scholen/
 vander kercken ende vander markt.

D. Waer gady?

I. Ick gae thurs.

D. Wat ure ist?

I. Het is by den
 twaelf uren.

H. **A**lla bry salammat Iohan.

I. De kamoe poen begitoe Hermes,
 ary baick de bry allá kamoe.

H. Begy manna adda pacaniera.

I. Beta adda baick somba ken alla,
 iang somba pacaniera,
 de tuan Hermis,
 adda baick kamoe.

H. De beta poen baick,

begy manna adda bappa deng'an indong moe?

I. Dya adda baick somba ken Alla.

H. Appa bowat pagy hary ter bankit?

I. Belom hary ter bankit.

H. Lagy poyla kamoe?
 belom tun maccan?

I. Belom lagy,
 lagy hary bároe.
 lagy tun souda maccan?

H. Souda lepas sejani,
 seken lanima beta poisa?
 derry manna tun datan?

I. Derry manna beta datan,
 amma datan derry bandersa,
 derry mos kit lagy derry pákan.

H. Manna Pegy?

I. Beta pegy ke roema.

H. Barrapa iam adda?

I. Adda ampir
 duáblas iam.

D. Ist alsoo laet?

I. Ick moet gaen/
ick sal bekeben zijn van mijn moeder/
te gode Hermes.

D. Hebby soo grooten haeste?
en heeft onse meester nae my niet ghebraecht?

I. Ick en hebs niet ghehoort/
ick en mach niet langher toeven/
adieu ick gae.

D. Gaet God gheleyde u.

I. God gheve u goeden avont/
mijn moeder ende al tgheselschap.

M. Jan van waer comdy?
waer hebby soo langhe ghebeyt?
waerom comdy soo laet?
ist niet wel ghedaent?
ick hadde u bevolen
te comen te vier uren/
het is nu by den seffen/
seggt my nu/
waer hebt ghy gheweest?
want het is langhe gheleden
dat ghy ypter scholen ghegaen zijt/
dat weet ick wel/
ick salt ulwen meester segghen.

I. Behouden u gratie/
ick come nu eerst
vander scholen/
ick en wist niet dat het soo laet was!

H. Adda lambat bagitoe?

I. Dapar ako pegy,
maa bera goufar ken amma,
tingal Harmen.

H. Mau tun jalan lecas begytoe?
sida kyta tieda tanja ken beta?

I. Ako tieda deng'ar
beta tieda dapat nanty lagy,
tingal ken alla beta pegy.

H. Pegy, alla farra tuan.

I. Alla de bry hary petang baick.
indong daen tuan tuan famoenja.

M. Iohan derry manna moe datan,
manna tun nanty sekien lamma?
carna appa datan lambat?
tieda bowar baick?

ako soeroh tun
datan de ampat iam,
adda sakaran ampir nam,
catta bera sakaran,
manna tun sekien lamma?
carna souda lamma,
tun kalouwar pada bandersah,
raau beta itoeu,
amma kattala aken goerou kyta.

I. Sentaby kyta,
beta juá datan sakaran
derry bandersah,
tieda beta taau lambat begitoe,

ick en hebbe nergens ghebept/
ghy moghet doen/
onsen meester vraghen/
oft alsoo niet en is.

M. Dat sal ick doen/
ick sal de waerhepde weten/
nu gaet dect de tafel ende haest u.

J. Wel mijn moeder ick salt doen/
waer is dat ammelaeken?

M. D'ammelaeken is daer binnen op de kiste/
setter zout eerst/
condy dat niet ont houdent/
ick hebt u gheseyt meer
dan twintich repfen/
ghy en leert niet /tis groote schande/
gaet haelt teliooren/
croesen en serbetten.

J. Wel mijn moeder/waer zijns?

M. Ghy en cont niet vinden/daer zijns/
ist niet wel ghesocht/
gaet haelt broot.

J. Wel gheeft my gheft/
voor hoe veel sal icks brenghen?

M. Brenghes voor twee stuybers/
voor eenen stuyber wits/
ende voor eenen stuyber brypns/
half een/half ander/
ende brenghet al nieuwbaken.

J. Wel ick gae/

amma tieda nanty barang tempat,
kamoe dapat,
soerohi tanja ken sidako
jicka tieda begitoe,

M. Amma keryja begytoe,
bera maau taau iang benar,
pegy bobo pertja maccan atas kekouda lecas.

I. Baick indong bera bowat begien,
manria pertja maccan?

M. Pertja maccan adda sana dalam atas pittie.
bobo garam doeuloe,
tun tieda tau ing'at ytoe?
fouda beta katta ken tun lebeh,
duapoeló caly,
tun tieda bereyjar, maloeu befar,
pegy ambil tjypir,
pyála daen sappo tang'an.

I. Baick maa demanna adda?

M. Tun tieda taau brulle ninta adda,
tieda baick adda tjaty?
pegy ambil roty.

I. Baick bry derham ken beta,
barrapa beta bava?

M. Bava ken dua stuvete,
ken satoe stuver poutée,
deng'an satoe stuver itam,
ting'a satoe, ting'a lain,
iang bava samoenja barou massack.

I. Baick beta pegy,

siet hier is groot mijn Moeder.
M. Ghy hebt wel ghedaen
 gaet haelt nu hout
 om vuy? te maken/
 gaet wetten de messen/
 ende giet water int laboos/
 hanghet daer een witte dwale/
 doet dat vuy? bernen/
 u vader comt/
 ende David u oom come oock met hem/
 gaet henlieden teghen/
 doet u bonnet af/
 ende nepcht eerlijck.

J. Wel mijn moeder ick gae/
 weest willecom mijn vader/
 ende u gheselschap.

D. Peter is dat u sone?

P. Jae/ het is mijn sone.

D. Cis een schoon kinde/
 God laet hem altijd
 prospereren in deuchden.

P. Ick danck u oom.

D. En gaet hy niet ter scholen.

P. Jae/ hy leert Franscops spreken?

D. Doet hy? het is seer wel ghedaen/
 Jan condy wel Franscops spreken?

J. Niet seer wel/ maer ick leert.

D. waer gady ter scholen?

J. Op de Lombaerde beste.

lyat siny adda roty maa.
M. Boat baick kamoe,
 pegy ambil kayou apy
 ken brousa apy,
 pegy assa la pissou,
 lagy bobo ayer dalam commedelam,
 gantong la fatoe kajin poutée,
 tyop apy,
 bappa run datan,
 iang Daoet mama tun datan sarta dya,
 pegy kelih dya,
 anekat doedong kamoe,
 iang somba baick baick.
I. Baick indong beta pegy,
 baick kyta datan bapa,
 daen soebat soebat tuan.
D. Pedro ytoe annack laky kamoe?
P. Ia, ytoe annack laky beta.
D. Adda baick annack,
 Alla de bry ken dya
 salamat baick lamma,
P. Somba amba ken tuan mama.
D. Tieda dya pegy ke bendarsah?
P. Ia, dya bereyer berkatta Francis.
D. Boat dya? ytoe bawat baick.
 Iohan taau kamoe berkatta Francis?
I. Tieda banja, beta berreyer lagy.
D. manna ialan tun ke bendarsah?
I. De ialan de Lombaert.

D. Hebdy langhe ter scholen ghegaen?

A. Ontrent een half jaer.

D. Leerdy oock schryben?

A. Jae ick oom.

D. Dat is wel ghedaen/
leert altoos wel/

A. Wel dat sal ick doen (wilt God)

M. Hebe weest willecommie.

D. Ich danck u Nichte.

M. Hebe wildy daer blyben?
waeromme en comdy niet binnens?
comt u warmen/
soo sullen wy gaen eten.

D. Meyndy dat ick coude hebbe?
het soude groote schande zyn/
dat jonghe lieden als ick
coude hadden.

M. Hebe hoe ist met u?

D. Wel God danck.

M. Waer is mijn Nichte?
waerom en hebdy niet
mijn Nichte mede ghebracht?

D. Sy is al sieck.

M. Ist waer: is sy sieck?
wat sieckten heeft sy?

D. Sy heeft de coorse.

M. heeftse die langhe ghehad?

D. Ontrent acht daghen.

M. Dat en wist ick niet/

D. Adda lamma jalan ke bendarsah?

I. Barang tingá táwon.

D. Kamoe poen berreyer menjoerat?

I. Ia mama.

D. Bo'at baick begytoe,
berreyer sebágy baick,

I. Baick beta bo'at begien (Insialla)

M. Kemon adda tuan datan.

D. Somba ken amba tuanna.

M. Kemon mau tun tingal sana
carua appa tieda maslock kyta
maree bedyang kámoe,
iang kyta pegy maccan.

D. Maya takot kyta beta soujoeuk:
iang maloeu besar jady,
iang orang mouda begy beta
adda soujock.

M. Senini begy manna adda?

D. Adda baick somba alla,

M. manna comon beta?
caru'appa tuan tieda
bawa comon sarta?

D. Dya adda sakit.

M. Songo? adda sakit?
penjakit appa adda dya?

D. Dya adda de nam.

M. Adda lamma dya?

D. Barang delapan hary.

M. Tieda adda tau pada beta,

ich false morgen gaen besoecken (wilt God)
 Franscops brenge eenen stoel
 booz uwen oom/
 Neve comt by den buyre/
 Franscops gaet by de deure/
 men clopt daer/besiet wie daer is/
 het sal Rogier zijn/dat weet ich wel.

F. Wel ich gae, wie is daer deur?

R. Dient doet de deure open.

F. Spdy daer Rogier?

R. Jae ich ben hier/
 is u vader thuis?

F. Jae hy ende mijn moeder oock/
 gaet daer binnen/
 ich salt mijn vader segghen
 dat ghy comen zijt.

P. Franscops maecht dat al ghereedt sp
 om te gaen eten.

F. Mijn vader tis al ghereedt/
 ghy mencht gaen eten/
 alst u belieft/
 Rogier is comen.

P. Wel ich com terstonde/
 roept de kinderen.

F. Wel mijn vader/ Jan waer spdy?
 comt eten.

waer blijfdy?

wat maecht ghy daer?

J. Wat soude ich maken?

amma pegy issock lyat dya (infi Alla)
 François bawa kurli satos
 ken mama kyta,
 Comon ampirken apy,
 François pegy de pintoen,
 de pokol orang, lyat siappa sana,
 ytoe Rogier taau la beta,

F. Baick beta pegy, siappa delouwar?

R. Orang baick bouka pintoen,

F. Adda kyta Rogier?

R. Ia, adda beta siny,
 bapa tun adda de roema?

F. Ia adda, iang maa beta poen adda,
 maslock dalam sana,
 amme catta bapa beta
 souda tuan datan.

P. François brousa sammoenja assil
 ken pegy maccan.

F. Bapa souda assil,
 tuan dapat pegy maccan
 tatecalla souka tuan,
 Rogier souda datan.

P. Baick beta datan sahat lagy,
 rowa iang annack annack.

F. Baick bapa: Ian manna tun,
 maree maccan,
 de manna ringal tun?
 appa bowat de sana?

I. Appa beta bowat,

- ick hebbe hier te doen.
F. En weet ghy niet datmen gaet eten?
 comt segt de benedictie.
J. Wel ick come.
P. Jan waerom en comdy niet/
 moetmen u roepen?
 brenge hier stoelen.
M. Peter laet ons gaen sitten tis tijt.
P. Wel ick bens te vreden.
M. David sidt daer inne.
D. Ick? en belichts u niet/
 dat en sal ick niet doen/
 doet Peter daer sitten.
M. Peter en is niet ghewoon daer te sitten/
 hy sal hier sitten/het is zijn plaetse.
P. Jan segt ons de benedictie.
J. Wel mijn vader/
 God segghen u mijn vader ende moeder/
 ende alr gheselschap.
M. Franscops brenge ons t'eten/
 brenge de comcommers ende ossen bleesch/
 schenckt ons hier te dyncken.
 Schenckt uwen oom ende boort al onne/
 Franscops sit by ons/
 Jan haelt melck boort uwen broeder/
 ende doet het ander ghereedt maken/
 loopt ras.
J. Broeder hondt daer u melck/
 hebt ghyer te veie?

- beta adda bergoena siny.
F. Tun tieda taau jang de pegy maccan?
 marée barja dowa,
I. Back daran beta.
P. Ian carna appa tun tieda datan,
 iang de rowa ken tuan?
 bawa iang kurfi ke marée.
M. Pedro boela doedock adda hadt.
P. Baick kaboel áko.
M. D'aoet doedock sanna dalam,
D. Beta? ampon amma,
 tieda beta bowat ytoe,
 foero pedro doedock sana.
M. Pedro tieda béassa de doedock sana,
 dya doedock siny, ytoe tempat dya.
P. Ian batja dowa.
I. Baiek bapa,
 Alla de toelong kyta bapa mas
 deng'an teman kyta sammoe'a.
M. François bava kyta maccan,
 bava tymon deng'an dagin sapy,
 bobo kyta siny ken mynom,
 bobo ken mama kamoe lagy linckar poelang,
 François doedock larta kyta,
 Ian ambil sousoe ken soudara tun,
 iang foero broesa ader lain,
 lary lécas.
I. Ade ambil la ayer sousoe kamoe,
 adda tun banja bena?

F. Ja ick hebber te vele.
J. En eerste niet al/
 Laetse als ghyer niet meer en begeert,
P. Waerom en eet ghy niet uwe melck/
 dewyle dat sy heet is?
F. Sy is noch te heet.
M. Jan brenge hier broode/
 Rogier en heeft gheen broode/
 haelt een telioore/
 brenghet hier mostaert.
P. Gheeft my den wijnbles.
R. houten wel bast.
P. Laten gaen/ ick houd' hem wel.
M. Peter en drincket niet
 nae uwe melck/
 want dat is onghesondt/
 eet eerst een luttel
 eer ghy drincket/
 Peter snijdt my wat bleesch/
 snijdt oock broode/
 snijdt Franscops t'etene/
 hy en heeft niet t'etene.
J. Moet ick hem dienen?
 can hy hem selven niet dienen?
 snijdt selve/
 ghy zijt groot ghenoech/
 helpt u selven/
 want ick en sal u niet dienen/
 ick en diene niemant dan mijn selven.

F. Ia adda banjá béna?
I. Tieda maccan sammoenja,
 antar ratcalla tieda mau lagy.
P. Carna appa tun tieda maccan soufoe kyta,
 sedang adda hang'at?
F. Adda lagy hang'at bena.
M. Iohan bewa roty siny,
 Rogier tieda adda roty,
 ambil fatoc tjipir,
 bava de siny fallaué.
P. Bry beta iang sera'y árack.
R. Iabat tegoh.
P. Lepas, amma iabat baick.
M. Pedro iang'an mynom
 commedien soufoe kyta,
 iady penjakir,
 maccan doeloeu sedekit
 doeloe tun mynom,
 Pedro sayat daging ken amba,
 sayat poen roty.
 bry maccan ken Françoys,
 dya tieda adda maccan.
P. Amma tompo dya?
 tieda dya taau tompo dierinja?
 sayat diery kyta,
 tun fouda besar,
 tompo diery moe,
 carna tieda beta tompo tun,
 tieda beta tompo orang lain ke diery kó.

M. Gheeft hem 'eten/
want hy schaemt hem/
hy en derf niet eten dat sie ick wel.
P. Wel houdt daer/
brenge hier wat anders.
J. Ten is noch niet ghercedt.
M. Gaet haelt dat ghebraet/
ende schenct hier Wijn/
schenct voor uwen Vader/
schenct al vol ende schenct niet so vol/
en siet ghy niet wat ghy doet/ ghy stopt/
Rogier en heeft gheenen Wijn/
en siedp dat niet?
J. Maect daer plaetse
om die schotel te setten.
M. Sijt al te somen hertelijck wellecoont.
T. Wy dancken u altsamen van goeder herten/
ghy hebt te veel costen ghedaen.
M. Ick en heb seker/
het is my leedt datter niet meer en is/
ghy moet patiente hebben.
C. Cis seker wel gheseyde.
M. Peter ontgint de schouder/
brenge hier radysen/
dient David van dien hase/
ende vande conynen/
ontgint de patrysen/
ghy en dient ons niet/
maect alle goede chiere/ ick bids u.

M. Bry maccan ken dya,
carua maloeu dya,
dya takot ken maccan beta lyat.
P. Baick ambil la,
bawa barang lain de siny?
I. Belom adit.
M. Pegy ambil maccanian pang'ang,
daen bobo arack de siny,
bobo ken bapa moe,
bobo pnoh, iang tieda bobo pnoh béna,
iang tieda lyat keryja moe tun tompa,
Rogier tieda adda arack,
tun tieda lyat ytoe,
I. Brousa tempat sana
ken bobo ping'an iny.
M. Souka beta ken datan tu'an sammoenja,
T. Somba kyta samoe'a de haty baick,
kamoe adda maccanian banja.
M. Songo tieda adda,
soegoel beta iang tied adda lagy,
wellakin nafip kyta.
C. Songó baick ytoe catta,
M. Pedro sayet pada ba'on ytoe,
bawa siny bó moula.
bry Dáoet pada plandock béfar ytoe
lagy derry plandock kétjil,
sayat derry ay am outan,
tun tieda bry ken kyta,
souka maccan sammoenja beta somba.

R. Hier is wel om goede chiere te maken.

P. Jan schinckt ons te drincken.

J. Hier en is gheenen wijn meer.

P. Gaet anderen halen/
wat dunckt u van desen wijn?

D. My dunckt dat hy goedt is.

P. Willen wy vanden selven doen brenghen?

D. Alsoo't u belieft.

J. Waer sal icken gaen halen?

P. Daer ghy desen ghehaect hebt/
oft haecten op de markt/
inde witte bloem/
oft daer ghy hoozen segghen sult dat
hy goet zijn sal/braechter nae.

J. Hoe veel sal ick brenghen?

P. Brenghes een stoop/eenen pot ende een pinte/
ende doet u wel meten/
gaet raschende comt haest weder.

J. Ick sal altoos loopen Vader.

M. Franscops staet nu op/
ende dient ter tafelen/
besiet oster niet en ghebreekt/
wildy noch t'eten hebben / segghet stoutelijck?

P. Neen ick mijn moeder/
ick heb ghenoech gheren (God sy des geloost.)

M. Drinckt nu/
isser bier in uwen pot?

P. Jaet moeder/daer is ghenoech in.

M. Isser niet gaet haes.

R. Adda siny banja keu souká maccan.

P. Ian bobo ken mynon kyta.

I. Tieda adda árack lany de siny.

P. Pegy ambil láin,
begy manna rassa árack yny.

D. Beta rassa baick.

P. Kyta mau soeroh bawa ytoe jouwa?

D. Souka tuan.

I. Manna béta pegy ambil?

P. Tempa tun ambil yny jouwa,
attoen ambil de pakan,
dalam bong'a poutée,
attoeu manna tun deng'er catta iang
adda baick, tanjaken.

I. Barrapa beta bava?

P. Bava látue bamboe, se tjoupa deg'an se kal,
iang soeroh soukat baick,
pegy lecas poelang poen lekas.

I. Se bagy amma lary bapa.

M. François bankit sakaran,
iang oenjock de siny,
lyat jicke adda barang begoena,
mau lany maccan, kattaken lá?

F. Tieda tudong,
kin iang'la beta (do'a ken Alla.)

M. Mynon la sakaran,
adda bier dalam kendy kamoc?

F. Adda maa, padda.

M. Licke tieda adda pegy ambil.

- T.** Cloptmen daer bozen niet?
gaet besieghet.
- F.** Is daer pemandt?
- H.** Jaet/ doet open/
ick heb hier meer dan een halsure gheweest.
- F.** Wat beliest u?
- H.** Goeden avont vrient/
is de Meester thuyt?
- F.** Jae hy/waerom?
beliest u hem te spreken?
- H.** Jae ick/waer is hy?
- F.** Hy sit ter tafelen/
beliest u pet?
ick sal de bootschap wel doen/
wien sal ick segghen die nae hem vbraecht?
- H.** Ick moet hem selve spreken/
segt hem dat ickt ben
zijns ooms dienaer/
oft segt hem dat ick come
van zynen oom.
- F.** wel ick salt hem gaen segghen/
beyt hier een luttel/
mijn Vader hier is een man
die u begeert te spreken.
- H.** Wat man ist?
- F.** Ick en kenne hem niet Vader/
hy sepdt dat hy van nynen oom come.
- H.** Vbraecht hem wat hem beliest.
- F.** Hy sepdt dat hy u spreken moet.

- T.** Tieda pokol de pintoou?
pegi liat.
- F.** Adda barang orang?
- H.** Adda bouka,
lebeh ring'a jam beta de siny.
- F.** Appa mau tun?
- H.** Tabe kyha'y
pongóló adda déroema?
- F.** Adda carna, appa?
mau tun berkatta ken d'ia?
- H.** Mau manná d'ia?
- F.** D'ia doedock termáckan:
tun mau b'arang' appa?
beta kattaken dia:
sí appa beta katta:de ranja d'ia?
- H.** Mau amma katta diery ken d'ia?
katta ken d'ia jang beta,
fákey mamá d'ia:
attou katta d'ia beta datan
derry pada mama d'ia.
- F.** Baick amma pegy kattaken,
nanty siny sedekit:
Bapa : adda siny sa órang
jang mau berkatta ken tu'an.
- P.** Orang appa adda?
- I.** Beta tieda kenal bapa,
d'ia katta, datan derry pada mamakó.
- P.** Tanja d'ia maya mau d'ia.
- I.** D'ia katta jang maau berkatta kenkyra.

- P.** Wel doet hem binnen comen.
I. Zijn vriendt comt binnen.
H. Wie is daer binnen? isser veel volcx?
I. Neent drie oft viere lieden.
H. God segghen alt gheselschap.
P. Willecom Hendryck/
 wat segdy goets?
H. Peter mijn Meester
 heeft my hier ghesonden/
 u biddende dat u beliebe
 morgghen te middaghe
 hem gheselschap te houden.
P. Hoe baert mijn com?
H. Hy baert wel God danck.
P. Ende al zijn huysghesin.
H. Tis al in goeden doene.
P. Dat hoor ick geerne/
 maer ghy sult hem segghen
 dat ick hem bedancke niet goeder herten/
 ende dat my onmoghelijck is
 te middaghe te comen/
 want ick ben uytghenoodt
 over vier daghen sonder dat
 ick soude geerne gaen/
 maer ick sal tot hem comen
 morgghen nae noene/
 sonder eenighe saute.
H. Wel ick salt hem segghen/
 God ghebe u goeden nacht.

- P.** Baick soero massock dya.
I. Tuan mareé massock.
H. Syappa dalam? adda orang banja?
I. Tieda tyga ampat orang.
H. Alla bry salamet ken tuan famoenja.
P. Adda kyra datan hendrick,
 appa baick tun katta?
H. Pedro pongolo ambra
 soeroh beta kemareé
 somba ken tuan mau
 islock ting'a hary
 datan samma samma dya?
P. Begy manna adda mainá beta?
H. Adda baick do'a ken Alle.
P. Iang sammoe'a orang de roema.
H. Adda poen famoenja baick.
P. Itoe beta souka ken deng'ar,
 ian tun katta ken dya
 amma somba ken dya ken haty betocl,
 iang rieda beta dapat,
 datan ting'a hary.
 carna beta de soroh orang makan
 lepas ampat hary: carna ytoe
 beta souka ken datan,
 wellakin amma datan ken dya
 islock lepas ting'a hary,
 songo songo.
H. Baick beta katta ken dya,
 Alla de bry malam baick.

P. Bejde Hendrick dinct/
 eer ghy gaet.
 H. Ick en heb gheen dorst ick danck u.
 F. Bejde ghy moet eens duncken.
 H. Ick moet gaen.
 M. Is Jan noch niet comen/
 waer toest hy soo langhe?
 F. Hy comt.
 H. Jan waer blijft ghy soo langhe?
 J. Ick en mocht niet eer comen Vader/
 daer was veel volck/
 ick hebbe altoos gheloopen Vader/
 M. Wel schenckte hier wijn.
 P. David proest of hy goedt is.
 D. Dat sal ick doen/
 schenckte my daer inne/
 den anderen was beter.
 R. Hy en was boozwaer/
 desen is beter nae mijn verstandt.
 M. Tanneken ghy en maecht
 gheen goede chiere/
 hoe come dat ghy niet en segt?
 C. Wat soud' ick segghen/
 het is beter swyghen dan qualick spreken
 ick en can niet wel Franscois spreken/
 daerom swijch ick.
 M. Wat segdy?
 ghy spreekt alsoo wel als ick doe/
 ende hadt poek.

P. Nanty Hendrick, mynom
 doeloeu tun pegy.
 H. Beta tieda bardagah, somba hamba.
 F. Nanty dapat tun mynon sakaly.
 H. Beta datap jalan,
 M. adda ian belom datan,
 manna dya nanty sekien lamma?
 F. Dya datan,
 P. Iohan manna tun tingal sekien lamma?
 J. Iang tieda beta dapat datan doeloeu bapa,
 iang adda orang banja sana,
 sebagy amma liry Bapa.
 M. Baick bobo arack de siny.
 P. Daóet rassa jicka adda baick.
 P. Bera keryja ytoe.
 bobo sana dalam.
 iang lain adda baick.
 R. Tieda adda songo,
 iny adda baick pada fikir beta?
 M. Tanneken enkou tieda
 souka maccan,
 carnappa enkou tieda berkatta?
 T. Maya beta berkatta,
 adda baick die m iang katta jahat,
 tieda bera tau berkatta Frances baick,
 carna ytoe amma diem.
 M. Maya katta kamoe?
 kyta katta bagy baick ke beta,
 iang baick poen adda.

T. Ick en doe / dat soude ick wel willen /
ende dat my rwinrich guldens gecost hadde.

M. David ghy en eet niet /
sniyd my daer af /
dat is te seer ghesoden /
ende dit is te luttel ghebraden / en ist niet?

D. Dat dunckt my oock.

T. Rogier leent my u mes /
ick bids u.

R. Neemt / maer ghebet my weder
als ghy gheten hebt.

T. En ghebe ickt u niet weder /
en leenet my niet meer.

R. Neen ick seker.

T. Het is een goedt mes /
hoe veel hebt u ghecost?

R. Het heeft my drie stupbers ghecost.

T. Het is te goeden coop / gebet my boor die prijs
ick sal u eghelt weder gheben.

R. Ick bens te vreden.

M. Rogier ghy en eet niet /
my dunckt dat ghy pronckt /
helpt u selben /
schaemdy u?

R. En eet ick niet wel:
ick ete meer dan pemant die ter
taselen is.

M. Dat doet ghy seker.

T. ghy en eet selve niet.

T. Tieda, Itoe maula pada beta,
jang adda bry pada beta duá poelo guldens.

M. Dáoer enkou tieda mackan,
sayet derry itoe,
Itoe banja ter' reboes,
lagi ini coetang toenoe: tieda begitoe?

D. Pada fykir beta poen begien

T. Rogier pynjam beta, pissou kamoe,
amma somba.

R. Ambil, wellakin poelang ken amba
jang souda maccan kamoe.

T. Icke beta tieda poelang,
jang'an kyta pinjam lagi

R. Songo poen tieda.

T. Itoe pissou baick,
barapa tun bly?

R. Iang harga ken beta ryga stuvers.

T. Itoe morra béna: bry ken d'akó harga begitoe.
áko poelang derham kamoe.

R. beta kaboel.

M. Rogier tun tieda máckan
takot kamoe diem,
tempo diery kyta.
maloen tun?

R. Tieda beta mackan, baick?
amma mackan lebeh jang barang orang
doedock ter mackan

M. Songo bo'at kamoe.

T. Diery kamoe tieda mackan.

M. Ick hebbe altoos gheten.

P. Nu laet ons wel dvincken/
wp hebben quakich t'etene.

C. O God wat segghy?
is hier niet wel t'eten?

hier is ghenoech t'etene

vooz twintich persoonen/

Ghy hebt te veel costen ghedaen.

P. Ick en hebbe: nu ick brenghy u eens/
ende bidde u vooz al t'gheselschap.

ende inden eersten/

vooz uwen naesten ghebuere

suldy my bescheede doen.

C. Jae ick met goeder herten
(indien dat God belieft) nu dvinck/
ghy en hebbes niet wptghedroncken/
Ick salt u noch eens vofschencken.

P. Waerom soudy dat doen?
en heb ick niet wptghedroncken?

hoe veel schillet? ick salt wptdvincken:

Siet daer: nu ist wyte/

nu doet my bescheet/

ghy en soekt anders niet

dan my te bedrieghen.

C. Ick en soude dit niet moghen wptdvincken
ick hebbs te vele.

P. Wat soude u ghebreken?

ick hebt wel wptghedroncken.

C. Ghy en haddes niet also vele als ick/

M. Sebagy souda beta mackan,

P. boela kyta mynom baick,
sekit juwa kyta mackan.

T. Alla, appa katta kyta,
tiada adda mackan baick de siny?
mackanan banja bena pada kamoe,
ken dua poelo orang,
maccanan banja bena pada kamoe.

P. Tieda adda: boela beta mynon ken tuan sakaly,
jang betasomba ken tuan sammoenja,
jang moela moela,
ken orang siny kyta
balas kyta ken beta.

T. Ia beta ken haty benar,
(insi alle) mynom sakaran,
tun tieda mynom abis,
amma bobo sakaly lagi pnoh.

P. Carna appa tun Karija itoe?
rieda beta adda minom abis?
barapa farack adda? beta minom abis,
liat la, abis la sakaran,
boela balas ken amba:
ka moe tieda tjari lain
ke berdong'oe beta,

T. beta tieda dapat mynom abis itoe,
beta adda banja bena.

P. Carna appa tieda,
amma souda mynom abis.

D. Tun tieda sekien banja bagi beta,

- uwten croes en was niet vol.
P. Hy was immers.
T. Hy en was.
P. Tis waer/maer mynen Croes is
 veel meerder dan den uwten.
T. Wel laet ons manghelen.
P. Ick bend te vreden/ gheest my uwten kroes.
T. Ick en sal/ ick houde my aen de myne/
 bewaert dat ghy hebt.
P. Drinckt dan.
T. Wel terstont/
 nu siet ofe niet upt en is?
M. Jaet/ waerom doet ghy u alsoo bidden?
 wien hebdijs ghebracht?
 brenghet my eens/
 spdy gram op my?
T. waerom soude ick gram zyn?
M. Om dat ghy my niet en brengt.
T. Ick hebbe u ghebracht.
M. Ick en hebbs niet ghehoort/
 nu tis ghenoech van drincken/
 wy moeten oock eten/
 ick hebbe grooten hongher/
 snijt my een stuck vleesch.
T. En hebdy gheen handen?
M. Jae ick/ maer ick en can
 aen de schotel niet gheraken.
P. Wel ick sal u dienen/ hebdy ghenoeche?
M. Ick en heb noch niet.

- pyala tun tieda pnoh.
P. Adda.
T. Tieda adda.
P. Songo, wellakiu pyala beta,
 banja lebe derry pa la kamoe.
T. Baick roekar dua kyta.
P. Kaboel amba bry pyala kamoe.
T. Tieda mau, de beta tunggal iwa,
 taroh la de kamoe.
P. Mynom la.
T. Baick sahat lagy,
 sakaran kelih jicka tieda abis.
M. Ia, carnappa tun soroh somba sekien?
 ken siappa tun mynon?
 mynon sakaly ken amba,
 adda fakit hary ken beta.
T. Carnappa beta fakit hary ken tuan?
M. Carna tun tieda mynom ken dako.
T. Beta souda mynom aken kyta.
M. Tieda amma denger,
 sakaran padda de mynom,
 maccan poen de kyta,
 lapar de par hamba,
 sayet satoe yeris daging,
T. Tied'adda tang'an kyta?
M. Adda, wellakin tieda beta dapat
 sampey ke ping'an.
P. Baick amma bry ken tun, padda.
M. belom adda beta.

J. Du houdt daer/hebdy nu ghenoech?

M. Wesiet wat hy my gheeft/
wat mach dat helpen?
houdt voor u/ende etet ghy selbe/
Regier snydt my van de schouder:

R. Wel neemt daer.

M. Ick danck u

P. Jan brenghet byoot/
schenckt wijn/schenckt alomme.

M. Men clopt daer voor/en hoor dy niet?

J. Ick gae Moeder.
het is Lucas/Andries enape.

M. Wat wil hy my hebben?

J. Hy brenghet wat.

M. Doet hy/doet hem binnen comen.

J. Lucas gaet binnen.

L. Godt seggen t'gheselschap.

P. Lucas zydy daer?

L. Jae ick Peter.

P. Wat segdy nieuws?

L. Niet veel Peter.

P. Hoe vaert u Meester?

L. Hy vaert wel Peter/
hy ghebedt hem in u goede gracie/
ende sendt u ditte/u biddende
dat ghyt ontfanghen wilt
met goeder herten/
ende en wilt niet alleene
die clepne gifte ontfangen

P. Ambil sakaran, padda moet

M. Lyat appa dya bry ken beta,
appa goena ytoe?

ambil kamoe, maccan diery kamoe,
Rogier sayet beta pada bahou ytoe.

R. baick ambilla.

M. Somba par amba.

P. Iohan bawa rotty,
bobo arack iang boko linckar.

M. De pokol de pintoe, tieda deng'ar Ians.

I. beta pegy maa,
adda lukos, sakey d'Andries.

M. Appa mau dya ken beta?

I. Dya bawa barang appa.

M. begytoe? soeroh massock kedalam.

I. Lukos massock dalam.

L. playra Aila samoenja.

P. Adda kyta Lukos?

L. Adda amba Pedro.

P. appa tun gabar?

L. Tieda banja vedro.

P. begy manna adda pongolo kamoe?

L. Adda baick Pedro,
dya somba ken kamoe banja,
iang de kierim iny, somba kamoe
kyta mau tryma
deng'an kassche hary,
iang'an tryma iuwa
iang sombaham ketjil,

maer oock zynen goeden wille/
want hy sendet u in teecken van liefde/
daerom willet in danck ontfanghen.

P. Ghy sult mynwen Meester dancken/
ende sult hem segghen/
dat ickt verdienen sal (beliebet God)

L. Wel Peter.

P. Schinckte Lucas te drincken/
ende licht hem uyt.

L. Goeden avont Peter ende u gheselschay.

P. Goeden avont Lucas hebby ghebroncken?

L. Jae ick Peter.

M. Jan sruyt de keerse/
besiet of d'ander ghereedt is/
draghet al wech/
ende brenghet hier wat anders?
brenghet schoon teltoozen/
ende brenghet ons t'fruyt metten kase.

F. Cis hier al mijn Vader.

P. Beemt die schotel wech.

C. David brenghet my eens.

D. Dat ick geerne doen/
ick brenghet u met goeder herten.

C. Wel moet v becomen/
ick wachts van u ick sal u bescheydt doen.

C. Rogier en weet ghy niet nieuws?

R. Neen ick selier/
ick en weet niet dan goet.

D. Spreektmen niet vanden peys?

jang kassche haty dia,
carna d'ia kyrim ken alamat kassché:
carna iroe kyta tryma kassché.

P. Tun lombá banja aken pongolo kamoe,
jan tun kataken d'ia
beta bálas d'ia poelang (Insialla.)

L. baick pedro.

P. bry minon ken Lukos,
bedieng ken plita

L. petang baick pedro, deng'an teman kita.

P. baick petang Lucos, adda tun mynom?

L. Adda amma pedro.

M. Ian sepit dien,
liat jang lain adda affil,
ambil sommoenjá,
bawa siny barang lain,
bawa t'lipir t'loutjy,
jang bawa bókayoeu deng'an panir.

F. Adda siny samoe'a bapa.

P. Ambil pingan siny.

T. Daoer mynom fakali ken amba,

D. Itoe bera kerrija souka,
beta minom kamoe ken cassché hati.

T. baick Iady kámoe,
bera trima de kamoe. amma ballas poelang

T. Rogier tieda taau barang baroeu?

R. Songo tieda,
amba tieda tau jang baick.

D. Tieda katta órang ken dammey?

- ick gheloobe dat de peys
noch verre te soecken is.
- D.** Heb dy niet hoozen segghen
hoe dat den Coning van Franckrijck
den strijdt verlozen heeft
teghen de Spaignaerden?
- R.** Dat heb ick wel hoozen segghen
maer men liecht soo vele
datmen niet weet wat ghelooben/
men seydt veel wonders/
maer God weet alleene
watter gheschieden sal.
- D.** Ghy seght waer?
- R.** Waert dat wy wouden
met hem peys maken/
d'oorloghe en soude niet langhe dueren.
- D.** Dat is waer.
- R.** Jan doet dit al wech/
en comt segt de gratie.
- J.** Ick come mijn Vader/
wel moet u becomen
mijn Vader ende Moeder/
ende al u gheselschap.
- P.** Nu laet ons drincken na de gratie/
om aclaet te verdienen.
- R.** Dat is wel ghesende/maer wy moeten
de tweede gratie segghen/
Peter hoe veel wijs hebben wy ghehadt/
wy willen den wijn betalen.

- beta partjajja jang ken dammey
jaau lagy tertjary.
- D.** Tuan tieda dengar berkatta
begimanna rayja Negry Francies,
iang allah prang
ken rayja kastyla.
- R.** Adda gabar beta ytoe,
wellakin de katta doesta banja
iang tieda kyta tauu appa ken pertjajja,
de katta heraeñ banja,
iang Alla iuwa tauu
appa datan.
- D.** Songo katta tun.
- R.** Iickelou kyta mau
dammey ken dya,
iang prang tieda ringal lamma.
- D.** Itoe songo.
- R.** Ian ambil siny sammoe'a,
daen maree batja do'a.
- I.** Beta datan bapa.
baick iady ken kamoe
bapa indong,
deng'an sahabat kyta.
- P.** Mynom la sakaran commedien do'a
ken broelle maaf,
- R.** Itoe baick katta, willekin kyta dapat
catta do'a lain kaly,
Pedro barapa arack adda de kyta,
kyta mau bayer iang arack.

P. Ghy en sult seker/
ghy en sult niet gheben een booz al/
heb ick de macht ghehad
u r'eten te gheben/
ick salse oock wel hebben
om u te dymcken te gheben.

R. Wat soude dat zijn?
den wijn is nu diere.

P. Ghy hoort wat ick u segghe.

D. Wel dan/wp dancken u/
het staet ons te verdienen.

M. Het is al verdient.

P. Ick danck u dat u beliest heeft
my gheselschap te houden/
Francops brenge nuutsaert/
ende maect daer goedt vuyt
om ons te warmen.

F. 't vuyt is ontsteken mijn Vader.

D. Wp en hebben gheen koude/
wp willen gaen het is tijdt.

M. Wat haest hebdt?

T. Het is wel ehten uren.

M. Ten is noch niet.

R. 't is immers.

M. Jan haelt de Lanteerne.

D. Wp en willen de Lanteerne niet hebben/
het is claer weder/ten is gheen noot.

H. God ghebe u goeden nacht.

P. Ende u oock te Gode bevele ick u.

F A S.

P. Songo tieda tun,
tun tieda bry saroe poen tieda,
jicke beta dapat bry maccan
ken kamoe,
amma poen dapat,
ken bry mynom.

R. Appa begitoe?
arack mahal sakaran.

P. Tun deng'er appako katta.

D. baick la, somba kyta ken tuan,
mau kyta balas poelang.

M. Souda ballas.

P. Beta somba kamoe iang adda mau kyta
datan ken bersahabat ken kamy,
Francos bawa kajoeru apy,
broesa apy baick sana
ken berdyang kyta.

F. Souda nijala apy bapa.

D. De kyta tieda adda soujoeck,
de kyta mau pegy hat la.

M. Appa lecas begytoe?

T. Adda la sepoelo iam.

M. Belom lagi.

R. Adda.

M. Ian ambil ialan suloh.

D. Tieda kyta mau suloh,
adda trang, riedeng appa.

H. Alla bry salam malam iny.

P. Iang de kamoe poen Alla sarramoe.

SOVDAHAN.

De thiende tsamēspzekingē.

- D.** **G**oed gebe u goeden dach Peter/
wat maect ghy hier soo vzoecht?
- P.** Ick verwachtē de Cooplēden.
- D.** Ist langhe gheleden dat ghy
gecomen zijt?
- P.** Ick en ben maer eerst ghecomen/
ten is niet veel meer dan een
vierendeel uurs.
- D.** Ghy zijt vzoecht inde tweers
soo ick sie.
- P.** 'T is een onghesondt dinc
eenen langhen nacht te maken/
- D.** Ghy zijt te veel neer stich.
- P.** Ick en ben boozwaer/
ick soude alsoo geerne lange
slapen als een ander/
maer d'armoede/meer dan de
vzeckhepde/saecht my banden bedde.
- D.** Het schijnt dat den tijde
wel doodt is.
- P.** Ist dattet verandert wy sullen
reghen hebben.
- D.** Woont ghy noch daer/
ghy plaecht?
- P.** 'T is meer dan drie maenden
dat ick verhuyst ben.

Iang sepoelo berkatta samma.

- D.** **A**lla bry salammat kamoe Pedro,
appa bowat kamoe de siny pagy hary?
- P.** Beta nanty orang soudagar.
- D.** Adda lamma tun
datan de siny?
- P.** Beta sahat iuwa ke maree,
ried'adda iang lebeh derry pada
se soekoejam.
- D.** Tun adda pagy hary dalam keryja,
bagy beta lyat.
- P.** Adda iang tieda baick,
ken broufa satoc malam besar,
- D.** Tun adda rajin sang'at.
- B.** Songo beta tieda,
souka beta tydoor bagy lamma
ken orang lain,
iang kassien ko, lebeh pada
kykir ko, de toelack beta deloewar tydoran.
- D.** Iang roupa hary
adda matty.
- P.** licke adda ganty adda
oujen poelang
- D.** Roema tnn adda lagy
tempat doeloew?
- P.** Adda lebeh tyga boelan
beta ganty roema.

D. Hebt ghy noch gheen handgife ontfangen?

P. Neen ick niet de weerde van een duyt.

D. Soo en heb ick oock.

P. 'Tis noch te vroech/
de Cooplleden beyden tot dat
onsen winkel open is/
ende ons goedt voort ghedaen.

D. 'Tis beter hopen
dan den moet verliezen.

P. Daer zyn Cooplleden ghendeck
om te dingé, maer luttel die sin hebbé te cooypé.

D. Siet hier comter een/
mijn Heer belietet u wat goets/
ende wat schoons te coopen?

A. Wat ware hebdy?

D. Comt inden winkel/
t'ghesichte sal u niet kosten.

A. Ick sal geerne daer binnen comen/
ist dat ghy u goet wilt vercoopen
tot redelicken pryse.

D. Wesciet ofter pet is dat u
aenstact ick sal u goeden coop gheben/
want ick heb soo lief het ghele
als 'tgoedt te laten verschimmelen/
by faute van vercoopen.

A. Segt ons de soorten vander
Coopmanschappen die ghy hebt/
met haren pryse ende weerde.

D. Op en sult nz connégedincké noch gewensche

D. Belom kamoe tryma barang derhana?

P. Tieda, iang harga poen tieda.

D. Beta poen tieda.

P. Lagy hary pagy,
iang soudagar de nanty tarcalle
kyta bouka kedey kyta,
iang arta kyta terbouka.

D. Adda baick ternanty,
iang soukahan terlinjap.

P. Adda soudagar banja
ken tauwar, iany sedekit de tjinta ken bly

D. Lyat siny datan satoe,
Tuan mau tun bly barang baick
iang barang baick roupa?

A. Artta maya adda kamoe?

D. Maslock dalam kedey,
keliátan tieda tun bry harga.

A. Baick mau amma maslock fans,
jicka tun artamoe maau iuwal
aken harga sedang.

D. Lyat jick adda barang appa iang,
khandack kyta, beta by harga baick,
carna lebeh souka ken derham
iang ken aata terantar bar tjindawan,
derry pada tieda iuwal.

A. Catta ken kyta ienis
artta adda pada kamoe
deng'an harga hargaenja.

D. Tun tieda dapat ing'at daen tjinta

eenighe soorten van goede
daer wy niet af ghesoortert en zijn
ende tot allen pypse/
epscht' rghene dat ghy behoest.
ende ghy sulc ghediend worden.

A. Laet my Enghels laken sien.

D. Siet daer een laken sijn ghelijck zpde.

A. Ick begeerder van beelderlep
bertwen/die scap
ende wel bereydt zijn.

D. Siet hier is wit swert/
blau/geel/groen root/
ende van goeder bertwen/
dick/smal ende breedt van cleppen/
middelbaren ende hooghen pypse.

A. Wat soorten van Carsepen hebt ghy?

D. Van beelderlep soorten.

A. En hebder gheen beter?

D. Jae ick wel/
maer sy en zijn noch niet ontpackte.

A. Hoe veel de bale?

D. Sonder te verloben/
met eenen woorde tseventich pont.

A. Cis te veel segt my
een woort datter toe dient.

D. Ick hebt u ghesejdt/
ghy en sulse niet min hebben.

A. Wildper tseftich pont af hebben?

D. Icken soude u niet een myte astrecken.

barang ienis arta,
iang kyta tieda adda barkas.
lagy barang harga,
minta barang begoena kamoe,
de bryenja ken tuan.

A. Bry beta lyat sackelat engrees.

D. Lyat la fatoe sackelat álus.

A. Beta mau/banja jenis,
warna iang baick
prou sahan baick.

D. Lyat de siny adda poutecé'ytam,
byroeu, cóning, yiou, miera,
lagy warna baick,
tebal, pitick daen lybar, de ketjil
sedang daen besar hargá.

A. Appa jenis sakelat ketjil adda moe?

D. Banja ienis,

A. Tieda lain baick?

D. Adda.

wellakin belom boeka.

A. Barappa fatoe fardá?

D. Iang'ang berharga besar,
ken fatoe patta toejoé poeló pont.

A. Banja bena, katta beta
fatoe patta jang adda baick.

D. Souda beta katta kamoe,
tun tieda adda coera ng.

A. Mau kamoe nampoelo pont ko bry?

D. Beta tieda moe ber corang fatoe myte.

- A.** Ghy zijt seer diere ende breck.
D. Die wat goeds wil hebben
 hy moeder ghelbt aen besteden.
A. Ghy prijst u goet seer:
D. Het is wel een dwaes
 Coopman diet misprijst.
A. Laet my een goede Laken sien.
 inde wolle gheberuwt.
D. Stet daer is een van
 goeden wolle.
A. Den djaer is grof/
 qualick ghedraept ende gheweven/
 ende de snee bewijst dat verbzant is.
D. Besieghet wel ten twee reysen/
 ghy sult anders segghen.
A. Hoe veel wildper af hebben?
 half ghereedt en half op dach?
D. Met luttel woorden/
 ende sonder tijdt te verliezen/
 r'ghelt tsestich pont.
A. Ghebet my tot redelicken pypse/
 ende ick sal u eenen brief gheben
 daer ghy mede te vreden sult zijn.
D. Ick hadde liever ghereede ghelbt.
A. Die eenen goeden brief hoest
 vint wel ghelt.
D. Wie is den persoone
 henne ick hem?
A. Hy is rijck ende machetich ghemoect.

- A.** Mahal kyta, deng'an kykir.
D. Syappa mau barang baick
 mau dya bry derham.
A. Tun berharga baick har tamoe.
D. Iang orang gyla
 siappa tieda berharga.
A. Bry lyat fatoe sackelat,
 iang dalam rambor ber telap.
D. Lyat adda fatoe iang
 ramboet yja baick.
A. Iang benangja adda kefar,
 ia hat poetar daen tanty,
 dalam krat roupa tertoenocu.
D. Lyat baick lain kaly,
 kamoe kata lain.
A. Barrappa tnn mau ken ytoe,
 seting'a sakaran, lain ting'a bertango?
D. Ken patta fedekit,
 iang'an linjap hary,
 harga nampoeloh pont.
A. Bry ken beta harga baick,
 iang beta bry soerat fatoe,
 ken appa tun mau souka.
D. beta souka lebeh ken derham.
A. Syappa adda soerat baick
 dapat broelle derham.
D. Orang appa adda?
 tieda beta kenal?
A. Dya kaya deng'an arta banja.

- D.** Hoe heet hy? met oozlobe.
van waer is hy?
van deser stadt?
- A.** Neen hy is van Ghent.
- D.** In wat strate woont hy?
- A.** Hy woont by de nieuwe kerck.
- D.** Wat hangter uyt?
- A.** Daest den schilt van Enghelande/
recht teghen ober den dupf.
- D.** Ick sal my berfinnen ende beraden
tusschen dit ende morghen.
- A.** Onderbræcht u van hem/
ende dan soo segt my u meyninghe.
- D.** Ick sal doen.
- A.** Ende my leedt zijn
pemant te bedrieghen.
- D.** Men weet nu niet wien dat
men ghelooben sal/
want diemen meynt luyden van
eeren te zijn/en dencken dickmaels
anders niet dan de lieben te bedrieghen.
- A.** Ghy en sult aen ons niet
verliesen (wilt God) al haddy
ons verrocht ende ghelebert
van uware booz thienmael soo veel.
- D.** Men en verliest niet aen luyden
van eeren/wel aen laet ons een
eynde maken/wat suldy gheben?
- A.** Met luttel woorden/

- D.** Appa namma dya sentaby.
derry manna dya,
adda de bendar siny?
- A.** Tieda, dya derry Gent.
- D.** Campong manna dya doedock?
- A.** Dya doedock ampit mos kit baroeu.
- D.** Alamat maya tergantong?
- A.** Syli iang r'iap Engrees,
betoel iybrant borong marapaty.
- D.** Beta ber fikir daen mefakat
de sakaran ken isslock.
- A.** Taniaken dya,
commedien katta beta khandack run?
- D.** Beta keryja begytoe.
- A.** Sayang beta
berdong'oe barang orang.
- D.** Sakaran tieda tau siappa
dapat pertjayja,
carua pada fikir orang
baick iuwa, de tjinta banja kaly,
tieda lain ken bedoeng'oe orang.
- A.** Tieda tun meroegy
de kyta (infi Alla) jicke adda
de kyta iuwal daen tryma,
pada hartamoe sepoele kaly lebah.
- D.** Tieda merogy aken orang
baick, boela kyta berpoutos
la kereja, barapa tun bry poelang?
- A.** Ken parta sedekir,

- biffen biffelich ponden:
D. Tis te luttel wel aen daghet toe/
 ghy sult achrenbiffelich gheben.
A. Ick en sal niet meer gheben.
D. Ghy sullet om dien prijs hebben
 die ghy sege om uwent wille/
 hoe wel d'artel seer luttel is/
 nochtans alsoo wel ist een Cooyman
 die verliest als de gheene
 die altoos wint.
A. Ghy sult my dan dit goedt bewaren/
 tot morgen nae naen/
 dan sal ick een bekentnisse doen
 van de rechte die ick u schuldich blyben sal/
 op dat ghy meer versekerd soude zyn.
D. En hebby niet inde stad
 eenighen vriende van hemi sene?
A. Ja ick trouwen hier is Heer
 Anthonis van Motten/ ick en
 weet niet of ghyen kende.
D. Ja ick kennen seer wel/
 ist dat desen Heere wil twoozt
 booz u spreken/ tis ghedaen/
 want ick kenne hem sulcken man van eeren/
 al waert dat hy van doen
 hadde al mijn goedt/
 ick soude hem lebeen.
A. Ick fallen u morgen doen spreken.
D. Ick bids u.

- lyma poelo lyma ponden.
D. Adda sedekit bena, baick bryla,
 tun bry lyma poelo delapan.
A. beta tieda bry lagy.
D. Tuan ambil ken harga
 bagy katta moe. carna kasche kyta,
 wellakin harga sedekit iuga,
 wellakin adda poen bernamma soudagar
 iong moroegy, lamina deng'an
 berlaba sebagy.
A. Tun tarroh ken arta iny
 ken islock perang hary,
 iang kou datan bry soerat ka moe,
 pada outang beta tingal kamoe poelan,
 car na lebeh tun partaja de kamoe.
D. Tieda adda dalam bendar
 barang orang iang de kenal?
A. Ia adda, adda siny Tuan
 Antonis de Motten, tieda tau
 beta, jicke tun kenal dya.
D. Ia áko kenal ken dya,
 jicke Tuan ytoe mau catta pada
 derry pada kamoe, mau la beta,
 carna beta kenal dya bagy orang baick,
 jickelou dya adda begoena
 famoenja arta beta.
 beta mau bry ken dya.
A. Bera soeroh islock berkatta ken tun.
D. áko somba.

- A. Ick ghebiede my tot u/
adieu tot moezhen.
D. Ick ben altoos t'uwen besten.

De elfde flamensprekinghe
van twee personagien. David/Rijckaert.

D. Geden dach Meester Rijckaert.

R. GO God groete u David
mijn vriendt.

D. Hoe ist al sint
dat ick u boozmaels sach?

R. Seer wel (God zijs gheloost)
bereyt tot uwen ghebode:
ende ghy hoe vaerdy al?

D. Ghelijck ghy siet/cloech van
lijve/ende licht van ghelde/
maer tis langhe gheleden dat ghy hier
te lande niet en waert.

R. Ick heb elders ghecoomenschap.

D. Wanneer quaemt ghy
herwaerts over?

R. Ick quam gister avont.

D. Spdy te lande comen?

R. Neen/ick ben te water comen/
ende hebbe in soo grooten perijckel
gheweest/van mijn persoone

- A. Somba amma ken kamoe,
ringal ken alla ken issock.
D. Beta sebagy ken soero tuan.

Iang sablas barkatta samma,
derrydua orang, Daoet, Rijckaert.

D. T'Abé pongolo Rijckaert.

R. T'Alla bry salammat kamoe Daoet,
sahabatko.

D. Begi manna adda sedang
beta lyat tun doeloew kalla?

R. Adda baick (do'a ken alla)
somba beta ken tuan amba,
lagy de kamoe begy manna adda?

D. Bagy lyat ka moe baick de
beden iang ring'an ken derham,
wellakin lanima la tun tieda
dalam negry siny.

R. Beta tempat lain bervinjaga.

D. Manna kalla tun ke marec
de siny datan?

R. Beta datan kalmarijm petang hary,

D. Datan kamoe ke darat.

R. Tieda, amma ke laoet datan,
lagy beta dalam mis kil besat
souda, pada beden beta,

als ick opt was.
D. Hoe dat?
R. **T** heeft sulcken ontweber
 gheweest: ende sulcken breeffelicken
 ende stercken wint op Zee/
 dat wy meenden altemael
 verlozen te zijn: Ende daer en was
 gheen ander hope van salicheyt
 dan in God: dewelcke ons
 verlost heeft door zijn groote goetheyt.
D. Ghy verschrickt my door u segghen.
R. **T** is alsoo/ende (danckis God)
 dat ick ontcomen ben van sulcken
 perijckel/ende dat ick te Lande
 aencomen ben.
D. Ick ben seer blyde datter soo is
 nae dat ghy bertelt/
 ghy hebt een gheluckich ontcomen ghehad
 wy moeten samen dyncken
 eer ghy van hier scheidt.
 ende goede tier maken/
 ist dat u belieft.
R. **E**n souden wy't niet/
 wy moeten ons oude vrientschap
 verbersehen/ick ben altoos ghereet
 te doene tghene dat u belie ben sal
 my te ghebidden.
D. **T**en hoor't my niet
 u te ghebidden/maer ick bidde u

nieda begien selamma ydop beta.
D. Begy manna ytoe?
R. Souda toffaen besat begytoe
 adda, lagy sang'at
 deng'an ang'in kras delaoer,
 iany kyta iakot samoenja
 matta, lagy tieda lain
 petjayja ken semperna,
 lain ken Alla, ytoe la
 de toelong kyta ken kasche dya.
D. Tun berke iut beta ken catta kamoe.
R. Adda begytoe, lagy (do'a ken alla)
 beta lepas ytoe derry sekicen
 miskil, lagy beta souda sampey
 ke darat.
D. Amma souka sang'at adda begytoe
 iany begy bertjittera kamoe.
 tun adda broelle ontong baick,
 mau kyta mynom samma
 doeloeu tun pegy derry siny,
 deng'an poen souka souka,
 jicka mau kamoe.
R. Tieda kyta bo'at begytoe,
 dapat kyta iang kasche tuha kyta
 barouken, sebagy beta mau
 iang bekeryja appa mau kyta
 soeroh beta.
D. Tieda amma dapat
 soero de kyta, iang beta somba kamoe

dat ghy u soo veel wilt vernederen/
ende my dese vriendschap doen/
dat ghy my coemt besoecken.

R. Ick dancke u seer.

D. Wat sept men ghinder?

R. Men septer niet dan goet.

D. Is er niet nieuws?

R. Neent/dat ick weet.

D. De Lakenen zijns goeden coop?

R. Sy en waren in langhen
tijdt soo dier/en sullen eer dierder
worden/ende opslaen/
dan sy afflaen sullen.

D. Waerom/dat bid ick u?

R. De Iyfstocht is soo goeden coop
dat het ghemeyn volck niet en wil.
wercken: Ende dat meer is/ghy hebt
te verstaene/dat den Col/costupmen/
vrecht/waghen/ende alle ander
onkosten groot zijn.

D. Ick verstaen nochtans dat de Wolle
tot redelicken pypis is/

R. Dat en doeter niet toe/
de Lakenen kosten ons dier/
ende zijn gehoocht ende opgeslagen te
minsten dertich of veertich
schellinghen opt pack.

D. Wat profijt sullen dan de Coopliden doen?

R. Dat sy haer regeeren

ken tuan mau berketjil kamoe,
ke kasche ken beta
tun datan lyaet ken amba.

R. Beta somba ken tuan,

D. Appa de catta sana?

R. De katta tieda lam ke baick.

D. Tieda gabar batoeu?

R. Tieda ken tau beta.

D. Iang sackelat adda morra?

R. Lamma la dya tieda

mahal begytoe, iang rounpa mahal lagy
datans daen harga lebeh,
ken toe ron dya.

D. Carna, appa catta ko somba?

R. Iany maccanang adda bagy morra,
iang orang maffing maffing tieda mau
broufa, adda lebeh, tun tau
poelang, iang ouchouer daen adat
deng'an oupahan, lagy samoenja,
byaja adda besar.

D. Beta adda tau iang ramboet domban
adda harga sedang.

R. Tiedang appa ytoe,

iang sackelat kyta bly mahal,
iady fouda naick terlebeh tieda
coerang pada tyga ampat poelo
schelling fatoe fardah.

D. Appa de laba iang soudagar?

R. Dia kerija begy datan

ende bercoopen naer adbenant.

D. Wanneer verwacht ghy
u Blote?

R. Ons schepen begonnen
te laepen als ick weech trackt.

D. Sy zijn dan nu meestendeel gheladen.

R. Ick hope datse sullen t'seple gaen
metten eersten voospoedighen wint.

D. Tis nu seer stille soet ende goet
weer/ende ten waeyt niet een siere.

R. Den wint is gheheel contrarie/
maer 'tsal beranderen
alst God belieft.

D. Wint op Zee is seer periculens/
wanckelbaer ende onghestadich.

R. Men moet hemselven abontueren
die rijck wil worden.

D. Tis beter om t'sekerste/de helst
van zijn goeden t'abontueren/
dan altemale t'eender repse/
op hope van grooter ghewin.

R. Tis seer wel van u verstaen/
want de ghene die al t'eender repse
verliest/nauwelijck can hy
weder op de been comen.

D. Maer te propooste/salder
oock groote blote zijn?

R. Ick hope ja:want ick weet wel
datter veel schepen gheladen zijn

de iuwal poen bagytoe.

D. Manna calla kumoc nanty
anccatan kapal.

R. Kapal kyta barou
de bo'at taccalla beta derry sana.

D. Adda la sakaran ampir sarat.

R. Pada fikir beta dya pegy baleyer
ken moela moela ang'in baick.

D. Sakaran tieda berang'in
hary baick,deng'an fatoe ang'in tieda.

R. Ang'in adda barfallah,
wellakin adda ganty,
insi Alla.

D. Ang'in de laoet adda mis kil,
tieda tegoh daen berbalick.

R. Mau kyta nanty ontong,
siappa mau kaya datan.

D. Adda baick daen songo setin'ah
pada harta kyta terontong,
jang sammoenja sakaly
ken pitjayja ken laba banja.

R. Tau la baick de kamoe,
carna siappa linjap sakaly
artaenja, soukar sang'at
broele lain.

D. Wellakin ken catta,
cappal banja datan.

R. Fikir beta adda,amma tau
cappal banja adda assil

- met diverse Coopmanschappen.
D. Hebby niet van doen
 ghewast Laken/Blas ende Catoen?
R. Ick ben van al dat voorszien.
D. Suldy sijne Lakenen hebben
 met de naerste Schepen?
R. Ghy sulc hebben int u beliest/
 den eersten thoon ende ghesichte.
 Ick heb noch dertich waghen
 Tens/
 ontrent veertich waghens Loots/
 eenen hoop Vellen/
 ende sommighe Catoensacken.
D. Wanneer ist Coondach?
R. Ist dat den Stadthouder van
 onsen Gouverneur desen avont
 wedercomt/wy sullen mozghen
 Court houden/Ende ick hope dat wy
 Toonen sullen en Maendaghe.
D. Waer hebby uwen Winckel?
R. Heel by d'Engheliche hups.
D. In wat teecken?
R. Int cleyn Leeuken/comende
 met d'een zijde aende Kroos/
 ende met dander aenden rooden Wock
D. Ist teghen ober den gulden Walck?
R. Cis een wepnich voorder.
D. Ick sal u comen besoecken/
 ende sal met my bzenghen

- ken arta vinjaga banja icnis.
D. Adda tun tieda bergoena barang
 ka'in berlylin, ketan dan kapas?
R. Bara adda lagy derry sammoenja.
D. Adda kamoe poelang sackelat alus
 deng'an cappel lagy datan?
R. Tuan adda jicke tun mau,
 iang moela bouka daen terkelih,
 adda lagy paramba tyga poela timbang tynna
 poutec,
 barang ampat poelo timbang tynna ytam,
 satoe bar kas coelit,
 lagy barang carong ken capas.
D. Manna calla adda hary terbouka?
R. Iickelou pongolo bender dery
 pongolo lyma kyta datan hary ytoe
 poelang, isslock kyta poelang
 mefakat, iany beta bertjay ja iang kyta
 boucka arta hary isna'en.
D. Manna adda kedey kamoe?
R. Ampit rouma Engerees.
D. Dalam alamat appa.
R. Dalam sing'a ketjil, datan
 seblah sisi bong'a maauwar,
 seblah lain sisi cambing myrah.
D. Adda iybarant reyja wally mase
R. Adda jaau sedekit lagy.
D. Beta datan kelih kamoc,
 amma poen bawa sarta

eenighe vrienden die mede coopen willen.

R. Ghy sult willecom zijn/
ende u ghelde oock.

D. Tot wat uren sal ick u binden?

R. Comt tusschen seuen end achten/
ende sult my binden op d' Enghele hups.

D. Salder gheen saute aen zijn?

R. Neen/ist dat God my t'leven spaert.

D. Wel te Gode tot wederiens.

R. Ick ghebiede my tuwaerts.

De 12. Clamensprekinghe/ vande Scheeps-varinghe.

T'Schepe hou goep lieden/
wie wiltet t'Schepe comen?

R. Werwaert denckyt
te seplen en te baren Schipperet?

A. Ben ickt die ghy meynet?

R. Ick ben t'epnden adem van roepen.

A. Nu wel/hier ben ick/
wat schuypter?

R. Wat neemdy vanden man
van hier totter Stadt van Lisboenen?

A. Ick cryghe dat ick can/
en niet dat ick wille.

R. Dooz hoe veel suldy my bueren?

A. Men gheeft ghemeynlich
van brachte twintich Croonen/

barang orang iang mau bly barang?

R. Baick tun adda datan,
deng'an derham kyta.

D. Begy manna hary beta datan?

R. Datan barang toujou attou delapam iam,
iang dapat par beta atas roema Engrees.

D. Adda songo begitoe?

R. Adda, jicka Alla bry ydop beta.

D. Baick tingal ken Alla ken lyar lain kaly?

R. Somba beta ken tuan amba.

Iang duablas barkatta samma, baleyer ke capal.

K E cappal hou orang baick,
siappa mau ke capal datan?

R. Ke manna maau tun
pegy beleyer nachgoda?

A. Adda ken beta tun rowa?

R. Beta maty nafas ken rowa.

A. Boela, beta adda siny,
appa adda.

R. Barrapa tuu ambil pada orang
derry siny ke bendar Lisboen?

A. Beta ambil appa dapat broele,
iang tieda maya mau beta.

R. Ken barrapa tun bowat amma.

A. De bry maling
ken oupa dua poelo croon

- sonder den mondcroest.
C. Betaelt als d'ander repfers/
 en coemt t' Schepen/
 te wyle datter plaetse inden boot is.
R. Ick wil verbonde
 en coop maken/
 ofc ick en salder niet incomen,
C. De coorbe bint den sack toe.
A. Gheeft mi vijftien Croonen.
R. Ende ist dat t'schip verdrinckte
 ofc sinckt/
 en dat ick verdrinckte?
A. Soo sul dy vracht vry/
 en costeloos zijn.
R. Mijn Ouders en hebben
 niet ghewaecht
 noch gheavontuert haer leuen
 sos sochlijck.
A. Waer zijn sy dan ghestorven?
R. Op een schoon
 saecht ende repn bedde.
C. Sy zijn boorwaer
 wel te beclaghen/
 want hadden se t'schepen ghebaren
 sy en soudender niet ghestorven hebben.
R. Is u Schip wel ghewapent?
A. Daer en is gheenen mensche
 van moeder geboren/
 die eenich vat ter zee ghesien heeft

- maccanan laiu.
C. Bry begy orang lain iang pegy.
 daen naick ke capal
 sedang adda tempat dalam sampan.
R. beta mou bro'at
 daen barharga doulou.
 attou amma tieda maffock dalam.
C. Iany taly ter ekat karong.
A. Bry amma lymablas croon.
R. lickelou capal berlemas
 attou ringelam,
 lagy beta matty lemas?
A. Iany tun tieda bayer
 oupa daen byaja.
R. Iany indong bapa amba
 tieda de soeroh beta pegy.
 de ialang rempat soukar
 daen mi'kil se lamni a ydop.
A. De manna iang dya matty?
R. Aras mitye tydoor
 iang lembot daen tjoujy.
C. Dya mau songo
 sayang ken,
 carna jicke dya adda baleyar ke capal
 dya de fana tieda matty.
R. Capal moe adda sinjara banja.
A. Tieda adda manulis
 barannack pada indong,
 iang de lyat satoe capal delabet,

- beter gheschickt ende opgherust/
en beter boosien van gheschutte.
- R.** Ick sal om Bischupt
en toespisse gaen
te wyle dat ghp
den mast sult rechten/
ende de zeplen oprecken.
- C.** Ick salder u wel af gherieven/
en tot redelijcken prijse.
- A.** Hebby pet mede te voeren?
- R.** Niet dan een com
en een packen/
dat ick u terstont seyn den sal.
- A.** Hebby den Tol
en de costumpen betaelt?
- R.** Ick ben een ingheseten/
en een Borgher/
siet daer mijn bescheet.
- C.** Maect u inden beursteben
oft inde Venne.
- R.** Is den wint Weste/
int Noorden oft int Zuiden?
- C.** My dunckt dat den Noortwesten Wint
beghint op te steken en te blasen.
- A.** Ick woorts wel ghewaer/
ten is maer een strom van wint
die vant Oosten keert int Westen/
wanneer meyndy
dat wyper aenlanden sullen?

- lebeh mosteyt ken sinja taenja,
lebeh poen adda bedil.
- R.** Beta ambil roty
daen maccanan lain
selamma de kyra,
dyery tyang capal,
iang hela layar.
- C.** Beta poen de bry ken run,
iany harga sedang.
- A.** Adda barang barang terbo'at?
- R.** Tieda lain ken fatoe doelang
deng'an fatoe bonckos,
iang beta soeroh sahat lagy.
- A.** Adda tun bayer
oufoeur daen addat?
- R.** Beta doedock siny
amma poen orang bendat,
lyat la soerat beta.
- C.** Pegy tun de cappalla capal,
attou ting'a cappal.
- R.** Adda ang'in barat,
outara attou de salatan?
- C.** Takot beta iang ang'in onitara barat
datan sang'at bertyop.
- A.** Beta adda berassa,
adda aug'in toffaen,
derry tymoor balicki ke barat,
manna calla tun fikir
kyta sampey ke darat?

- A.** Ist booz winde/
b. boozspoedich en int seplen?
C. Waert dat hy inde seplen sloech/
 wy soudender wel haest wesen.
D. De Zee is stille:
E. Op stilt haer/
 en ten wapt niet een sier.
A. Het stil weder is den boozbode
 van ongheluck/blicem/ontweert/
 en Schipbreekinghe.
C. Neemt zenen Riem ende roept.
R. Roep die roepen can/
 ick en can roepen noch riemen.
A. Aldoende Leertmen.
C. Die ter zee baren wilt
 moet de stierman en piloot onderdanich zijn/
 ghelijck den krancken den Medecijn.
R. 't moet leech water zyn/
 oft den bloet loopt af.
A. Ick heb't sinckloot
 inden grondt gheworpen/
 ende d'water is hooghe ende diepe
 meer dan vijf badenien.
D. Het is stille/
 oft schip is gheanchert.
C. Waert dat den windt versterckte/
 ende dat de zee haer verhieft/
 hy soude wel d'ancheren winden/
 metten bloet banden ghetpde.

- A.** Adda ang'in baick,
 lekas ken baleyer?
C. Iicke dya datan dalam layor,
 de kyta lekas ke fans.
N. Laoet adda rata.
O. Dya berdiem.
 iang tieda tyop se koetman.
A. Iany hary tieda berang'in ytoe alamat,
 ken ontong iahar, kylar, toffaen,
 daen karam capal,
C. Ambil saroe dayong iang berdayong.
R. Dayong siapa tau berdeyong,
 beta tieda taau dayong iang berdayong.
A. Dalam karryja de berrayer.
C. Siappa mau pegy ke laoet
 dapat deng'ar ken malin capal,
 bagy orong sakit aken Tabib.
R. Adda takot ayer ketjil,
 attou ayer soerot.
A. Beta souda iang ryma
 loutar dalam laoet,
 iang ay'er tingy daen dalam
 lebeh lyma depa.
N. Tieda berang'in,
 attou capal berlabo.
C. Iickelou ang'in bertiop,
 daen laoet bertja boel,
 dya dapat bongkar sauch,
 ken ayer passang.

R. Siet eens de boosghesellen
op den Wasse vant schip.
C. Sy Dissen nae Dozades:
R. Kuert den Riem en roept.
R. Ick berste van roepen.
O. Siet de baren verheffen:
C. Het bloept/en de Zee verheft haer.
R. 't Mocht wel ontweer worden.
C. Siet den wimpel vlieggen.
R. 't is best

dat men de seplen strijcken
en de Ca belen losse/
want d' ontweer en Tempeest
dreyghen t' Firmament.

R. Om Gods wille
laet ons hter havene nemen/
en upt den schepe gaen/
ick sal u gheben
al dat ick inde Werelt hebbe.

R. God wil ons bystaen.
C. Welcken bysteren tempeest
en ontweder:

R. Set ons aen thooch
oft aen Landt.

R. O Wusschierer viert/en schiet
een stuck gheschuts af/
want wy zijn behouden.

R. Ick come weer tot my selven.

R. Laet ons God loben en dancken.

R. Lyar la iang gallasi
atas tyang capal.
C. Dya berkawil abenoës.
A. Bergra dayong daen berdayong.
R. Beta matty ken berdayong.
O. Lyar gelombang berringy.
E. Ayar passang, daen laoet bertjaboel.
N. Dapat poen bertoffaen.
C. Lyar ongolongol terbang.
A. Baick

kyta toeron layar,
daen lepas taly foug,
carna ang'in daen toffaen
bekyfar lang'it.

R. Carna Alla
tancko siny ke darat
iang kelouwar capal,
bata bry ken tun
samoenja beta adda dalam duny'a.

N. Alla de mau toelong kyta.

E. Begy manna toffaen daen
ang'in befar.

R. Tanko kyta de kapalla song'ay
attou ke darat.

A. Ayo bastijong boba apy
daen passang bedil saroc,
carna souda ontong ydop,

R. Beta poeleh poelang.

N. Batja kyta do'a ken alla.

- C. Hoe staet u tbaren aen?
 R. Ick beve noch van verbaerthept/
 O. Hebby bycans doot gheweest?
 R. Op twee vingheren nae/
 want sy heeft ons soo by gheweest/
 datter niet meer verschils en was
 dan de dicke van een berde.
 A. Die niet ghevaren en heeft/
 en weet niet wat vzeese is.
 R. Het hay? stont my obereynde
 van verschrickthept/
 om vande baren gheswolghen te worden.
 C. Ick meynde wel begraven te worden
 tusshen de golven/
 ende een spisse der visschen te zinne.
 A. Ist dat ghy Peeter stockvisch zijt/
 ende een groot berclinder der visschen/
 waer af verschroomt ghy?
 P. De Grootste eet de cleyne.
 O. Waeromme en gaesdy
 u niet oppe inde ghenade
 der Zeeroovers?
 R. Raet nae de daet
 en dede nopt baet.

- C. Begy manna tun rassa baleyer?
 R. Amma berketar lagy derry takor.
 O. Adda tun ampir matty?
 R. Coerang dua iary,
 carna dya souda sekien ampir de kyta,
 iang tieda adda lain farack,
 iany iang tebal padepapan.
 A. Barang siapa tieda balayer,
 dya tieda tau derry takor.
 R. Ianny rambor beta berdiery
 derry pada takor
 iany ken ghelombang ter maccan beta.
 E. Beta poen takor ken de tannam
 beta dalam glombang,
 daen poelang en poon ekan.
 A. Iickelou tun Pedro stockvisch,
 iany satoc harry mau ekan,
 carna appa tun takor?
 P. iang befar maccan daen ketjil,
 O. Carna appa tieda bry
 kamoe dalam tang'an
 orang merbor?
 R. Komediën menfakar
 Tieda adda menfa'ar.

Hier beginnen eenighe tsamenſpre- kinghen inde Duytſche ende Madagaſkerſche ſprake:

So men ſpreect inde ende outrent de Ban van Antongil, int Eplandt Maddagaſker,
oſt Sancta Lauwerens. Het eerſte ſoo men eerſt aen Landt comen/
ende Liedten vindet

Een Duytſch, een Indiaen, den Coning,

Duytſch.

Madagaſkers.

D. G O D'ghebe u goeden dach byende.
I. Ende u deſghelijcken Heer.
 Hebt ghy hier gheen ſchepen geſien/
 die upt andere landen hier ghecomen zijn?
I. Ja hier hebben drie ſchepen gheweest/
 maer zijn weder wech.
D. Hebben ſp langhe wech gheweest?
I. Aen twee wecken.
D. Wat hebben ſp hier ghedaent?
I. Sp hebben hier water/rijs/
 hmoeren/ozangien appelen/
 ſitroenen/offen/bocken/honich/
 ende alle verberſing ghecocht.
D. Wy ſouden mede garen hier
 verberſinghe coopen.
I. Van waer comt ghy?

D. H Annau mandick kency.
I. Hannau ho kenoy kency.
D. Hannau ſinyhyte laccan,
 oulun tany bauw?
I. He, laccan teloc avy,
 tetoen many'ongo.
D. Iſing hoy naha ſwafi.
I. Tſiary, roo ſitou.
D. Innou tſenabbe.
I. Mevydy hanin malerano. varre,
 wat ſoery, vangebey,
 watte longo, agombe, beng'ou, tincelly,
 nalack hennybou mevydy.
D. Iahye mevydy
 kenny bou.
I. Leharata nou?

- wat zyt ghy booz volck?
- D.** Wy zijn goet volck/
wy comen upt verre Landen,
- J.** Hoe is u lant ghenaeemt?
- D.** Ons Lant is ghenaeemt Hollant.
- J.** Ick moet eerst byden Coninck gaen/
segghen hem daeter byent volck gecomen is.
- D.** Ick sal u twee man mede gheben/
om met den Coninck te spreken.
- J.** Wel ick ben te byeden/
siet hier comt den Coninck met zijn volck.
- D.** Dat is seer goet/
soo mach ick hem spreken.
- C.** Wat lieden zijn die?
- D.** Wy zijn Cooplieden
die hier comen om verbersingh te coopen
alsoo wy sieck volck hebben.
- C.** Wel ick hebbe van alles ghenoech/
wat Coopmanschap hebt ghplieden
daer booz te gheuen?
- D.** Wy hebben silber/gout/laken/
Cozael/Madzigetten/Blau/Root/
Wit/Groen/Swart/Paers/
wy hebben oock Messen/Pser/
Tin/Root/Coper.
- C.** Wel dat is goet/ick sal ghebieden
dat mijn volck u alles vercoopen/
soo ghy goet volck zijt.
- D.** Wy bedancken den Coninck/

- oulun nim inou iany?
- D.** Iahbu oulun tsambats,
iahey vohavy labebey.
- I.** Innou angarre tany?
- D.** Tany ney magebey Hollant.
- I.** Iahongo any nendy'en,
mangabare oulun saffe avy.
- D.** Iahou oulun roy mangame
hy voulang amen rariga.
- I.** Iahou majute,
iama hyta ranga avy any noulun maro.
- D.** Tohoy tsambats,
ajyvo amediry langits.
- C.** Innou oulun yno?
- D.** Iahey iereu ampy,
apevydy ingy henny bou mevydy,
iahey marary oulun.
- C.** Sambats, iahou mangnang marou,
iacke innou iany
innou amec.
- D.** Iahey pellan, brahing, taffi,
hangy, toulang fiendave, meytse, merahits,
foetsi, hahy oudits, meytin, soukanfans,
iahey manang kissou, vy,
woulla, woulla malem, dy se ambo.
- C.** Iahou tsambats iahou mangabara
noulun nahy anou iacke maro,
hanau oulun tsambats,
- D.** Iahey ravo Ranga,

Wp willent alles wel betalen/
Wp zijn Cooplieden ende gheen dieben/
en soecken niemant te vercoopen.

C. Hier hebben te bozen dyn Schepen ghetweest
die hier veel quaets ghedaen hebben/
sp hebben hier met haer Sloupen ghecomen/
ons Volck ghevanghen/beesten ghenomen/
ende de hupsen inden brandt ghesteken.

D. Wp en zijn sulcke lieden niet/
wp willen alles in vruntchap handelen

C. Wel in (Gods naem)
comt met u Schepen hier inde Bay/
want hier is goede ancker grondt/
gheen steen/maer sant ende slijck gront.

D. Wp sullen te nacht of mo: ghen/
hier op de reede comen.

C. Gaet: God bewaert u
ende ons allen voo: quaet.

iahey mangeffe,
iahey ampevarots semis ampang' alats,
pemisse araick masiack accombing.

C. Laccan tello nyoulou avytetou,
avytetou na heere nyady namonou,
avytetou amynil laccan halle hal,
oulun tsiken onbe'entendy, nangalats agombe,
ditfang'ou noro'en nasien affou.

D. Iahey semis hyte oulun,
iahey majout meliavan.

C. Tsambats (Avyla uw kony)
avetony laccan meongo mang'a bey,
ankerong hoy anketfi,
semissi vatou, alang thorack iooek voutack.

D. Iahey alin anjieu ylook hamerein
ankehoy nanimbo.

C. Meongo:iang hary mytahy,
atsiken aby making.

Een ander/ om verber singh te coopen : Een

Duytschman ende een Indiaen.

D. **G**od groet u mijn vriende.

I. Ende u alsoo vriendt.

S. Hebt ghp niet dat mijn dient?

I. Wat zijt ghylieden voo: volck?

D. Wp zijn Duytse/ die geern hier hadels soude.

D. R Anga tsaboy nau keney.

I. Hennau hokenoy keney.

D. Hannau tsermits sabo.

I. Oulun ynou iany?

D. Iahey vajaha, mevarou sere.

I. Wat

I. Wat soeckit ghy voor goet?

D. Wy soecken Ossen/Bocken/Rijs/
Melc/Heunich/Orangie appels/Lymoens/
oock Pijpkaneel/Naghelen/Naghelbladen.

I. Hier is van alles ghenoech/
besiet wat ghy begheert.

D. Wat looft ghy dien Ose?

I. Ghy sult my gheven vijftich blankwe
Madytgettes/drie roode Paternosters/
ses messen/ende twee ellen swart laken.

D. Dat is te veel/ich mach soo veel niet gheben.

I. Hoe veel wilt ghy gheben?

D. Ick ghebe een elle van dit groen laken/
twee ellen tinnelaken/
drie messen/een schaer.

I. Dat is te luttel/ich mache soo niet gheben
mijn Meester soude my behyben/
Dat icht soo goeden coop gabe.

D. Ick sal u desen spieghel meer gheben.

I. Gheest my noch twee tinnelapels/
so sal ic u desen callebas met heunich toegebe.

D. Neemt daer/maer ghy moet de koe
vast binden/dat hy niet wech en loopt.

I. Ick salse in u schuyt brenghen/
ende de boeten binden
met een touw om de hozen.

D. Doet soo ons volck sullen u helpen/
wanneer sult ghy my rijs en lymoens brenge?

I. I. Ick sal u alle daghe brenghen/

I. Innou iaey?

D. Iahey milla agombe,osse, vare,
rononne, tintelle, wankefey, waetsfoery,
hoedits saiy mamy, vo'a, ravintfary.

I. Tsiang abie,
misja ia houten.

D. Firy ny'a angombe?

I. Iahou mangamme hannau diny poelo
toulang medave meyste, tollo tadiny merchets,
enny kissou. rooe crang taffi maintin.

D. Feno loats, iaheu melcing hangamey maroleat.

I. Firy amenuw?

D. Iahey mang'a mey araic crang taffi rootsambou
rooe crang mouffi aranou,
tellokissou, araic fehete.

I. Aning hele, iaho semang'amey,
nendien iaho me voulang,
iahey mang'amey morrav afots.

D. Iaho mangamey anauw fiten indong'an.

I. Amahey sorock wolle rooy,
ytoy tavoy tintelly meko hannou.

D. Alou, hannauw affeho nya gombe vavy
afia ellef.

I. Iaho manrossio nylaccan hannau,
mefehi ny hohots
angoy anfafi anni tandock.

D. Tfaboio, aticken metahy ouluu,
ovien hannauw inandesse wary watfoery.

I. jahoy ande fahande mandose,

dat ghy van doen hebt.

D. Breyngt ons alle daghe melck/
twee Callebassen/en drie potten bol.

I. Wel in Gods Name/Godt betwaer u.

mandeng wontong hannere.

D. Ande fahande mandose tononne,
rooy tayo, tello vylangy feno.

I. Tfaonbats Avilau kony, iang hary mytahy.

Een ander/ van een die int Bosch verdooft is/ een
Duytsch met een Indiaen.

D. Geden dach mijn vriende.

I. **G** Van waer komt ghy ghegaen/
dat ghy so root ende bestweet zijt

D. Dat sal ick u segghen vriende/
ick zp gheweest met ons volck
int bosch om boghels te schieren
ende ick ben van den wegh ghedwaelt/
also dat ick naer hupsen soecke/
om yemandt te binden die my den wegh
wpsen wilde/want ick wel wilde
by daghe in de schepen zijn.

S. Ghy zijt hier verre ypt den wegh/
ende en meucht van daghe inde schepen
niet comen/het is te verre te gaen.

D. Ic en soude niet garen den nachte ypt blybē/
ons volck souden dencken my pets quaedts
ober ghecomen was.

S. Blijft hier te nacht slapen/
morgē sal ic met u gaen om den werch te wpsē.

D. **H** Annau mandy kenay.

I. **H** Wohavy taja hannou
nahoen hannou merehets iahou sedingits,
iahou mevoulang hamynou keney,
ia ho aviteho oulun tsika
angahits mammal vorong,
iahey nissarack nyjengy myala,
iahou mylan itfangou,
myle iahy fouwytē ingy oulun
mampito ahy, iahou mengo anda
myjahy amyny laccan.

S. Hannau lavits fiengoon,
hannau andaen nieu siombe
andaken laccan, lavits fangoon.

D. Iahou maleyn tommorts etou,
oulun iahou tone vollaick iahy
ady ahy.

S. Mande eton nyalun anjieu,
hamere in iahou ombat manpittoro hannou.

- D.** Ick hebbe grooten hongher en dorst/
want ick langhe gheloopen hebbe.
- S.** Comt in huys/ ick sal u eten doen koocken/
een hoen dooden ende bzaden.
- D.** Gheeft my eens bande wijn de palm
te drincken/ ende gheeft my een
bande jonghe kokesnoten.
- S.** Comt laet ons gaen eten/
het eten is ghereedt/
dan moghen wy gaen slapen.
- D.** Gaet sitten ick sal by u comen.
- S.** Langt hier water om de handen te wasschen
eet/ ghy en eet niet/
proeft van dit ghesoden hoen/
bande ghebzaden visch.
- D.** Ick doe niet dan eten.
ende theeft goede smaectk.
- S.** Dat is goet (God latet u wel becomen)
drinckt eens van desen ghebzanden wijn.
- D.** Dat sal ick doen/
sullen wy niet slapen gaen? moghen vroech
moeten wy op den wech.
- S.** Alst u belieft/ u slaep plaets is ghereedt.
- D.** Hon vriendt/ sullen wy niet op?
het is dach.
- S.** Het is noch te vroech/
ghy mocht noch wel een ure slapen.
- D.** Neen/ het is tijt om te gaen.
- S.** Wel/ ick come by u.

- D.** Iahou ounooin maing mangetaheta,
iahou lavirs lehee.
- S.** Mainckarovy enfang'ou, iahou wadini hannin,
mamounou akoho tsabo arrounou.
- D.** Ameho iahou taho pare
mommeko, ameho ahy araick
iarneke voenjicu hannicko,
- S.** Ingo atsiken homman,
nyhanin massack,
naha atsiken wandy.
- D.** Tura iahou avy bydy hannau,
S. Alou inrano angonjaen nytangan
hommanna, hannau sy homman,
manganre atoukou est nekoho,
hena natounou.
- D.** Iahou houman,
hanin sambats mangit.
- S.** Tohoy sambats (tompokou tsiara)
mynom anda tuy rhaou mafana.
- D.** Iahou mitsabou,
etsika sou handy? hamereyn vintelangits
mefouha souhou meysing mingo.
- S.** Avillau isi, mandy affack nyfony.
- D.** O keney, hannou semihfo?
nyanda majaba.
- S.** Nyandy poele mareyn,
witte vety boande naha mefoha.
- D.** Tsiary, anfaen nyande lava.
- S.** Avillou, iaho havv bydanou.

- D. Wat wech sullen wy gaen?
 S. Wy moeten hier door dit bosch gaen/
 dan comen wy by een Rivier/
 die moeten wy door gaen.
 daer nae comen wy by eenen hooghen berch/
 daer wy over moeten.
- D. Maer in dese bosschen zijn hier gheen
 struyckroovers/die de lieden vanghen?
 S. Jae hier comen wel van onse vanden/
 die hier het volck vanghen en rantsoenen:
- D. Maer segt wy/
 als wy op desen berch zijn/
 sullen wy dan de schepen moghen sien?
 S. Jae wy sullen se terstondt moghen sien/
 dan sullen wy de rechterhandt om slaen.
- D. Ick sien de strandt ende de zee/
 waer van ick blyde ben/
 ick hope haest inde schepen te comen.
- S. Wat sal ick nu hebben/
 dat ick u den wech ghewesen hebbe?
 D. Ick sal u wel betalen/
 als ick inde schepen come.
- S. Wel doet soo / ick sal morghen wedercomen/
 want ick moet nu weder naer huys.
- D. Gaet/God zy met u.

- D. Adja arahy atfichgan?
 S. Ettficka arrahée mang yvack niahits,
 naha omby areyck ongey
 yiou hary tsiken,
 myvoock naha atfiken omberany wohits.
 myho'at atfiken.
- D. Itou ahits simisi oulun
 ampanboenoch, ingy oulun adien?
 S. Hee, avito andinde atfiken raffick,
 hinghe anketou oulun cho mangeffe.
- D. Amba rau ahy,
 daen atfiken tafakets anijn wohits,
 daen atfiken nillaccan hyta?
 S. Hee, atfiken wittevey hyten tsigen
 siany atfiken mevadick ankana.
- D. Iahou mehite nylang'an alaoet,
 nahoen iahou naravou,
 iahou mellacky avy aminy nillackan.
 S. Iacka ynou hounahy,
 iahou nyongo hava iay?
- D. Iahou mangeffe hannau,
 iahou onbekou anlaccan.
 S. Tfaboi ay, iahou amereyn avy,
 iahou majoto houdy andang'on.
 D. Mengoa iange hary mitihy hannou.

Eynde der tsamenprekinghen vande Duytsche
 ende Madagaskarische sprake.

Hier begint het Spraeckboeck inde Duytsche / Maleysche, ende Maddagafkarsche woorden.

De Maleysche woorden oft sprake / beschreven door Frederick de Houtman, by hem door
experientie in Oost-Indien gheleert. De Maddagafkarsche woorden oft sprake door den selven Houtman
neerstelijcken by een vergadert van een inghebozen uyt de Bay van Anrongil: ghelegghen in het
Eplandt Maddagal kar, oft Santa Lauwerens. Dit alles ghedaen tot nut ende dienst
van den gheenen die in de Oost-Indische Landen willen handelen. Ten
anderen voor alle Liefhebbers der vzeemde spraken/ende
voort den ghenen die der aen ghelegen is/ ten
besten ghedaen/ende ghesteldt
by A. B. C.

Duytsch.

Maleys.

Madagafkers.

A. B.
Absent.
Abuseren.
A. C.
Accoordt.
Acht.
Achterley.
Achtmael achtweef.
Achter.
Achter aen.
Achternoen.
Achterste.
Achterstellen.
Achtervolghen.

Tieda siny.
Berfallach.
Bro'at.
Delapan.
Delapan jenis.
Delapan kaly.
De belackang.
Commedien.
Petang hary.
Iang commedien.
Anter de belaccan.
Ekoet commedien.

Niongo.
Affoy.
Wallo.
Wallo maro.
Wallereyck.
Flangi.
Auyien.
Aboande.
Ivoch indinde.
Tneer ayle.
Manra anrien.

achterwaerts
 achter
 achteren
 achterman
 actie teghen pemant.

AD.

Adder/adderlanghe
 ader
 aderlaten
 aderlater/meester

AE.

Aelmoeffen
 aen ofte by
 aenbegin
 aenbidden
 aenbieden
 aengheboden
 aenbyten
 aenbinden
 aenboorden
 aenbranden de pot
 aenbringhen
 aenbringher
 aenbupgē/crommen
 aenclacht
 aenclagher
 aencloven
 aencloppen
 aenknoopen!

berfoeruet
 empus
 berempus
 ourang berempus
 dauwa ken oerang

Oular
 oerat
 bowang darach
 tabib.

Sedekah
 ampir
 moela moela
 lombayang
 antatken
 souda antat
 ghygitken
 ekatken
 langar
 ang'oes prior
 ter antat
 oerang antat
 yrutken
 dawa
 oerang dawa
 lekat
 pockolken
 berkantjing

anistifoor
 banda
 abadick
 oelun fyandy sabo

Onlarts
 oulat
 metatira
 ampetis.

Tambi tambu
 merikit
 manenpon
 mehannan
 intoe'y
 effen nangme aij
 mang'iffat
 affehee
 iffingaton
 may
 arrosso
 oelun mandosso
 helo' in
 mangbara
 oelun mangbara
 momofoks
 avoone

aencomen/by comen
 aen dachtich
 aendraghen
 aendryben
 aendoen
 aenghebozen
 aenghenaem
 aenghenomen
 aenghesicht
 aengesten datic/ etc.
 aenhanck
 aenhechten
 aenheffen
 aenhooren
 aenhoorder
 aenloop
 aenmaken
 aen malcander
 aenmercken
 aenryden te peert
 aenflach
 aenspannen
 aenspreken
 aenstoocken tbyer
 aenstranden
 aentasten
 aentekenen
 aentepckener
 aentrecken/cleederen

ampirken
 ing at
 ter bo'at
 ter toelack
 packey
 derry inouda
 fouka haty
 fouda trima
 mouka
 wellakin ambach
 tergantong
 befambat
 bowat
 bedeng'ar
 oerang bedeng'ar
 ter lary
 sambatken
 se samma samma
 berlyat
 passang goeda
 satoe amock
 bersamma
 berkatta
 bobo apy
 langar passir
 iabat
 bertanda
 oerang betanda
 packey

mincka toe'y
 hadding
 minda'ou
 roa'bin
 missingin
 wonlou anin
 iamajotte
 iabo nalis ay
 fauy
 ———
 a bantong
 avone
 ongojn
 souffing
 oelun souffing
 loumay
 assien
 atau'wr
 fantarin
 arysick
 pang'ary
 mybong
 myvoulang
 mamilun asou
 fay fey
 iatanan
 fantaran
 oelun fantaran
 missingin

Aentreden.
 Aenballen.
 Aenbechten.
 Aenveerden.
 Aenroeren oft schuppen.
 Aerdich.
 Aers ofte billen.
 Aertbebingh.
 Aertrijck.
 Aes.

A f.

Afbeelden.
 Afbyten.
 Afbranden.
 Afbrecken.
 Afscappen.
 Afslimmen.
 afcomste/ byndē
 afcoop.
 afcozten/ ghele
 afdragen
 afgaen
 afgod.
 afgront der hellē
 afhalen
 afhanghen
 afheffen
 afhouden
 Afkladden.

Berjallan.
 Lawan.
 Berlawan.
 Trima.
 Soerong.
 Majelis.
 Pentat.
 Gempa.
 Boemy.
 Onpan.

 Berlukis.
 Gygit poutos.
 Toenoeu abis.
 Rontoh.
 Krat.
 Toeron
 Toeron colharga
 Tieda iady
 Bry koerang
 Bava kebava
 Ialan kebava
 Barhalla
 Dalam narka
 Ambil derriatas
 Bowat derriatas
 Toeron de atas
 Crat poutos
 Sappo

Atombo.
 Arisibo.
 Me'ady.
 Maluyck.
 Ahysoet.
 Iakis sambats.
 Valahang.
 Nitani avy mehets
 Tany.
 Affen.

 Toelong'an.
 Mang'iffer.
 Oroen.
 Rota.
 Flahim.
 Myding.
 Adien.
 Avarots.
 Ting'rang'an.
 Entonat oe.
 Mengo.
 Wonong.
 Myha.
 Ala an'ambany.
 Alla'an.
 Peding.
 Tengera mou.
 Assahin.

afclimmen
 afroeten/afhoutwen
 allanghen
 allepden
 aflybich
 afloopen
 afmeten
 afmueren/ofc hepnings
 afraspen
 afrekenen
 afroepen
 afrollen
 afrucken
 afschaben
 affcheeren
 affcheuren
 affcheyden/van een deplen/
 affcheyden/den andere
 affchieten
 afduyten
 afnyden
 afftooten
 afrecken
 afbaren een rpbier
 afwerpen van boven af
 afwyppen/afbeghen

A J.

A jupn.

A H.

Toeron
 krat
 Toeronken
 tonjock ke bava
 Termatty
 Lary ke bava
 Berlipat
 Berpagar
 Berkykier
 Bekiera poutos
 Rowa ke bava
 Goelir ke bava
 Hela ke bava
 ber ny'is
 bergonting
 betjarick
 berbagy
 bertjerey
 Passang
 Toutop becontjy
 Sayat poutos
 Toelack de'atas
 Hela de atas
 Helier fong'ay
 Louter ke bava
 Sappo.

bauwang myra.

myding
 ang'elaen
 ala'ama
 ambare
 naty
 myding
 mandefe
 fefy
 atsa
 mangessa
 ang'onjou myding
 avaring
 trybing
 vancke
 mehety
 wakm

 mysaraick
 mandessa
 abydy
 dydien ofc tangerang
 attola
 trybyn
 meongo
 avoang
 atfahin.

wova hong

21
 aldaer
 alderbest
 aldercleynste
 alderhande
 alderhoochste
 aldercranchste
 alderlangste
 alderleechste
 alderleelickste
 alderleste
 alder liefste
 aldermeest
 alderschoonste
 aldersoerste
 alderswackste
 alderswartste
 alderwitste
 aldus
 alhier
 alleen
 alderlep
 allens kens
 alliantie
 almachtich God
 allens kens
 alrede met haest
 als nu
 als men

Samoeja
 sana
 baick pada lain
 ketjil pada lain
 barang barang ienis
 iang tingy
 iang sakit
 iang peniang
 iang rendah
 iang iahat rounpa
 iang commedien
 iang kaffe
 iang lebeh
 iang baick paras
 iang gyla
 iang lembor
 iang itam
 iang poutec
 begytoe
 de finy
 sa oerang
 barang ienis
 poelehaen
 dammey
 Alla ioega besar
 poele poelehan
 segra
 sakrang
 tarcalle

Iabe
 indong koy
 tohoy i acsamber

fin, oft rebey

angambo

marare

lava

foby

ratsy

aurien

tiene

andien

mattohe

lesack

mahery

aring

foetsy

bylang

zahoen, intoe

iraick, onlun

iaby sambats

aning hely

andy andoy

faster

anibiel

sa sack

wittellise

sviene

alsoo zift
 alfulcken
 altemael
 altemet
 al tefpade
 altoos
 alle daghe
 allupn
 alwaer

A M.

Ambacht
 ambachtsman
 amber
 amboystich
 ammelaken
 amerael der Zee
 amoureux

A N.

Ancker
 anckeren
 angst
 andachtich
 ander
 anders doen
 andersins
 anderhalf
 anderwerf
 antwoort
 antwoorden

ia begitoe
 begy ytoe
 fammoeja
 barang kaly
 lambat bena
 sebagy
 fa hary hary
 trouf poutee
 de manna

Iabattan
 orang prou fahan
 amber
 fakit dada
 kain ken maccan
 temmagon
 kasse ken perampoan

Souch
 berlabo
 rakot
 hing'at
 lain
 lain poelang
 lain ienis
 ring'adua
 lain kaly
 fa'oet
 menja'oet

yioubadde
 tony hocin
 yiamma
 mannereyck
 elaryva
 ande fabande

—————
 —————
 adjaboy

Mitsabo
 oelun mitsabo
 fe'enghiere
 mieing
 taffe foetsy
 loin abbe
 majoto.

Wattefads
 attenvou
 mattahots
 ading'ang
 areicke
 haffa
 haffa
 areick inde tapang
 afien arieck
 maniffing
 maniffing

M U

anijjs zaet

A P.

Ape

apetife

aposteunte

appel orange

appel dico inde pekel

april

approberen

A R.

arbejden

arbejders

arbejster

arbejt baringhe

arch loos

arm

armoede

armefade Laken

armeye van fchepett

artillerie.

A S.

afem

affche

A V.

abent

abontmael

abontfonde

abontnee

aberecht.

Tiere manis

kra, oft baly

lapar

kembong

lymoen manis

Ierock

dulkahiddaty

ter tjoeba

kerryja

oerang oupahan

paramponwan oupahan

berannaccan

tjeredick

kaffieen

berkasfieen

fultra

anckatan capal

bedil

Nafas

aboeu

petang

maccan petang

petang hary

ontong

fallah

Wofadfe

tjydy, oft warck

onoen

mavey

wancke zey

haffynin.

mang andan

myaffe, oft mitfabo

ampyla tanty

wevavy ampitfavo

panjondock

mattoby

ombetec

ombette

lamba fya

lackemaro

affotonua.

Saffekave

lavenne

hariba

hariba, homma

ariva

lenatang

fwogger

B A.

Back
 backen
 baden
 backen
 baren/golven der Zee
 baert
 balantle
 bal
 balck
 bale ofte pack
 balsen
 barbier
 baren kinderent
 barmhertich
 barnen
 bassen van hondent
 bastert kinde

B C.

Beck
 becken
 belachen
 bedacht
 bedancken
 bedde
 bedstede
 bede
 bedelaer
 bederffenis

Doelang
 broufa roty
 mandy
 iouroeu dapor
 gelombang laoct
 iangot
 naratja
 boa, sipack ragga
 kayou besar
 basta
 oubat
 tabib
 beramacken
 sayang haty
 toenoeu
 ialack anjin
 annack haramzada

paroch
 camistan
 bertabba
 terhing'at
 tryma kasse
 mitty tydoor
 kitta rydoor
 minta somba
 oerang fakir
 beénassa

Antoeva

manro
 berne rong'is
 riack
 sommor
 voury
 wofotters
 sacken

affetandi
 ampita
 panjondock
 meni meni
 ouroon
 mihooho
 anke iane

rehock
 antoeu berahem
 bella bellack
 fema fanta
 majyna
 tanty
 andagnon

tamby tamby
 marat

bedroef
 bedrijs
 bedwingheit
 been van een beest
 beginnen
 beest
 beproef
 benannes
 bepden
 begieten
 begraven
 bersten
 beneden
 berch
 berepden
 beroutwert
 beschaemt
 beschermen van God
 beschuldighen
 bespden/beneffens
 besem
 belloten
 bespdinghe
 besocht
 bespieden
 bespotten
 bespzinghen
 bestandt oft peys
 beste

bedong'oe
 bo'at moe
 tahan haty
 toelang
 moelaken
 benatang
 tiouba
 pissang
 nanty
 sombor
 tannam
 petjach
 debava
 boukit, oft goenong
 moesteyt
 injysal
 maloen
 toelong ken alla
 berdawa
 zyfi
 penjapo
 tertoctoep
 bersoenot
 souda tjouba
 typoer
 bermeyen bantij
 berlompat
 dammey
 iang baick

mindaf
 swougars
 addi meedi
 taulang
 mannenpon
 arma
 mangandap
 songgay
 teurinkee
 eyding
 mandiviny
 vake
 ambani
 wohit
 mit sabong
 tom bohin
 kerkeere
 pisa harij
 iavanay nangamay
 elang elang
 fassut
 hydy
 myfora
 nyla
 pang'nari ary
 lesabe
 met sambots
 andi andoij
 iake sambit

Befeete
 bestozmen
 bestweet
 beswaert
 beswymmen
 betalen
 bet oft meer
 beter
 beteren
 betrouwen
 betoveren
 bebel des Conincs
 bevelen
 beben
 bebonden
 bebrucht van kinde
 bewayenen
 bewaren
 bewysen
 betwoont
 beptel

B A.

by nae
 bidden/ ghebeden
 bieden/ om te coopen
 bil
 biekozf
 by/ naeby
 by blyben

iang souda
 belanger
 beploch
 sougoel
 rabach pang sawan
 membayat
 lagy
 baick
 poerbaicky
 pertjaja
 bissou
 sabda rayja
 soe roch
 bekitter kitter
 bedapat
 bonting, oft hamil
 pakey zyrich
 terruhken
 betoenjock
 beroema
 pahat

Ampir
 lombayang
 tawar
 madoeu
 pong madoeu
 ampir
 tingal ampir

tapit
 meady
 t sedingits
 vingits
 wottombock
 menamby
 mering
 iackesambits
 hammerein
 trimy
 ring imberbom
 saboy ranga
 inon
 mengorhoor
 byta
 bevonten
 metassy
 teremeas
 ambare
 tomoits
 pandafits

Marigiss
 mehanynae
 fry
 nenny tintelle
 tohorts
 marigits
 tommeroon

by byenghen
 by doen/oft toe doen
 byle
 byfitten
 byflapen
 byftaen
 byten
 billen
 binden
 binnen
 byfchuype
 bitter

25 L.

blat van een hoorn
 blaesbalck
 blafe
 blafen
 blat
 blafe
 blaen
 bleeck van aenliche
 bleecent fchaep
 bleycken
 blyde
 blyben
 blinde
 bliren
 bloede
 bloediganch

bobo ampir
 bobo lagy
 biljong
 terdoudock
 tydoor famma
 tompo
 ghygit
 pantat
 ckat
 dalara
 roty
 pa' idt

Dawon kayou
 embos
 kemyhan
 tyoep
 dawon
 ary ary
 biero, jioou
 poute moucka
 befwara
 pouteken kain
 fouka
 tingal
 bou ta matta
 kylat
 darah
 fakir prot bedarah

arosso ancke
 fyfien
 feck, oft wady
 tommoa
 mandy aby
 mitaby
 mangiffer
 walahan
 fehe
 onbang
 werivaton
 samberts.

ravin
 taffofofan
 ampong
 miffoet
 ravin
 latak
 meyfe
 merehets
 bee
 foetfy
 rabo rabo
 tommorts
 ambalang
 mahellack
 ra
 ramandy

bozge worden
 bozput
 bozst
 bozsten der vrouwen
 bosch
 bos/ ofse bondt hout
 boter
 boben
 boxen

B K.

Brazelet
 braden
 braetspit
 brandt
 brandewissn
 braken
 breecht
 breecken
 brief
 byl
 bzenghen
 broeder
 broodt
 broos
 brugge
 brupdegom
 bruploft
 brupn

B L.

enkouvy orang
 talagga
 dada
 soufou parampouwan
 outan
 barkas kayou
 minjack sapy
 deatas
 serwel

Olang
 pang'angken
 pangang
 toenoeu
 arack apy
 montah
 lyber
 pattah
 soerat kierim'an
 tjierement matta
 antat
 soudara laky
 rotty
 lembot
 ialan jibrant
 oerang mampley
 bekerryja gawin
 ytara

lefanck
 kranka
 nounou
 ang'ait

manakredon
 angamba
 serwoets

Wrabin
 atthono
 teja
 may
 tahou may
 mandoen
 mattabiets
 foelack
 steck voenlom
 ankite
 arosso
 raley
 Warriwate
 melemy
 ongi
 mannabady won
 mehaete
 hydy hoedit

Buerman
 buffel
 buyck
 buyckisop
 buydel
 buyghen
 buyten
 busse cruyt
 busse gheschue
 C N.
 Cabel touw
 cael
 caf
 cakelen van hoenders
 calander
 calck
 calfaten
 calf
 camelot
 cam
 camper
 candelaer
 canne oft kuyck
 caneel
 canisaf
 canonick
 ranc
 cantich
 capelle

oerang campong
 karbouw
 prot
 tje rit
 kekandy
 boat yrot
 delouwar
 oubat bedil
 bedil be far

Taly sauch
 palang
 fecam
 koko ayam
 bobock
 capor
 calfat
 annack lemboc
 souf
 fisir
 kafoer
 kaky dy'en
 kendy mynon
 kayou manis
 kajin layar
 padry
 sagy
 berfagy
 mos kit ketjil

hauang tigan
 tokan pingan
 bouck
 ramandy
 tanty
 awahots
 avelang
 vanja
 affetoua

angoy patfick
 marindia
 ampombo
 mang'inja
 boang'ary
 tannifouts
 mandafit
 ianneka omby

orelohe

varabing
 hoedits sajo
 laby

langi

belangi
 lapa

capiteyn
 rapoen
 carbonckel
 rasiack
 rase
 rasteel
 rasyden
 cartoen
 ratte
 ratijs
 rauwe ban boghel
 ralwoerde

C H.

Chirigijn
 chystenen

C J.

Cijfferen
 cinckvoer
 circkel
 citer
 citroen
 ribet

C L.

Glaer licht
 clanc
 clapper
 cleden
 cleedt
 cleermaker

nachgoda
 ayam kafi
 permatta
 bajoeu
 panir
 kouta
 balloer
 kapas
 koetjing
 hamba orang
 pong rjitjin
 commedekey

Tabib
 nassarany

Kekiera ancka
 bedil ketjil
 beker
 ketjapy
 lymoer befar
 icbat

Trang
 boenij
 bouberan
 packey
 kayin
 durjy

fydy
 woefit
 watou mandy
 iaffy
 leon
 homby zeet
 mamofyck
 foullay, oft lambafocet
 ampaha
 amprya
 tsangou

Arepitaha
 pemeny meny

Mangissa
 ianneke neeffo tovo
 selouvang
 sembily
 wortrelongo
 haleya

Sambat
 passo
 manneffek

Taffy
 femjahia

clerck
 cleben
 cleyn
 cleynmoedich
 clobe
 climmen
 clincken / lupen
 clippe
 clocke
 cloet
 cloot
 clootgés der mannen
 cloppen

C N.

Cnoopen.

C O.

Cock
 roken
 roe
 rokes
 roedreck
 roe blieghe
 roeck van rijs
 roeckbacker
 roel
 roelen
 roen / fount
 roetse
 roffer

moerit
 lekat
 ketjil
 ketjil haty
 fipy
 naick
 hela ginta
 batou karang
 ginta
 galla
 boa boelat
 boafleer
 pockol

Berkantjing

Polongo dapor
 maffack nafi
 lemboe
 nyoer, oft kalambir
 ta'y lemboe
 lalat lemboe
 apam
 orang broufa apam
 foejoeck
 berfoejoeck
 brany
 kitra
 pitty

mcanjarts
 ferahin
 massay
 morot tabuis
 waki
 manganni
 moffick
 harang
 famoefock
 rohanjat
 latack
 latack wotto
 manginking

Ampahando
 mahanro
 angomba
 wenjong
 taby angombe
 voroag angombe
 tambat
 madafon tambat
 manaree
 manaree
 maoelang
 nahoela
 vatsa

Volber banleer
 Souleur
 Tom / een schotel diep
 Comeet / sterre
 romen
 conijn
 compareren
 rompas
 somplectie
 concilie
 romcommier
 concubuyne
 sonditie
 sonde / kennelick
 confijt / confitueren
 confusie
 coninck
 coninginne
 conings dochter
 coningrijck
 connen
 conscientie
 consenteren
 conste
 contersepten
 conberseeren
 houtcool
 coopdach
 coopen

bajoukolit
 warna
 ping'an ost doetang
 binta ng berafap
 datan
 plandock
 datan adap
 hocka
 fa'el
 berempon mefakat
 tymon
 gondick
 fael
 taau
 haluwa
 fallach
 sultaen rayja
 rayja parampou'an
 poutry rayja
 negry sultaen
 dapat
 rassa dalam haty
 kaboel
 mossele hat
 berlukis
 berfabat
 arang
 hary bejouwal
 bly

taffy hoedits
 taffine
 erio, ost lalon

 Menketovy
 cora
 meoelon
 tabering
 malemisandi
 ma ro oelun
 tingeleywol
 smanna bady
 malemisandi
 fanters
 roni sakay
 sabo ravy
 ranga
 andia vavi
 ianne ranga
 lintou ranga
 fanter misabo
 fohi hobas
 majntteke
 panoudong
 iavats
 ahering

 anda fou sin
 mevidich

roopman
 roopmanschap
 roopstade
 rooyde
 rooper
 rooper gieten
 ropie
 ropieeren
 roppen / laten
 rozael
 royf
 royt
 roytelings
 royt ine coopen
 rosten
 cottoen
 roy

CR.

Crabbe
 crabben met nagelen
 cracht
 crackeel
 craem / winckel
 cranwen
 craepen der haen
 creupel
 krijch
 krijghsman
 cryghen

foudagar
 harta
 bendar
 raly
 tambagga
 tu'ang tambagga
 foerat besalin
 besalin
 bekam
 polam
 ragga, en pang
 pendack
 barou
 harga
 hargaenja
 kapas
 foujock

Katang
 kerkah
 quat
 bakeley
 kedee
 garou
 koko ayam
 tjapick
 mousoh
 orang lesker
 bermousoh

anda
 harene
 tenambey
 ang'o'y
 ambou ameria
 eyding
 asieon indeyck
 tsaperon tsabo
 metate
 hange menja
 vovo
 foby
 mady
 roy
 madibaer
 foellay
 manari

Foyja
 handt
 mana tsandy

tsangelampe
 mehaer
 manginja
 merongat
 ajou sambor
 oelun mahezi
 ajon adi

crokedil
crom

C D.

Cul schamelhepde
cuſen/ſoenen
cucte
cuyt
cuyſch

D A.

Dach worden
daghen
daghelijck
dach
daec
daerom
dalen/ballen
dabels
dan
damaſk
dancken
d'ander
danſten
dapper
darm
dat
daberen
dauwen

D E

Decken/toe decken

boya
iruc

Sy'awat, potul
tyum
poky
kulam
tjoutjy

Seang datan
hary
ſa hary hary
atap
ſana
carna ytoeu
rebah
gorma
tatcalle
moſſayar
ſamba
lain
narry
ſang'at
taly prot
ytoe
bregra
inbon

Toetop

anda baybe
mellock

Wotto
fimdanan
ſally
antare
mamafa

Majava
majava
anre ſabanre
enbock
inro
inro ankoy
ampe ding
woo proupock
effaen
lamba ſya
ittſaer
irayck
mendihy
feno marare
tſinna'y
toe'y
te yrin
leein

Saffort

deelen
delben
dencken
deechen
dorchien
dertich
derwaerts
dese
desolaet
douchtsaem man
deboot mensch
depsen

D. J.

Diamant steen
dicht boeghen
dichte by
dick
die vant been
dief
dien
dienaer
dienst/inde dienst
diep
dier coop
dierghelijck
differentie
disputeren
dic
dissel

berbagy
koerock
fikir
selimbot
tygablas
tyga poelo
de lana
yny
béenassa
orang baick
orang sombayang
terfoerot

parmatta beram
rapat
ampir
tebal
paha
orang mattory
ytoeu
sakay
dalam karyja
dalam
mahal
ytoeu samma
lain farack
berdawa
yny
batjy

merassa
mehaddy
woelong
ombon
foulo datil
telpoelo
mysoet
yjon
lonw
oelun tsara
oelun majuto
misoets

Watou Woulan
mattaban
merrigit
mavey bey
tonlang bla
pang iari ary
myassa
roonkoy
miass
labin
madabarots
mitouuy
bassa

toy
fissots

Dobbelfteen
 dobbelen/spelen
 dobbelmaken
 dochter
 doctoꝝ
 doen
 delen
 douck
 doncker
 doncker weber
 donder
 dooden
 doof
 doorn
 door/pe dat door is
 doorade/een wifch
 doode
 doyp
 doyst

D. A.

Dyaet
 dyaepen/oft winden
 dyaepen/stoel dyaepen
 dyaehen
 dyaek/oft onreyn
 dyaeghen
 dyaie
 dyaicken
 dyainghen

Boa parée
 bedadoe
 ber lapis
 annack perampou'an
 tabib
 berkarya
 beroutang iulan
 kain
 klam
 atan ytam
 goroh
 boenoch
 toely
 doery
 tros
 abbenocs
 matty
 negry ketjil
 dagah

Taly benang
 dawar
 larick
 rangong
 najis
 britakor
 tyga
 mynom
 toelack

krys
 mitsant

iadda wavy
 ampita
 sabo
 angahits
 famire mas
 meysing
 manngang meysing
 amping
 wonnon natty
 aka
 tfora
 tomback
 ampandon
 maty
 tenatsely
 mancktabeti

Monfia
 mangring
 ringgir
 abba
 iyjick
 mangamang
 tello
 neynom
 roack

droef
 drooncken
 drooch
 droothen douck
 droomen
 druppen
 druppen.

D W.

Deucht
 dueren
 deure van een hups
 dul
 dun
 dupcken onder water
 dupin
 dupsent
 dupster
 duppe
 dupbel.

D W.

Dwaes

E B

Ebbenhout
 eclips der manen.

E D.

Edel
 edick.

E E.

Eedt

logoel
 mabock
 kring
 fapo tang'an
 minpy
 tyris
 angoer

Baick fael
 lambat tarro
 pintocu
 gyla bing'is
 nypis
 jilam dalam ayer
 indong tang'an
 feryboeu
 klam
 merepaty
 setaen oft jin

Ghyla

Cayoeru arang
 boelan ytam

Kaya
 tjouka

Bersompa sompa

vingirt
 mamoe
 maing
 mamirts tang'an
 mang'noffy
 mang'an
 woprypick

Jackefare
 mattan
 tammeen
 malongas
 heyjang
 mangirits
 ankebey
 heet sy
 meysing
 demohin
 swellingorong

Ballack

Hajon arang
 isy goelang

Ampenjaeke
 met syro

Tze sa

een
eens
eendrachticheyde
eende
eenenwintich
eenichsing
eenich dinck
eer
eren
eergierich man
eergisteren
eerst
eentwisch

E. F.

Essen
ey
eylandt
elck man
elders
elephant
elf
elle mete/meten
ellenboghe

E. M.

Emeraude
E. N.

Enckel
enclautwe
ent

fatoe
fakaly
se samma samma
itick, oft bebeck
dua poelosa
barang begimanna
barang appa
gormat
bri gormat
oerang maloer
kalmarin doelou
dahoeleu
kickal

Ratta
reloer
poelouw
se'orang orang
tempat lain
kayja
sabras
gas ken sipat
sinkoeu

Per matta yjou

Selapis
matta kaky
oejong

issa
arreick

ifereyri
roopoelo arreick
ifaboytoey
igi tohoy
ifara
alantatock
oelun swongarts
afammere
miouloer
chiaby

fissack
atoulou
nossey
meramannang
tani haf

foelo arreick
erang
tongon, oft mincke

mateving
ranva
langi

enghte
inghel

E R.

Erfghenaem
erbarmen
erben
erghens
ergher
ertweten
esel

E T.

Eten
noenmael
abontmael
etter upt de wonden

E F.

E N.

En
eperdop
eperen legghen
epghen
epnden
eplande
epndt boghel
epfchen

F A.

Factoor
fantasecren
feeste/feesedach

phick
mella ykat

Poustaka
fayang
ganty
barang tempat
iahat
boakatjang
calledey

Maccan
maccan ting'ary
maccan petang
nannah

Bo teloer
kolit teloer
berteloer
diery poenja
foudahan
poelouw
boerong ytick
minta

Kabitmal
bertjinta
hary be fas

meyfits

Anaccavy
mar aer
mofohat
illan areyck
arreyck sambar
Wommoley

Hoeman
hoeman abanda
hoeman ariva
banda

Atoelon
offo natoelou
maninboe

tapits
nossey
worong danou
mang ammey

Tompin nehombin
tampify
etsing naby

fenijn.

F J.

Figue
fijn

F K.

Flau
flesche
flitse
flug/ ober een weynich
flupte/ handtpeyp
flupme
fluweel.

F O.

Fock
folp
fonderen
fonteyn
foyme om in te gieten.
fortresse.

F R.

Fraey
fronsen
frupt

F V.

Fundament
fuste.

G A.

Gaen
gaet

ratjuyn.

Roupa, barang
alusLetech
sera'ay
panna
sahat lagy
banfi
belagaem
mockemal.Layer aluan
bas bas
moela broufa
matta ayer
kalboet
koutaBaick
krot
bo'a kayoeu.Batou moela
fustaIalan
pegy

ondy.

tangering
maniffyFanjing
tavohangi
fallay
witte witeMissata
mangaroharo

Ley lombha

reen
taboelack
tenatelle.Braef
a'outen
bahajy

Vey

Araby
mengo

Daermaken/hoken
 Gardenier
 Galepe
 Gang
 Papen
 Daren te naeyen
 Garnact apper
 Garrenaet.

G E.

Gheacht
 Ghebaert van kinde
 Ghebannen
 Ghebeden
 Ghebeten
 Ghebetere
 Ghebueren
 Ghebieden
 Ghebijt
 Gheloooben
 Gereetschap om wercke

G J.

Gierich
 gieten
 ginber
 gisteren.

G L.

Glaz
 gloepen.

G N.

tannack nass
 oerang empus
 gorab
 boerong anfa
 bouka moelut
 benang'ken iahit
 bodelyma
 oedang

Cassche
 berannack
 bertoelack
 tersomba
 beghygit
 sombo
 iady
 souroh
 begygit
 pertiaja
 pangawey

Kekir
 tuang
 hellia
 kalmarin.

Katja
 mie rachken

massack
 oelun metan t sabos
 lackan bey
 vorong ondock
 tanga tanga
 mosya
 wottebone
 orang

Manton
 laben patan
 meongo tani
 tambitambi
 iferts
 meng'in
 mangding'y iahi
 mangassa
 mangifat
 fankajy

Myja
 eyding
 sakey
 leha mali

Watrou harang
 myrecht

gnoxren

G. G.

God
godloos man
goedertieren
goedt
gom
gordel
gorden
gordyne
gorghelen
gouc
goutfmit

G. R.

Gracht of floot
graf
gram
graedt van biffch
gras
grypen
groen
groeten
groepen
grof
groot
grootmoedich
grootvader
grootmoeder
grouwel

korkor

Alla
oerang doesta
fael baick
baick
getah kayoeu
thindey
ekat prot
ka'in tydoran
cocommor
maes
pande maes

paya
zerat
fakit haty
doery ekan
rompoet
iabat
yjouw
ankat tang'an
tombo
befar combong
befar
befar haty
nyny laky
nyny parampouan
takot

Myvoulang

Ianga hary
oelun swongart
fambats
fambat
fcherot
hansa
mifiken
zondong
commock commock
verrahin
maneffy

Ong'y
leving
vingirts
toelang hyua
ravenfado
mytanne
rootfamboen
mandy
metombo
maetavy
iackebey
betingatinga
reyebey
renebey
matahots

G D.

Gummen
guyt
ghy

H A.

Haen
haer
haesten
haet
halen
half
hals/oste neck
hamer
handt
handtboghe
handelen
handtschijft
haneghetrey
hanghen
hardt
hardneckich
harnes
hars/arpens
haben der zee

H E.

Hebben
heden
heel
heel ghesondt maken

Kassche
harammy
tun

Ayam laky
ramboet
lecas
sittenah
ambil
ting'ah
ting ko
pomocol
tang'an
boesoer
bevinjaga
soerat oetang
koko ayam
gantong
tegar
tegar haty
zyreh
damar
tlock

Adda
sakaran
sammoenia
sammoenja sombo

Ravo
ratty, oft swongare
ana'on

Colaheck
wullo
melady
manompo
malack
tapang
wojong
andong'an
tang'an
faly
merydy
soerat mang'ame
koho mang'inja
hatong
massy
masanafo

fandehets
ongi

Nahajon
anjen
iackebey
meng'us

Heere
 Heet
 heffen
 helpen van Godt
 helpen wercken
 Helle
 Heten ober tpyer
 Heet weder
 Hemel
 Henne
 Hemde
 Herberghe
 Hert int bosch
 Herte
 Herwaerts
 Hueren
 Heydens
 heplich
 heymelick
 hey/ een wisch

D I.

Hiele
 hier
 hy
 hincken
 hinde
 hindernisse
 hitte

H Q.

tu'an, entje, quihay
 hang'at
 bewat
 toelong pada Alla
 tompo
 narika
 ang'ar atas apy
 panas hary
 surga
 ayam indong
 bayoe dalam
 roema pinda
 roufa
 bohaty
 de siny
 siwa
 oerang hindoe
 semperna
 terboenjy
 ioeu

Toumit
 siny
 dya
 tjapick
 indong roufa
 soukar
 panas

ro'endien
 mey
 ongo'in
 metaky
 ombo mit sabo
 rabbadisse

mofana
 antemoo
 akoho
 lambe foetse
 pangory
 tokoping'an
 aty
 menkatovy
 mang'ame haren
 tsyooek
 mang'ajou
 avoenjy
 ansansa

Thorny
 arit oeu
 tsjang
 meringets
 weyway fanjo
 meit sin
 mafana

Doe
 Hoeck
 Hoek der Zee
 Hoede bewaren
 Hoere
 Hoereerder
 Hoesten
 Hoet
 Hof
 Hol
 Hondert
 Hongher
 Honich
 Hondt
 Hoeh
 Hoehmoet
 Hoofst
 Hooren
 Hozen
 Hopen
 Hopman
 Houbaer
 Houden/bijl
 Houmes
 Hout op/gherhoech
 Houtcool

¶ D.

Hulpe
 Hupden

Begy manna
 oejong
 oejong laet
 toelong
 ialang, bifi, zyna
 oerang bermoecka
 batock
 doedong
 empus
 dalam
 faratos
 lapar
 ayar madoe
 anjin
 tingy
 haty besar
 capalla
 bedeng'ar
 tandock
 tassa haty
 pongolo lyma
 dapat gawin
 krat
 gedou bang
 pada
 arang

Orang tompo
 hary iny

Toboy
 tanjong
 tanjong laet
 avonjy
 fely lylaly
 oelun pellele lalar
 rehoe rebock
 Zatoek
 fefe
 antare
 zatoe'e
 oenoen
 tintelle
 amboa
 ambony
 andien
 loha
 fonffing
 tandock
 memare
 pang ierack milehen
 issybey
 tangarang
 sombare
 ampe
 aring

Metahy
 ackehen

huplen/oft schzeper
 hups
 hupfghesin
 hupfzou
 hupfman/oft boer.
 hupt
 mijn hupfzou
 hupf heer.

I A.

Jaer
 jacht/oft floep
 jaer
 jagher
 jammer.

I C.

Jck
 pder dach
 pderman
 pfer
 pferwercken
 pdel
 pemandt
 pet
 immer/oft emmer.

I R.

In
 ingaen
 incht
 inghelwandt

nangis
 roema
 yfie roema
 perampouwā de roema
 orang doefon
 colijt
 iftry amba
 tuan de roema

Ia
 sampan
 tawon
 mannaboerou
 fayang

Beta, amba, ak
 tiop tiop hary
 fe orang orang
 besi
 landack
 soch
 barang siappa
 barang barang
 timba

Dalam
 mafock
 dauwat
 yfi prot

tomangi
 tsangou

pyas
 hoedits

Ihee
 iandeny
 tawon
 ampadock
 vingit

fahoen
 areick halin
 lela areick
 wy
 soropavy
 foang

fysanck

Ancken
 wingo ancken
 vanja
 wothack

Indien
inwendich.

I O.

Joeken
Joode
jofzout
jonghelick
jonghen
jouck.

I D.

Jupst
juvelier
jurisdiccie.

K A.

Kabel
kam
kameel
kaecken
karre
kawoerde.

K C.

keel
keeren/wenden
keerffe
kennen
kerck
kennnen
kerckhof
kercker

lickelou
dedalam

berdissenda
iahoedy
parampouan kaya
oerang moeda
boudack
mouda

Hat
outos permatta
dalam negri

Taly souh
sifir
onta
pypi
pedaty
commedekey

Leheer
ballick
dien. oft damar
kanal
moskie
besifir
tempat zerat
dalam kantjing

houboy
arvang

Manbock
smankoo
vady
iaja lagi
iajacknick
iaja

Ango inpasick
oroloe

fiff

Fco
avadick
favock
fanterts
lappa
errolouch
tsagno monick
tsagno fitapa

kerbe oft tepcken

kermen

kersten

ketel

keten

keucken

keuren/kiefen

keyser

K J.

kiefen/verkiefen

kijcken

kyben

kinckhoozen

kindt

kinne

kiste

kittelen

K L.

klachte

klemmen

K N.

knaberen

knecht

kneben

knevels

knebelaer

knie

knieten

knip

tanda

ternang'is

orang lerany

pnyot tambagga

rantec

dapor

pilleh

sultaen cheialam

Berpillih

lyat

backeley

kalemboy laoet

annack

dhagou

pety

gely

Mendawa

tersepit

Mammah

fakey

ramas

mifchey

oerang merbot

loutut

doudock de lontu

plitick

dydeen

temang'i

oelun pemei meny

villangi

vandits

touko

attoro

lenton

Nahy

myjaba

mervoelang

balamboy

ianack

sommooet

lakan

hittick hittick

Toro

Ringit

fysse

terena

woello bava

oelun pangalets

louhalets

maloe halets

fellepick

knoop
knoopen

It ①.

kout
koufen

It 11.

kreng of doodt heeft

kristal

kuyt van bis

kuyt aent been

It 21.

Lachen
ladlinghe

lader

lacke

laet

laken

lampe

lam/een schaep

lam/paralijck

lantie

lanck

landt

langwerpich

lappen

lastich

lasteren

laten bloedt

lau

kantjing
bekantjing

Soujock
mosa

Banckey
batou palemban
teloer ekan
betis kaky

Tertabba
issienja
tanga
Malouw
lambat
sackalar
plyta
annack biereber y
tjapit
limbing, oft tomback
penjang
negry
boujoer
tampal kain
brat bena
menjomba
bedarra
ang'at sekic

voono
tenbombok

Mannara
sarong kohots

Mansing
wakan
atrouhene
wauwitsy

Hebe
matys
fanjibel
dyty
indeyck t sulon
taffy
leoorts
iannegy
foelack hobots
liffong
fohe
sylouwang
fohe
tangi
mavissert
fanne
tatyra
marits

L E.

Lecken
 leckce
 leedich/luy
 leer
 ledert
 leelijck
 leenen
 leeren
 leet
 leven
 legghen/rusten
 lendenen
 lepel
 lefen
 leffchen/bluffchen
 letten
 letter/a b c
 lever
 leughen
 leyden
 leveren
 leeuw

L I.

Lichaem
 licht
 licht in't ghelichte
 lichten
 lide

Tieris
 behong
 pinjegam
 koelic
 sidy sidy
 tieda haick
 pinjam
 berayjer
 nyjssak
 ydoep
 goering
 ping'ang
 rjantja
 batja
 padam
 ing'ar
 araf a b c
 haty
 doesta
 oenjock i lan
 menbayet
 fang'a

Beden
 trang
 ring'an
 rranken
 sidy

Maroo
 mamy
 volle
 hoedits
 tong'on
 ratty
 minden
 mang'anjarte
 havoko
 wellon
 mandy
 lylan
 soroock
 miny miny
 wonojn
 maning'is
 tondang
 foo
 foack
 rantien
 mandoso

Sandy, oft wattang
 illon
 maywang
 illon
 zongon

lidttecken
 liedt
 lief
 liefde
 lieghen
 legghen/rusten
 liden/beel liden
 linnen
 limoen
 lippen
 lifpen
 lift/liftich.
 L O.
 Locht
 locken
 loghen
 loghenaer
 longhe
 lonte
 loock
 loof/oft moe wesen
 loon gheven
 loonen
 loopen
 loop/oft buyckloop
 loot
 los
 loben in coytnghe
 L V.

randa loucka
 morey
 kassche
 kekassche orang
 berdoesta
 goering
 rehan
 ka'in
 limoen kapas
 bybir
 kata beteloer
 mosselehatty

Lang'it
 roah
 doesta
 oerang doesta
 paroeu paroeu
 somboe bedil
 bawang poutee
 sinting
 bry oupa
 oupahan
 lary
 rjierit
 tyma ytam
 lepas
 metawar

fanter
 monsyck
 sandy
 besandy
 mamboack
 mandy
 febee
 foetsy
 waets koer
 moeloets
 outevanang
 mattohy

Langits
 mangoe'y
 manboack
 oelun manboack
 gassong kasoong
 kravy
 wovahong
 volle
 mangessa saiy
 mangessa saiy
 lemey
 mararefoo
 loe, oft melemy
 aleffa
 mangereets

Lubben capoenen
ghelubt man/ capoen
lupden de clock
lust
lustich/ fraep
lup
lupde tbecken slaen
lups
lupsteren
luttel

M. A.

Macht
matig
maecht
maechdom
maechschap
maeltijdt
maen
maenschijn
maent
maenstont der vrouwen
magher
maecken
mal
malcanderen
malen cooren
mam/ borst der vrouwe
man
manck

ber sida sida
oerang sida sida
hela ginta
hary mou
bay baick
pinjagam
pocol gong
koetoeu
bedeng'ar
fede kit

Quit

bas bas
annack, dara
dara
colharga
termaccan
boelan
boelan rang
boelan
hil parampouan
koeros
broufa
gyla
samina samina
pypis gandom
souflou perampouan
laky laky
gelinggang

Dedien
woefiets
mamoffock
majoutou
mohere
volle
mamoffock
haan
wissick, wissick
avyhelit

T sandy

ianeken mitou
mitouvoe
havan
hoeman
woelan
dea woelan
woelan
mandefaer
mah'ia
manina'una
bellebelack
mitsa'oea
bering
nonno
lelahy
tongay

Duyts.

manbaet bandē Coning
 mande/kof
 manen schult
 manghelen
 manere
 march upt een beer
 mast vant schip
 mate mede te meten
 matte
 matras/bultfack

M E.

Mede gaen
 mederijn meester
 meer
 meest
 meester
 melck
 melcken
 meel
 meesteren
 menghen
 menichmael
 mensch
 merck
 mercken
 merye
 mes
 metser
 merckat

Maleys.

sabda rayja
 empang ragga
 minta outang
 toukar
 ienis
 outack toelang
 tejang capal
 sipat
 tykar
 mirrey

Ialan samma
 tabib oubat
 lagy
 iang lebeh
 goeroeu, oft sida
 ayer sou sou
 sou souken
 tepong
 beraubat
 tjampor
 banja kaly
 ma nusia
 tjap, oft tanda
 bertanda
 gouda biny
 pissou
 outos gedong
 pakan

Madagaskers.

123

manassa nedien
 tany
 mannan tsajy
 mannekalon
 fang'a iongt sigem
 tfoke
 flajin
 mandefy
 eyby
 fandean

Omba mandeha
 ampetaha
 meering
 andeen
 ampang anjats
 rononno
 pelack rononno
 mang haback
 mytaha
 aitsaouts
 fenou
 oelun
 fantaers
 soularts
 weyvavy
 kissou
 noehady
 manja

metael
meten met een el
meten met een mate
meymedich man
mepnen

M I.

Micken
midbach
midben
middelen/deplen
mijden
milte
minderen
min
minnen
mirakel
misbrupck
misdaedt
misdader
mismaker
mis/oft niet gheraecht
misval.

M O.

Modder
moede
moeder
moedichman
moetwillichman
moepe

tambagga
bersipat
bersoukat
oerang doesta
fonggo

Myjera
ringa hary
de ting'ah
bagyken
iang'an
limpa iantong
berkoerang
koerang
bekasche
heraen
sallah
doofa
oerang doofa
beenasfa roupa
tieda kena
tieda iady

Lompou
finting
yboeu, indong, ma
orang fouka
oerang nakal
mama perampouan

warra meytse
fry
erang
oelun manboack
hannau

Mamaly

boande
ang'ino
sarack
maleing
sindick
mehyuang
hillee
havan
maro
meady
missaoet
oelun missaoet
antsa
fywoe'a
missy iajy

Foutack

lajanan
renni
oelun meherifo
oelun mang ama
zena

moeyten
moghelijck
moghen
monsteren
mond
moor
moorden
moordenae
mozghenstoude
mozghen
moztier
moftaert
motte
mozwe
moulwe
mop.

M V.

Muer
mugghe
murmureren
muskeljaet
mups
mups van een handt
muytmaker

M W.

Mp
mple.

M A.

Macht

tjaboel
takot adda
dapat
bertoenjock
moelut
orange selam
menboenoech
orang morka
pagy hary
islock
lesong
sallave
oclat kaina
lembot
rang'an bajou
baick roupa

dinding barocu
iamoeck
barrjinta tjaboely
castoery
tykos
tapack rang'an
oerang tjaboely

Beta, amba
sejam ialan

Malam

meandi
meoelack ha
majotte
myjaha
wava
oelun mesora
menmoenoecha
pongedye
vinte langits
hamerein
menotong

olit
metery
affenang
sambar

Watou fysack
moock
myady
ampaha
vecky
menoffo
oelun mahere

Naby
lavit

Hallie

naecomen
 naeste
 naecht
 naelde
 napen
 naghel/spijcker
 naghel van vingheren
 naghel/crupdnaghel
 naeckten
 naghel bladen
 naemaels
 name
 natmaken
 natie
 navel
 nau

N. E.

Neck
 neder
 nebe/susterling
 neen
 neer stich
 neghen
 neffens
 neghentich
 nemmermeer
 nergkens
 nest van een voghel
 net

commedien datan
 iang ampir
 horian
 iarom
 ia hit
 labang
 koukou
 bong'a lawang
 ampirken

commedien
 ber namina
 bassaken
 ienis orang
 tanda prot
 pitick

Tingko
 de bava
 ceniny
 tieda
 rajin sang'at
 sembilan
 sifi
 sembilan poelo
 sakaly tieda
 satoe temp at tieda
 enpong boerong
 mouboel

iwoho
 merikit
 foang
 fillo
 mejabit
 vy
 wajang kobo
 wansaring
 mysom
 ravint sary
 merikits
 angarran
 leny
 oelun
 soits
 meyfiets

Wojong
 ambiny
 ianack nackavy
 tsiery
 mallady
 siwy
 frfy
 siwy poelo
 siavy
 tiary
 tsang vorong
 rata

nete
neufe

D F.

Richte/sufsterling
niemant
niet waer
nieuw
nieutpdinghen
nigt/nydich
nijghen
nijpen

D G.

Noch meer
nochtans
noemen
nooden
noorden
nootemuscaet
noyt

D H.

Du
nuchteren
nut

D I.

Ech
oethermen

D K.

Oefter
oever der Zee

teloer koetrou
ydong

Ceniny byny
tieda siapa
boukan
barou
gabar barou
bantjil
boat lomba
coubit

Lagy
wellak in
namma
roo'ah
outara
boa palla
fakaly tieda

Sakaran
belom maccan
menfa'at

Eyjo
eyjo tuan

te rypip
pahir

toelon affoesy
orong

Fanneke iena
fenis
fenisse
wan
lewan

mamock nehooboss
manjongo

Assien
witte witte
alain
mang'oeuy
mak'itfy
rara
saffa

Anrack
vinte langis
tsambats

Ech
mitaraing

Oriack

Ⓛ F.
Offeren
offitie
oft.

Ⓛ L.
Olpe
oliphant

Ⓛ M.
Om dieswille
omcinghelt.

Ⓛ P.
Oncost
onder
oncupsch
ondersaten
ondertopsen
onlaney thien daghen
ondoet dat
ontnaghelen
ontcleeden
onderste
onrecht
outrent
ontfanghen
oneffen
onghelijck
ongheneucht
onghesonde
ontwillich

Sombahan
iabbartan
attou

Minjack
kayja

Carnay toeu
belincker

Baja
debava
doftenna
fakinja
ber ayjar
barou sapoele hary
orey ytoe
tangkal labang
tangkal kain
iang de bava
tieda betoel
tempat fanna
tryma
ringy rindah
tieda samma
fogoel hary
sakit
tieda mau

Abits
pitouhanja
tohoy

Mennack

Iahoy
fompon

M andof
antanne
malonton
amporja
ambar an
cela
fabo toho
awotto
allan
fohy

ancker o'ang
mallakareen
yvang
fohe
vingits
marare
maleing

onweder

Ⓞ Ⓞ.

Oock

ooghe

oochappel

oorn

oordeel des Heeren

oore

oorzuffen

ooslof

oosloghen

oosfaeck

oospranck

oost

Ⓞ P.

Op

opdoen

open

opentlijck

openhertich

opganck der sommen

opgebeven/verlozen

opgaen

opperste/overste

oprecht

opryfen

opsegghen

opsicht

opstaen

toffaen

Addapoen

matta

byjymatta

mamma

kayemat

teling'a

bantal

fouda katta

prang

douta

assal phon

tymoor

Atas

boeka

terboeka

ma'adabar

betoel haty

matta hary ydoep

allahken

naick

iang besar

benar

banckit

batja

lyat matta

banckit

ryboets

Jakou

masson

diamasan

iama

ande sambats

souffy

oudan

omba

ady

nahoen

Wokavy

tambany

Ambony

fogat

mysogart

fanter's aby

marin

massjouva makat

ammey

makats

ambony

mabeet sing

mitsang'a

mitsang'anna

myjaba

tsanga

opvoeden
opwaerdtg.

Ⓢ.

Orangicappel
oordeel

Ⓢ.

Og
offebleesch.

Ⓢ.

Oben

oudt

ober/teghen ober

oberal

oberbispben

obereynde

obergaen

obergeven upte mont

oberheyt

obergieten

oberhoofst

oberlanck

oberleden

oberloo/een water

oberlooft

oberluyt

obermoeghen

oberfchryven

oberfpeel

oberfpeelden

ydropken
naick atas

Lymon manis
hary kayemat

Lemboe
daging lemboe

Kalleboet roty
ruha

iybrant

dunnya sagal

tingal terlebe

dyryken

lepas

montah

orang befar

befalin

pongolo lyma

poelehan

maty

ayer befar

banja harga

fang'at

calmarin doulou

bry raeu

bermoecker

orang bermoecka

amee
lomalan

Wangy
mevadick

Aomba lahi
monoffa ombc

Fanan
antets
eyla

attabelan

myhoets
mando'a

amboni

yding

amboni

lava

mati

ranobey

mangoe'y

avelang

avelang

melilella

oelun melilella

Duyts

overtreden ghebodt
 overtuyghen
 overbloedich
 overwinnen
 O F
 Orcl/orxelen.
 P A.
 Patientie
 pack/oftc bael
 packer
 padt
 pael/oft stut
 paer
 paert
 paerten/deelen
 palleys des Conincs
 palm van een handt
 pampier
 panne
 pantoffel
 pap
 papagaey
 paradysvoghel
 parel
 parlemoet/schip
 pas
 paspoort
 patroon nae te wercken
 pattattes/een wortel

Maleys.

bedoufa
 berfaxzy
 mamoor
 de allahken

 Kethee

 appa daya
 bonckos, oft basta
 orang oupahan
 ia lan
 touckat
 dua samma
 goeda
 berbagy
 asstana rayja
 tapa tang'an
 kartas
 belang'a
 kous
 kanjy
 noery
 borong dywata
 muttia
 indong murtia
 hat
 foerat terlepas
 atjoeu

Madagerskers.

131

ombetady
 my adi tseu
 fenno
 bomben ajore

Helleck

Aby
 wongen
 oelun wongen
 lalan
 tsang'an
 roy

mirassa
 toimbang
 lotang'an
 wou loulong
 tavy
 sarong kohots
 fancy
 tuansi
 voron scheti
 toelang grita
 wessibo

lehats
 ovy

peps maken
passen
passer
passeren
pabeltoen
pauwe

P C.

Peck
peerle
pene/boete
penne/schryfpenne
pensen
peper
perfecht
persoon
persen
pepsen
pese van een boghe

P A.

Pijcke
pijl
pijlkoker
pijn
pijnighen
pplaer
pyloot
pissen

Plaetse

P L.

berdammey
sipat
matta ytick
laloeuken
payong
boerong merack

Gegalla gala

muttia
dieet
calam
porot
lada
majelis
orang
pram
fykir
taly bousoer

Limbing

panna
tarkas panna
berfakit
berfickfa
tonckat
malin capal
bowang ayer seny

Tempat

mifaats
mangerang
ohats
albeffang

vorong ankanga

Toelang grita

amee
woelom boedy
tseney
schey mafey
sambets tsabo
oelun
trein
wolonck
weyhavo

Liffong
ting'afali

marareffo
mararfo
sakat
pannondo
amanij

Tong'otongo

plaghen	ontong iahat	anjaeren boelang
plancke	papan	tamping
planeet siem	kelyh tros matta	
planten	ta nam	koebun
plat	ratta, oft tappa	fissack
platteel	pingan	ravin
plapsant	tempat baick	tsambat tong'o tongo
pleghen	beassa	avi tangi
ploeghen	nengala	abeets
ploech	nengal	engongo
plomp	tompol	melommen
plucken	pouter	onot
plupine van voghel	boelocu boerong	woelon
P. O.		
Pocken/kinder pocken	Poeroeu ware	Kyavo
pongiaert	Kris	anslave
poper/buspoeder	oucat bedil	venja
pols vande handt	boe petick petick	ansombo
pompe	bomba	lonjock
pompen	hela bomba	misaenck
pondt	katy	fango hare
poorte	pintocu	lonjock
poortier	pongolo pintou	fyandit tameen
porceleyn	mancko	ihollack hollack
pot	priot	balangi
Pot om water	gontjy	velange bey
potbaker	cousawan	pedi tani
P. R.		
Praatseren	Bermoeselehaty	Mienjats

praten
 prediken
 predikant
 presenteren
 present
 prijs
 pypsen
 prince
 principael
 printen
 proeben
 profijt
 profiteren
 probande
 probantmeester
 proboost.

P. D.

Puer
 put/waterput
 punten/oft scherp
 putten water.

Q. D.

Quade
 quaedt/wreet
 quaedthert/stuers
 quale
 quellen
 questie
 quetsen

Berkatta katta
 batja kyta p
 pandyta
 bryken
 sombaham
 berharga
 mulja
 sultraen
 iang besar
 bertjap
 rassaken
 labba
 berlabba
 makannan
 pongolo bonarey
 kayou myra

Samatta iuwa
 talagga
 oejong matta
 timbang ayer

Iahat
 nakal
 bing'is
 penjakit
 berdissenda
 mis kil
 berloucka

metadidi
 mevoelang

Mandoso
 mang'ame
 merihits
 maving'en
 annack adien
 lo'andien

mang'arang
 mabajou
 woudien
 miravaeck
 ampajaka
 ampamehe oelun

Fake sambat
 lalin
 teendun
 rano yvade

Mabung
 vingits
 mahere
 merare
 misfabo bingits
 mevoelang
 woa handack

quetfuere
quickfelver
quijtschelden

A H.

habbaut
raden
radijs
rade
raecken
ram
rancke/oft tack
rantsoen van eten
rantsoen/geldt gheben
rapen/opnemen
rappich/schurft
rappier
rasch
rasen
rachs
rau

A E.

recht
rechten
rechtdoen/Justitie
rechtveerdich
rechtsghelerde
rechterboet
rechen
rebelick

loucka
rassaa
lepas outang

Haramy
befikir
bo moela
goelong
kna
bierebery lany
tjabang
tadah macan
derham ken teboes
ambil
koudil, korap
pedang
lecas
hing'ar hing'ar
laba laba
belom massack

Betoel
betoelken
hoeckom
semperna
fackeeh
kaky kanan
penjangken
sedang

tomback
wolla malemy
mangisse

Rausy
mangaenjat
sing ou ovy
tahering
marua
aoure lahi
rana

mangameoy hareena
kan
mehant
sombora
malady
meiang mening
sararets
manca

Mahytsty
marin
myheesty
marr
marinbe
hobots marin
hit sin
marinpa

re oft hinde
regael
regghen
regghenen
regghenbooch
regeeren
regeerder
register
rekenen
renoster
reuck
rehter
repcken
repnighen
repsen

in 3.

Ribbe
ridder
riem om te roepen
riem om me te schepen
riem om t lijf
rif of zandt
rijck
riet groot en dick
riet cleyn en dun
ryden te peert
ryghen
rys onghestooten
rys ghestooten

roufa data
ratjuyn
oejen
beroejen
benang ray ja
tongou
pongolo lyma
taffetar
kekiera kiera
badack
bouwenja
song'ey
oenjoeck
bertioejy
pcgy negry lain

Roufock
oele balan befar
dayong
pangayong
ekat prot
ayer kring
kaya
auwer oft bambou
raboo
bergouda
ekat ekat
padee
braas

faen becken
oran
avy oran
avan
andy ambou
an dien

fry

mangits
vynang' i
mangiffa
mamaffa
mannenpor

Toelang arango

wey
wey
hansia
maeyng
iary
wollo
wollo tara
mifongia
krongkan
mantawari

rijs ghesoden
rijp
ryfen
ruch

R. O.

Robijnsteen
rock
roeden mede te meten
roer te fchieten
roer van een fchip
roeren/omroeren de pot
roeren/oft verroeren
roepen pemaunt
roeft van pfer.
roepen
rogghe
rolle
rollen
ront
rontfom
rommen dat het is
roocken
roock
root
room/oft ftremlis
rofen van neglentier
roos water
rooften
rotten

nafi
massack
neicken
tjyrjin

Parmatta, poudy
bajou
kayou sipat
bedil efpingarde
commedy capal
arou
begra
rowa, oft pangil
karattan befi
bedayong
gandom
goelong
goelir
boelat
belincker
bekal
berylfap
alfap
myra
dadee
bong'a mawer
ayer mawer
roenou
boerock

Wary massack
massack
ongoin
ampte

Vatou mirehets
eiffy
erubansia
mandefa
d'ag' moere
meng'aron
mehefick
mangaick
refen vy
mevey

waring gering
mevaring
bong'ang
ary ary
maffy
embock
evonck
mecnja
melontoe
Wongey
aranno Wongey
attoenon
lqmw

rooben
 rooverpe
 ros
 rospnen
 rot/mups
 roudzaghen.

R. V.

Ruēt/oft sneec
 rugghe
 rusten
 rustich
 rustinghe tot kried
 rupdach/schofst
 rupm
 rupmen
 rupter.

R. P.

S. A.

Sabel
 sacht
 sack
 sadel van een peerdt
 saedt
 saepen
 saffraen
 saghe
 saghen het hout
 sagher
 salf

merboet
 de merbot
 myra roupa
 sebiep
 rykos
 dalam sogoel

Lemack
 belaccan
 oranty
 souka haty
 zyreh
 koedil, korap
 luwas
 berluwas
 orang begouda prang

Pedang
 lembot
 karong
 plana kouda
 benyh
 taboer
 koenjit
 girgajy
 bergirgajy
 orang girgajy
 oubat

mangalaets
 mangalaets
 merehets
 voa mampey
 vella von
 mandala

Matavi

lilang
 ming in
 risick

mehant
 metabits
 schaffy

Anselava
 malemi
 belitt

mamboli
 volle
 sack aviere
 dydy
 dydien
 oelun dydien
 ondy

falben
 falich
 falpeter
 falveren
 famen
 sammelen
 fangher
 fant
 fadt/oft verfabdieht
 fatijn
 faufe
 fapfoen.

S C.

Schade/verlies
 fhadelijck
 fhadive
 fhaeckspel
 fhaef
 fhale/balantie
 fhamen
 fhacante
 fhaep
 fhaepherder
 fhaerlaken
 fhaera
 fhaffen
 fhamei van goedt
 fhamelheyt van beuden
 fhalk

beroubat
 femperna
 milieu
 toelongken
 famma
 berempon
 oerang bydoon
 krefick
 kinjang
 attelas
 quah
 moufim

Moroughy
 fayang
 bobayang
 tjoky
 nyjis
 naratja
 maloeuken
 malowen
 bierbery
 combala berebiry
 fackelat miera
 coerang
 bobo nali
 kasfien arta
 tempa malowen
 tjeredick,

kaboeck
 —————
 —————
 malack aij
 ifigan
 trimi
 oelun moefick
 olang'an
 fenno
 —————
 roo
 lohata'on

Maraets aby
 vaki
 tapien do
 wifongea
 bangkong
 vouvi
 kerkeri
 kerkeri
 ahoure, oft beckela
 tompo
 taffa meinja
 anni helly
 mamowat
 enny kitick
 ifyacka
 kierack

schantse
 schaer
 schat/goedt
 schatten
 schaven
 schaefpser
 scheede van een rapier
 scheedemaker
 scheef
 scheel sien
 scheel ofte deksel
 scheeren
 scheermies
 scheet
 schelden
 schelferen
 schelle
 schelm
 schelmerpe
 schelpe
 schenckel van een been
 schencken wijn
 schenden
 gheschient
 scheppen water
 schepper/ God
 scherren
 schermer
 schermer
 schermtutsen

kouta
 gonting
 arta
 bry ousoer
 bernyjis
 pahadt nyjis
 sarong pedang
 panjarong
 yroet
 ioeling
 talap, oft toutoep
 bergonting
 pissou penjoukor
 contoet
 iompa
 patjah
 colit
 harammy
 seronay
 colit carang
 toelang kaky
 bobo arack
 beenaffaken
 beenassa
 timbang ayer
 Alla
 tankis
 outos bertankis
 berlawan

loejock
 fety
 feno
 andien mana iakafen
 vankong
 fofo doha
 ondyt

 melock
 myjaha
 toetots
 hehete
 fickaoeck
 manetoet
 missaoet

 hedit
 mybohots
 fisonlahas
 hoedit
 eoelang wavijsy
 manjading tahore
 maract
 maract
 mysouh
 iangna hari
 koulla byra
 oelu n panajat
 moady

fcherp
 fcherpen
 fchueren
 fcheyden ghevecht
 fchicht
 fchicken
 fchier
 fchieten
 fchpnen
 fchypen/laacken
 fchypde
 fchilderen
 fchilder
 fchildt
 fchillen enige vrucht
 fchildknecht
 fchildwachter
 fchildpadde
 fchimmelen
 fchim of fchadouke
 fchips
 fchippet
 fchoen
 fchoenmaker
 fchote
 fchoolmeester
 fchoon
 fchoonheyt
 fchozfe

teyjam
 affa
 fappoken
 poblah
 panna
 bri akal
 ampir
 paffang
 roupa
 berah
 yris
 berlukis
 orang berlukis
 pryli
 coupas bokayou
 fakey iabat preli
 kawal
 pinjou
 bertjindawan
 bobajang
 cappel
 nachgoda
 kous
 moety
 benderlah
 fida, oft goerou
 baick roupa
 baick paras
 corap, oft koudil

marrang its
 mandapack
 manafack
 faraeck
 falick
 eydick
 avy
 covrack, oft mamali
 metovy
 mangere
 vorien
 rondong
 oelan myavat
 pansy
 mangoffe

 manondock
 fanjou
 meintinc
 tapiendo
 lakabey
 pang'a moere
 sarong kshots
 fendadijs
 myaenjaets
 pang'a jiris
 madia
 madia
 mconffor

schotel
 schotwoer
 schrabber
 schzamine
 schzaper
 schzeulwen
 schzebe
 schzeper
 schzicken
 schzift
 schzypden
 schzijnwoercker
 schzypben
 schzif inckt
 schzooomen
 schudden
 schulde
 schuldiich
 schuldenaet
 schuppe/ost spa
 schutten
 schuplen
 schuppi
 schupinen
 schuyte
 schuytvoerder
 schupben.

S E.

Secretspzeken

pingan
 bahouw
 kykis
 tanda louka
 berkykis
 rowa sang'at
 oeris
 nang'is
 kejut
 fourat
 kankang
 fermala
 be soerat, ost roelis
 dawat
 bertakot
 goyong goyong
 outang
 heroutang
 oerang betoutang
 toudock
 fanga
 boenij
 boy
 howang boy
 praeu
 orang bepraen
 soerong

Katta terboenij

tou voola
 aveyck
 kouhin
 rangoets
 manhouhy
 mebeyck
 wita
 remangi
 taitis
 soerats
 meapacts
 vanbootsaen
 ponondong
 watte aring
 matabots
 hon sang'in
 saij
 mangiffa
 oelun wessagi bey
 wifoto
 hifick
 mehoeding
 worro
 alan worro
 lacka pamitan
 oelun lackan
 issoet

Mibifick

secretaris
 segghel
 segghenen
 seeghen/bisnet
 segghen
 segwoordt
 seker
 sekerheyt
 selben
 seltsaem
 selts
 senden
 sendthyzief
 senghen
 sententie
 senne
 serpent
 ses
 selmael
 setel/oft stoel
 setten
 seuen
 sepl
 seplen
 seplboom
 seplsteen

D 3.

Sterck
 sieckelijck

pongolo korkon
 tjap
 plaira alla
 poukat
 berkattr
 sepatta
 songo
 sah
 tieda banja kaly
 heraan
 diery iouga
 kierim
 soerat kierim'an
 toenoen
 hockom
 oerat
 oelar
 nam
 nam caly
 kurfi
 anter
 toujou
 layer
 baleyer
 rejang layer
 batou brany

Sakit
 sakitten

mana fan'ahy
 anjack
 belomman
 fendava
 manbara
 woelang
 tobo
 e'y
 royary
 sobyta
 iahouw
 hannaw
 soerat hannaw
 may
 maheytjy
 oejarts
 oelart
 ennin
 ennin
 falang'an
 tommots
 wycou
 lahy
 milley
 falajin
 watois harang

Marare
 marare

sieckte
 sieden in een pot
 sieden/niet braden
 siele
 sien
 sienlijck
 sijnghen
 zyde
 sijt
 sijn
 spweghen
 silber
 silbersmit
 simpel
 sitroen
 sinnelijck
 sincken
 singhen
 syster
 sitten

S L.

Slach
 slachten een beest
 slaen
 slaep vant hooft
 slapen
 slanghe
 slap
 slappen

penjakit
 ydin
 reboes
 nyjawa
 lyat
 keliatan
 rabah
 lambong
 sultra
 adda
 ialan lain
 perack
 pande parack
 gyla
 lymoen besar
 majelis
 tingelam
 berjanjy
 pongolo kantjing
 doudock

Pocol
 sommeleh
 de pocal
 roncka
 tydoor
 oclar
 lembot
 berlembot

mara re
 mandeur
 —————
 bedisy
 makita
 myjaha
 labo
 marre dilang
 lamba fya
 yhoey
 lalan
 pelan
 panessa woel maleni
 swongert
 telanga
 esare
 merendeets
 mousick
 —————
 sommos

Tefack
 sombidy
 tefack
 soelang assa
 mandy
 madoets
 melemi
 —————

flabe
 flecht/effen
 flecht/heyt/fimpel
 fleutel
 flepen
 flechten/effenen
 flecken/fwelgben
 fliecht
 flippen
 flippsteen
 flim/crom
 flinck/oft dun
 flinck
 flincker fchouder
 fliffchen/uptdoen
 floot
 flot fterchte
 flot vande kifte
 flotmaker
 flupmen/flapen
 fluyten

S M.

Smachten/berdyincken
 smack
 smaken
 smal
 smallen
 smeden
 smeren

hamba
 ratta
 gyla
 annack kontjy
 terhela hela
 rattaken
 pirlan
 lompor
 affa
 batou affa
 yroet
 nypis
 kyry
 bahon kyry
 padam
 paya
 kouta
 kontjy
 pandey kontjy
 antock ty door
 toeroep

Marty lemas
 beraffa
 raffaken
 pytick
 perpytick
 timpa
 bobo minjack

onbeta
 melamma
 swongare
 bydy
 tangabien
 fiffoeck
 atillin
 fottack
 mandoeedit
 waton affa
 hylang
 madnick
 havia
 avia
 vonot
 fahan
 fefe honbin
 takoute
 fufabo bydy
 matoro
 fondy

Marty enrano
 hamin ifara
 hamin ifara
 meyfis
 menbo meyfis
 wango
 thandy

smeer
smerten
smelten
smpten
smoken/oft roken
smit
smout van de hoo

S R.

Snacken
snaren van instrumentē
snede
snel
snijden
snijmes
snoer
snoo
snoosheyt/ercheyt
snot
snuffelers
snupt

S O.

Soo
sobzeren
soch/een vercken
soodanich
soecken
soeners
soet
soeteleer

minjack
befakit
antjoer
poucol
berassap
pandey biffy
minjack lembœ

Momandang
tyly ketiapy
sayet
pantas
terfay et
pissou raœr
taly
iahar
tjeredick
nana ydong
bertyum
ydong

Begytoe
maccan sedekit
indong baby
begyto samma
tjary
betjum
manis
iuwal maccanan

menwack
affiery
mannu
maeffack
beembock
paneffe
menack angombe

Myeing

hattaran
mebeimbang
dydien
fong'o hysen
angoy
vingit
mattoy
lela
meorock
orong

Ei

houman annegi helo
vavonny
yroang
milla
sessets
many
mandaffo hanin

soldt gheben
 solpher
 somer
 somneren
 sommighe
 somtijts
 sondach
 sonde
 sondtshen.
 sondaer
 sonder u
 soon
 sonne
 sonne schijn
 sey
 soppen
 sorghen
 sorghe herbaert
 sorgheijck
 sot
 sout water
 sout
 sonderen

S P.

Spacieren
 spaden inde aerde
 spade/laet
 spanne van een handt
 spannen een boeck

bry moesara
 tanna tjambagga
 moulim ang'at
 berkiera kiera
 barang appa
 barang caly
 hary sombayang
 dosa
 berdosa
 oerang bedosa
 carna enkou
 annack laky
 matta hary
 perang mattehari
 quah
 maccan quah
 ing'at ing'atken
 takot
 bertakot
 gyla
 ayer massin
 garam
 pettry

Bermayen mayen
 koerock tannah
 lambat
 jinckal
 blancken bousoer

mangame harein
 imba hajon
 lohata'on
 mangissa
 marare femeraloos
 mang andreock
 lohanda
 mangare hanin
 swongert
 oelan mahery
 iale sefat
 ianne laby
 masso anro
 heyng anro
 roa
 honman roa
 oren alin
 matahots
 matahots
 belle belat
 rano moela
 marray, oft syra
 atcampijn

Mevere vere
 fysutto tany
 alyn
 iche
 wabots

sparen
 spat
 speck
 spenen
 spelen/dobbelen
 spelen op een helouze
 speelman
 speloncke
 spichelen
 spricker
 spille/ofte windaese
 spiegel
 spieffe
 spyse
 spysen
 spinnecop
 spinnen het garen
 spit
 spits ofte scherp
 spetten/delven
 splsten
 splinter
 spoeden
 spoelen
 spoozen te peert
 spoozen van een haen
 spotten
 spoutwen/oberghieven
 spoufel

tarroh
 sompit
 daging baby
 annack soufou
 bejoedy
 gising herbab
 nanta brahy
 dalam koerong
 berrytick rytick
 labang
 dauwer
 tjiment
 limbing, ofte tombac
 maccanan
 bry maccan
 laba labahan
 antih benang
 pang'ang
 matta tayjam
 koerock
 tjerah
 doery
 lecas, segra
 terbaslo
 doery begouda
 soufou ayam
 dissenda bantjy
 montah moelot
 ayer moelot

affin
 tsonffin
 meoffong
 nona'o
 songe'a
 didy, ofte ahifat
 iavoets
 slouvang
 tsifick
 fatsicke
 hering
 randi dong'an
 lesson
 hanin
 hoeman
 worang
 mittoho
 tedja
 marangit
 meno mbock
 wackj
 sisick
 maladia
 mangoeja
 ———
 hintong
 mandefack
 mandova
 mandora

fpraect
 fpreken
 fpynghen
 fpronck
 fprupten
 fprurt
 fpuelen kinderen
 fpuften

S. O.

S. T.

Stadt
 staek
 staen
 staet
 staf
 stameren
 stalmeester
 stam van een boom
 stampen
 stampen
 stampblock/mortier
 stanck
 standert
 stappen
 stadthouder
 stede/plaets
 steek
 steelen van appelen
 steen

swara
 ber catta
 lompat
 terlompat
 tombo
 tjabang
 bermeyen annack
 ber sompit

Bendar negry
 besi meela
 bediery
 diery
 tonckat
 gagab
 pongolo gouda
 pohon kayou
 toutock
 alou
 le song
 berbau ia hat
 teang ongol ongol
 lancka
 pongolo lyma bendar
 tempat
 ialan ketjil
 tankey
 batou

mevoulang
 mevoulang
 loupats
 mandoupat
 mitombo
 rara
 mising gyja
 souffin

Hombin
 dy'eus
 misang a
 tsangan
 tohanja
 myfafa

fotto
 toto
 lang'jhajon
 leong
 mangtsing
 hajou seingy
 ohats
 tompeny hombin
 tong'o rongo
 lalan meysits
 raene
 anne katon

steenclippe
 steert
 steeds
 steekblyp
 stercken
 stechen
 stem
 stemmen
 stercken
 sterck man
 sterck/waft
 sterre
 sterben
 sterffelijck
 steunen
 stepl
 stichten
 ster
 stieren het schip
 stierman
 stierroer
 stijf
 stippen
 stijl van een deure
 stijl
 stille van wint
 stil/oft cackhupel
 stincken
 stippen

batou karang
 ekour
 fakeran
 kebal
 tykam
 bertjoery
 swara
 ingrang
 berquatken
 orang quat
 tegoh
 bintang
 matty
 termatty
 bisse necan
 ringy
 broufa
 lemboe agam
 pawang commedy
 malim capal
 commody
 tegar
 bertegar
 tyang pinton
 tyang
 tieda bera ngin
 tandas
 tium bouw
 bertytick

vatou barang
 oby
 sasack
 tambolin

mangala
 besea
 terreing
 machery
 manan tsandi
 maheri
 anne kintang
 matti
 matti
 tanou
 amba
 mitfabo
 aomba labi
 mangamoeri

tergets
 mafi
 touhang tamene
 touhang
 mangindock

mansing
 manon bock

floek
 floel
 floelganck
 stof
 floken/bupz floken
 flom
 flomp
 flonden der bzuilweis
 flonden aen
 flout/ure
 floozen/berfloozen
 flooten
 floppen
 flozwinnt
 flozmen ban winnt
 flozten
 flouthertich
 flray
 flralen der foumet
 flraet
 flraetrober
 flraf
 flraffen
 flrick
 flricken
 flrijcken
 flronckelen
 flront
 flroo
 flropen

kayou
 kurfi
 bowang ayerbefar
 abou, oft dully
 tiop apy
 klou
 tompol
 hijl parampouan
 fahat
 iam
 amin arah
 toelack
 toetoeop
 toffaen
 bertoffaen
 tompa
 brany haty
 fahat lagy
 taly mattahary
 campong
 orang merbot
 nakal
 hockom iera
 taly jerat
 ierat
 koufock
 terantock kaky
 ta'y
 rompot kring
 gaboeer

faloc
 foelangot
 mangere
 lavenon
 forong'an
 simpin
 melommen
 mandefar
 fack
 vittu vittu
 vingit
 tollack
 totats
 rivoets
 ang'in mahere
 rarack
 antits
 fack
 henganden
 lalan
 ampang alats
 mahere
 maneffack
 fandyck
 fandyck
 pakats
 lavon
 tha'y
 ting'ie
 ararack

stroont
 stroopen
 streupck van een boom
 streyden
 strydt
 stricken
 struck
 studeren
 stuer van wesen
 stupden/stof

S D.

Subtyl
 suchten
 suer
 supghen
 sulcx
 surgyn
 sus
 sussen
 suster
 supcker
 supcherriet
 supden
 supghelincx
 suppen
 supselen
 supver
 supveren

S D.

ayer hylier
 bowang colit
 kayou pontong
 tarmonsoh
 mousoh
 tampang
 sepengal
 bernajy
 massam moucka
 abou terbang

Outes
 tjinta
 massam
 issap
 bagy ytoe
 tabib
 diem
 diemken
 soudara param ponan
 saker
 teboeu
 salatan
 annack berfoufou
 mynom
 berkysen cappalla
 tjourjy
 bertjoutjy

maree
 zylack
 tongou bajou
 meadi
 meadi
 tapack
 yraick
 meanjats
 matsiero
 iavon meang

Mahay mit sabo
 mea'ing
 matsuru
 minnono
 tohoy
 ampitaha
 manissinga
 manissinga
 annackavy
 many
 fary
 simmelaet
 mynono
 sesits
 fanging
 fafaen
 manassa

Swack
 Swackhept
 swaer
 swaermoedich
 swaer van kinde
 swagher
 swagherime
 sweer int lijf
 sweeren bloecken
 sweert
 sweert
 sweeten
 swelghen
 swellen
 swimmen
 swert
 swert cozael
 swerte constnaer
 swert maken
 swichten het zeyle
 swijcken
 swyghen
 swyven in onmacht
 swyjn oft vercken

S. H.

Sp
 sterroop

C. A.

Tabbert

Lembot
 lembot toelang
 brat
 sogoel haty
 bonting, oft hamil
 ypar
 ypar parampouan
 sakit combong
 sompa
 pedang
 plouh
 beplouh, oft rymas
 perlan
 combongken
 bernymang
 ytam
 khalbhar
 orang balick matra
 broula ytama
 soh layer
 terfoerut
 diem
 gougor panglawan
 baby

Déa
 manissan

Bajou sackelat

malemy
 malemy toulang
 mavessat
 vjng its
 missyajia
 jabois
 vinantock
 marare
 misaet
 meantim
 dingits
 ding its
 manelin
 tombobin
 lomango
 meintin

oelun misonga
 tsabo mejntin
 nsamalun
 meang ots
 manissing
 miselang
 lambock

rohoy
 tag oly

Sarendoho

tachtentich
 tack van een boom
 tale
 taelman/tolek
 taep
 tafel
 taffa
 taltooz
 tamerindesboom
 tamarinde
 tam
 tammen
 tant
 tanghe
 tapiffery riedt
 tasten

Ⓒ Ⓔ.

Teken oft voozten
 teekenen
 teenen der hoeten
 teenemael
 teerlinck
 teghen
 teghen comen
 teghen opftaen
 teghenfpzeken
 teghenwoozdie
 tellen
 teller

delampn poeló
 tjabang
 baffa
 iurebaffa
 tegoh
 kekouda
 taffa
 tjiy pir
 phon tjiymelagy
 tjiimmelagy
 gyna
 bergyna
 gigy
 fepit
 parma dany
 iabat

Alamat
 bertanda
 annack kaky
 famoenja
 bo pareh
 temoe
 bertemoe
 herbalijck
 berjawap
 fakaran
 byllang
 orang berbillang

walo poulo
 sampankajon
 woelang
 andien bey
 wadijts
 laffick
 ta ffick

hajou croupo
 kille, oft woa wahong

mimbaag
 niffy
 iffats

tannan

fantars
 fantaran
 anch a hely
 yiaby
 kryt
 zoffetouck
 effen noumou
 meongo
 mevoelang lalang
 fafack
 mangiffa
 oelen mangiffa

temperen het pfer
 ten
 terwe
 terwplen by
 terghen
 terfont

C D.

Thien
 thienmael
 thoonen

C E.

Tygher
 tydninghe
 tijt te voyen
 tijt verdyjff
 tix niet
 tptelijck goede
 timmeren
 timmerman
 tyran
 tijtel

C F.

Toch
 toe
 toebehooren
 toetomen
 toetomste
 toedoen
 toegantck

sepoh bissi
 ty ma pouteé
 gandom
 ledang dea
 suwa
 saharlagy

Sepoelo
 sepocolocally
 toenjock

Herryman
 gabar
 doulou calle
 bermeyen
 tieda
 arta dunya
 boewat sermala
 orang sermala
 orang nakal
 gélar

Adda
 lekap
 poenja
 datan
 ary datan
 toetoepp
 pegy tempac

manjoffa vy
 woella

sabottey
 mandisick
 sasack

Foulla
 foulley
 miaba

Araman
 fambo
 maddé
 misongia
 tsari
 tsari iari
 mandafits
 pandefits
 adien heri

Ee
 affondi
 annari
 avy
 andawavi
 affoude
 meongo majongo

toeghedaen
 toegheben
 toelaten
 toemaken
 toenaem
 toenemen
 toegheneghen
 toerekenen
 toerusten
 toeschryven
 toefegghen
 toeficht
 toefien
 toeflupten
 toefteken
 toetellen
 toeballen
 toeben
 toegheben
 tollenaer
 tolhuys
 tol voor de kinderen
 tonghe
 tolck
 toom vant peert
 toonen
 toornich
 toren van een kerck
 toortse

berlebeh
 bry lebeh
 kaboel
 poerbaicky
 nammaenja
 iady
 khandack
 dea poenja
 poerbaicky
 kierin foerat
 kaboel
 terlyat
 hawaen
 terroetoep
 tickam
 terbylang
 toutop diery
 nanty
 bry oufoer
 orang tryma onfour
 ferdach
 gassing annack ;
 lyda
 iurebassa
 kekang kouda
 toenjock
 amarah
 comoet mis kijt
 dy'en

affieuw
 affieuw
 majutton
 jie metfabo
 angaran
 mangisse
 majutto
 any
 yie metfabo
 foerat
 majutto
 metteryma
 metteryma
 afoedy
 tombock
 mangissa
 labo
 mandingy
 ameen lohavongi
 oelun avellang
 metfango
 aboang
 lella
 mafanters vollang
 ———
 ———
 mahing
 andy
 favock

tot hem
touwē.

T R.

Tracteren
traech
tranen
trecken
trechtangh
treeden mette boet
treffen
treuren
treurich
trionphe
trionpheren
trommel
trommelact
trompet
rompe booz kinderen
trompetblasen
troosten
trou
trouwicheyt
trouwen

T S.

Tsamen
tsamen comen
tsamenspreken
tsamen gheswozen

T V.

aken dea
taly

Bergomat
lambat
ayermatta
hela, tarick
sepit
yrick kaky
kna
foegoel haty
foegoel
bermayen
bermayen mayen
gendrang
orang gendrang
namfiery
gingon
tiop namfiery
mongoenjongy
benar
betoel
gawin

Samma
somma datan
bercatta samma
bersompa samma

ancke ro'ang
angoy

Merassa
malemmy
ranno maffo
metarick

Resoots
wova
vingitse
vingits
rabou rabou
rabou rabou
amponga
pisofock amponga
kerombo
finne enne
tsyoffi kerombo
aje temangi

mannebadis

Aby
tsigen aby
tsigen mevolang
tsigen mitsaout

Tezteldupbe
tuffchen
tupghen
turghe
tupchniffe
tupt/kan
tupten der byouwen

T W.

Twaelf
twee
tweederlep
twintich

D N.

Dadem
vader
baeck
baeckerich
bane/oft vlaghe
balck
ballen
ballepe
valsch
valschelijck
van daer
van nu voortaan
vanghenisse
vanghen
vanginghe
baren een rybier op

Boerong koekor
dalam
besaxfi
saxfi
bersaxfi
kindy
rambot perampouan

Dúa blas
dúa
dúa ienis
dúa poelo

Depá
bappá
antock tydoor
moutydoor
ongol ongol
rayja wally
gougor
padang
iah at
iahat hary
derry sana
sakaran poelan
kantjing orang
tankap
tawan orang
moudick songey

Vorong lamockan
houvang
mangabare
mangambare
mang ambare
sampanck
vonlon wey vavy

Foelo rao
roo
roo mytambi
roopoelo

Mandefy
ray
mattora
ifulun
feingge

lavou
alon
manboack
manboack
de aja
marikit tang'an
anhady
sambots
ajou tapan
moerick

haren een rpbier af
 bast/sterck
 batten
 vat/een ton
 vatten

D E.

Dechten
 bechter/schermer
 bechtmeester
 veder/pluyne
 bee/oft beest
 beel
 beelerhande
 beerdich
 beertich
 beest
 beghen
 bel
 beldtjeere
 beltjoen
 beltmups
 benchelsaet
 benijn
 benijnich
 berachten
 berachteren
 berract
 veranderen
 verantwoorden

hieliet song'ay
 togoh
 poofa
 gendrang cayou
 iabat

Backeley
 orang beranckis
 outos beranckis
 boelou boerong
 benatang
 banja
 banja iynis
 mosteyt, oft a dir
 ampat poelò
 contoet
 sappo
 colit
 pongolo lyma ráyat
 ayam outan
 tycos
 jieremanis
 ratjuyn
 bysa
 bantjy
 ringal commedien
 typoe
 gantijken
 berjawap

mevalang
 fehe
 sehoeman
 watte
 malack

Meady
 picolun byra
 picolun byra
 woeloen, vorong
 fanjoe
 fenno
 fenomaro
 effa
 offat poelò
 etroot
 fassa
 hoely
 bonny
 kóbo hangait
 vecki
 warot
 andy
 andy
 mahere
 voetsa
 amme
 haffa
 fantet

verantwoort
 verarbept
 verarmen
 verbaest
 verbernen
 verberghen
 verbeteren
 verberden
 verbidden
 verbinden een woude
 verblijden
 verblinden
 verboden
 verbet
 verbolghen
 verbrant
 vercrieren
 vercriert
 vercken
 verclaren
 vercleeden
 vercleynen
 verclicken
 verclicken
 vercloerken
 vercloerken
 vercloeren
 vercloopen
 vercocht
 vercoopen

iawap
 terproufa
 kaslien datan
 rakot
 toenoeu iady
 boenjen
 de poerbayky
 nantjen
 mehon lepas
 bobo oubat
 bersouka
 ékat matta
 cata iang'an
 rieda dapat
 terékoet
 tertoenou
 poerbayky
 sou da poerbayky
 baky
 cattaken benar
 gantje káin
 de kitjilken
 somba fittenah
 orang fittenah
 tegar dierienja
 bersoujoeck
 juwal
 berjuwal
 orang bejouwal

fanter
 ampit fabo
 lintoen
 matahots
 roan
 avoenje
 tsarat
 mending's
 meni meni
 fehene
 ravou
 bylang affou
 tenoon
 tenoon
 mangaraock
 may
 meva meva
 meva meva
 lambou
 manbyfa
 mesken taffy
 tsabo hely
 ywoelang
 oelun ywoelang
 meyvang
 naráin
 mandáffou
 anbidi
 oelun mandáffou

vercozten
 vercozt
 vercouwen
 vercracht
 vercrpghen
 vercommen
 verdraghen
 verdeelt
 verdencken
 verdacht
 verderben
 verderffenis
 verdienen
 verdient
 verdinghen
 verdobbelen/verspelen
 verdoemen
 verdoen hemselfen
 verdracpt
 verdraghen
 verdrict
 verdruben
 verdrincken
 verdrughen
 verduyfteren
 verduytschen
 verdwynen
 vereenighen
 verergheren

coerang
 berkoerang
 bersoujock
 bo'at iahat
 dapat broeleé
 y dop poelang
 tehan
 berbagy
 tering'at
 bering'at
 beénassa
 beenassaken
 labaken
 berlaba
 bro'at
 berjoedy
 derhoka
 boenoh dicienjá
 balick
 bertehan
 sogol
 bowanken
 matty lemas
 berkring
 tieda terlyat
 ter ladan
 terantjoer
 bersamma damey
 iady iahat

fohi
 mafohi
 manara
 mande iajavavy
 malack
 hofatti
 foleon
 merassa
 toang poko
 toang poko
 marats
 marats
 mahajou
 mahajou
 tu'ankoko
 tambing
 swongerts
 memonoh
 ahering
 minda on
 vingit
 wevy
 matty indano
 maynge
 meysing
 mevoelang
 angemahetsy
 merack avy
 swongert

vergaderen
 vergadert
 vergaderinghe
 vergaen
 vergeven met senu
 vergheefs
 verghelden
 vergiffenis bidden God
 vergheten
 vergheben
 vergheben met vergift
 vergift
 vergieten
 vergouden
 vergrammen
 vergrooten
 vergrppen
 verhaesten
 verhanghen
 verharden
 verheren
 verheurcht
 verhooghen
 verhooren
 verhueren
 verhuspen
 verjaghen
 verhoesen
 verlangt / grooter

enpoeny
 berempon
 bry empon
 berantjoer
 de toebay orang
 fallah
 ballas
 toubat ken Alla
 loupa
 ampony, maaf
 toubat, ken ratjuyn
 ratjuyn
 bertu'ang
 bermas
 iady amarah
 beserken
 berfallah
 berlecas
 begantong
 tegarken
 ganty rambot
 foucká
 tingyken
 terdeng'ar
 bersywa
 ganty roema
 boerujnja
 berpilleh
 bersambat

metrimy
 mimbong
 mimbong
 anemabeetsy
 manga mey
 affoy
 mangerit
 tompo iange hari
 hadding'ar
 nameeck onaww

ondy
 beyding
 nalammon
 vingits
 metombo
 affoy
 malakey
 behantang
 masi
 ma'oenjuss
 rovo
 ong'ojn
 meteino
 mangessa
 wisaba changa
 ruahen
 ambara
 éla

verlaten
 verleenen
 verlegghe/veranderen
 verliesen/wech brengen
 verliesen an comanscap
 verlochenen tgheloof
 verlossen
 verlooft
 vermaken/veranderen
 vermanen
 vermeerderen
 vermenghen
 hermetelhepdt
 hermenen
 vermindert
 vermoghen
 vermoeden
 vermoorden
 vermoxwen
 vernachten
 vernaepen
 verneideren
 vernemen
 vernielen
 vernieuwen
 vernuchteren
 verneughen
 vernustich
 veronghelijcken

antarken
 bryken
 berganty
 linjap
 meroegy
 balick naby
 lepaff ken
 souda lepas
 gantyken
 cattaken
 lebehken
 tjampor
 brány
 bermayen
 bercoerang
 dapat
 takor adda
 de boenoeh
 berlembot
 bermalam
 bertjahic
 ketjilken
 bedeng'at
 antjoerken
 ganty lain
 poele mabock
 menbayar
 banja raeu
 berdong'oe

yvoho
 amee
 avella
 maire
 maire mendaffo
 elleffa
 elleffa
 avella
 mevuelang
 assien sien
 affalon
 voetsan tsabor
 mesongea
 meyvang
 majutte
 ioho nahajo
 menmoenoh
 meang
 alin
 menjabits
 tsabe heling
 allein
 flabix
 vahou
 affack mamoe
 mangessa
 mafanten metsabo
 meoelang

beroorbeelen
 veroorzaken
 verpachten
 verpoofen
 verquisten
 verraden
 verre
 verypfen
 verroefien
 verrotten
 verrueren
 versaden
 versamelen
 versich
 verschalen/wijn
 verschueren
 verschepden
 verschieten de verwe
 verschicken
 verschimmelen
 verschycken
 verschyppen
 versenden
 versetten
 verspleen
 versieden
 versuert
 versilveren
 versincken

berhoeckom
 doufa poenja
 bersiwa
 ganty broufa
 bowanken
 typouken
 iaâuw
 ydoepoelang
 berkarratan
 bourock
 begiá
 kinjangken
 empouken
 ydop
 amber arack
 bertjarick
 lain
 beroubah warna
 poerbaicky
 bertjindawan
 berkejur
 bersálin soerat
 bekierim
 gantýken
 baleyer
 abis antjoer
 massam jady
 berperack
 tertingelam

ampitaby
 wofajy
 mangessa
 mang' amala tsabo
 avoang
 manamang
 lavy
 villon
 hereffin
 lon
 hillang
 wintsing
 attorvang
 van
 wasouk ats
 vakine
 sarahin
 inbong'an
 meyntyne
 tahits
 soerats
 mehocomc
 attoyts
 mylay
 mandeny
 matsiro
 reendits

berfimen
 berfippen
 berfmaden
 berfmeden
 berfnielten
 berfoecken
 berfozghen
 berfotten
 berfparen
 berfpreyden
 berfpelen/berdobbelen
 berfpieden
 berftaen
 berftant
 berfterben
 berftoozen
 berftooten
 berftoppen
 berftouten
 berftreicken
 berftropen
 berftuymen
 berfwacken
 berfwaren
 berfwyghen
 bertalen
 berteeren
 bertellen
 bertiert

befik ir
 affa poelang
 tieda fambot
 bertimpa
 berantjoer
 bertjouba
 barang ing'at
 iady gyla
 bertaroo
 bertaboer
 berjoedy
 berliat
 taeu
 akal banja
 termatty
 amarahken
 betoelack
 bertoeoep
 tegar diery
 bejerat
 betjerey
 berloupa
 beriembot
 terbrat
 berdiem
 berjuerebaffa
 maccan biaya
 betjittera
 beganti

metanfifi
 rapack
 fondy
 eyutin
 yding
 mila
 mindaon
 leffack
 mittrimi
 mamafi
 mifongt alebi
 men jumi
 fanterts
 fanterts
 matti
 manlang
 metoelack
 menoetoets
 ———
 mandeffa
 howehin
 hadding'a
 malémi
 mawefat
 maniffinge
 peocomme
 mangeffa
 meocomme
 rinding

bertinnen
 vertoeben
 vertollen
 vertoonen
 vertrecken
 bertreden
 bertroosten
 bertupschen
 verballen
 verbloerken
 verboeren
 verbolghen
 verwachten
 verwerben
 verwateren
 vertwen
 vertwer
 vertwen lintwant
 verwelbigghen
 verwerpen
 vertwornen
 vertwinteren
 vertwisselen
 vertwonderen
 vertbozghen
 besten
 het
 heulen/sonck peert
 hepesh

berry maken
 benanty
 bry oufoer
 bertoen joeck
 besoerut
 soeroet
 bermongoenjongy
 bejoedy
 iady beénassa
 bersompa
 soerochken
 ber ekoet
 benantiken
 broeleken
 ganty ayer
 warna
 orang telap káin
 telap káin
 brantiken
 bowancken
 allahken
 bernawon
 betoucker
 héraen
 boenjyken
 kouta
 tombon, oft gomock
 annack gouda
 má'oet

deassa

yjabane
 meóngo
 mysut
 máoelang
 missongi alby
 timbo
 misaeters
 mindahore
 mangarack
 manding' i
 mabajou
 ranoo
 engets
 oelun ongets
 fajots tassy
 avy
 voang
 mabajoen
 mandingi
 eyeran
 tokoo iani
 avenij
 fessy
 mattavi
 anneke heli
 foet aeyg'e

beplen
bepufen

D J.

Opandt
bictualie
bier int ghetal
biercant
bierendeel
bier
bier ftoeken
bierdach
biffel van pfer
biff
bifflich
bple
bplen
bplepi
billen
bincfel
binden
bingher
bifch
biffchen
biffcher
biffchen met de hoet
bif hoeck

D L.

D liefden

betoenjoeck
bertakot

Soutrou
maccanan
ampat
ampat fagy
foekou
apy
bobo apy
hary fombayang
ferbock befj
lymá
lymá poelo
kykier
bekykier
haramy
bowang colit
jere manis
boele, oft dapa
anna tang'an
ykan
bonoh ykan
orang meng'awil
meng'awil
matta kawil

Tuhan amba

mandafoen
medakots

Ady
ravo
effar
effar
wakin
affou
afforong affou.

timbowi

dini

dini poelo

tsoffa

assa

fwongere

boedits

warots

yca

tondo

hena

manintan

oelun manintan

manintan

vintan

Hannauf

vlack
 vlaghe
 vlammen
 vles van glas
 vleeſch
 vleughel
 vlieden
 vlieghen
 vlieghe
 vloo
 vloerken
 vlooden twater
 vloedt vant water
 vloot van ſchepen
 vluchtich

Ⓟ.

Vocht oft natachtich
 vochten/natmaken
 voeden/opvoeden
 voerſter
 voeghen
 voelen
 voermana
 voet
 voghel
 voghel aeg
 vol
 volck
 volcomen

ratta
 ongol ongol
 iala apy
 ſera'y katja
 daging
 ſayap
 laryken
 terbang
 lalat
 koetou anjijn
 iompa
 ayer paſſang
 paſſang ayer
 anckaran kapal
 laryken

Baſſa
 baſſaken
 plaira
 indong indong'an
 rappat
 berraffa
 orang menbowat
 kaky
 boerong, oft t jijina
 enpoon boerong
 penoh
 orang
 ſemperna

viſſack
 ſeying
 lelaffon

 agombo
 enga
 mengo
 meimbang
 lalet

 myhoobots

 ampangi
 mengo

 Lena
 lensen
 mamahass
 aukereny
 atſaets
 methere
 ampandofe
 hobots
 worong
 hoeman worong
 fenno
 oelun
 avy fenno

volcomelijck
 volboen/betalen
 volghen
 volwaffen
 boncke
 hoor
 hoorbngaen
 hoorbanfen
 hoorbyncken
 hoorgaen
 hoorhoofst
 hoorzouders
 hoorzichtig
 hoorzinghen
 hoorzitten
 hoorflach/horologe
 hoorreden
 hoorwaer
 hoorwaerts
 hoorzbringhen
 hoorzbyven
 voortganck
 boyme
 bouwen/toebouwen

D R.

Braghen
 braghe
 breeck/gierich man
 breecht

Semperna
 bayer
 ekoet
 fouda besar/
 bong'á àpy
 adapan
 ialan lalocu
 nary doulou
 mynom doulou
 ialan doelou
 da'y
 bapa douloeu
 ing'at ing'at
 iany doelou
 doudock doelou
 iam bekysar
 ialan doelou
 fongo
 dehoelou
 iadyken
 foerongken
 berjalan
 calboet
 lypat

Bertanja
 tanja
 orang kykir
 dagang

avyfeno
 mangeffa
 yvoko
 atyts
 mandifick
 onlo
 meongo marigis
 me onlo medebe
 mynom me onlo
 meoulo, leha
 wuttany
 rey bey meolon
 meongo tsara
 meoulo musick
 temoets meoulo
 meoulo leha
 to
 meoelo
 haffa meoelo
 mengo vevy
 malaki
 tahoelack
 avalon

Mantani
 mantani
 oelun mahierack
 manna fanahi

bzeesen
 bzeemdelinck
 bzeucht
 bzientde
 bzientdinne
 bypman / geen slaef zijn
 broeck
 vrouwe
 bzucht van een boom
 bzucht baren / hinderen

D D.

Dypl timen
 bypl.

W N.

Wacht houden
 Wacker wesen
 waecten
 waer ist
 waer af
 waer by
 waeromtte
 waer gadp
 waermede
 tis waer
 waerhept
 waernemen / bewaren
 waersegghen
 waerteekenen
 waper

betakot
 orang dagang
 fouka háty
 sobat, oft quiha'y
 sobat parampouan
 mardeka
 pagy hary
 parampouwan
 bokayou
 berannacken

Kajin lourack
 lourack

Berkawal
 jagga
 beriagga
 manna adda
 carna appa
 de manna
 carna appa
 manna pegy
 ken appa
 songo
 songo songo
 hawan
 catta songo
 alamat benar
 kyp as

táhot
 oelun fanahi
 ravo
 keney
 havan
 iatowvo
 ventalangits
 weyvávy
 von hajou
 lavon pattan

Taffy misy
 misiejeck

Ampyhandi
 tsiullum
 meandi
 mahooan
 adja
 mahoon
 mahooan
 hy'ongaja
 ajiamceer
 ióho
 etóho
 trimi
 ajemamboock
 aja fanters
 frataáts

wapen
 waghjen/kerre
 waggheleu/lost
 wallen
 weef kindt
 weef huys
 wanckelaer
 wanckelmoedich
 wandelen
 wan
 wannen
 wangheloove
 wanghe
 warmeer
 wapen/harnas
 wapenen/gheweer
 warmen
 warm
 wassen/groot woerden
 was van byen
 wassen linnen
 wasscher linnen
 wat
 wat is dat
 water
 versch water
 water/meloemen
 W. C.
 W. C.

tyop ang'jn
 pedat y
 longar
 koutra
 pyatoc
 annack pyatoc
 tieda tegoh
 tieda tegohaty
 ialan barmeyen
 nyro
 campy
 tieda pertjaya
 pypy
 mauna calle
 zyreh
 sinjaià
 bedyen
 pesam
 ydoep tombo
 lylin
 ballo kain
 benàra
 appa
 appa ytoe
 ayer
 ayer manis
 cymon
 Ialan

angin
 lalack
 temena
 melalack
 melalack hati
 lomalla
 lutséro
 lutséroon
 semafanter meni
 fuffy
 bouveen
 mamaffi
 faneyn
 may
 marosock
 niouki
 mangouja
 ampang hoejin
 accoro
 Wollauko
 arranno
 rani matavi
 reambey
 Myalan

angin
 lalack
 temena
 melalack
 melalack hati
 lomalla
 lutséro
 lutséroon
 semafanter meni
 fuffy
 bouveen
 mamaffi
 faneyn
 may
 marosock
 niouki
 mangouja
 ampang hoejin
 accoro
 Wollauko
 arranno
 rani matavi
 reambey
 Myalan

angin
 lalack
 temena
 melalack
 melalack hati
 lomalla
 lutséro
 lutséroon
 semafanter meni
 fuffy
 bouveen
 mamaffi
 faneyn
 may
 marosock
 niouki
 mangouja
 ampang hoejin
 accoro
 Wollauko
 arranno
 rani matavi
 reambey
 Myalan

weghen te gaen
 wegh/absent
 wegh draghen
 wegh gaen
 wegh gancā/wederom
 wegh jaghen
 wegh loopen
 wegh werpen
 wedden
 wederom
 weder cryghen
 weder gaen
 weder spreken
 weduwaer
 weduwe
 wee
 weeck
 weecken
 weechlups
 weechschale
 weenen
 weerlichten
 weerdich
 werpen met een steen
 werptol van kinderen
 wegghen met de schael
 wecke
 wel
 welbaren

ialan
 tieda fini
 teroohken
 poelang
 combaly
 nijechken
 lary
 bówang
 betarro
 combaly
 dapat poelang
 combalyken
 iawap
 lelaky baloou
 parampouan baloou
 fakit
 lembot
 rindam
 pinjit
 narratjā
 nang'is
 kylat
 harga
 louter ken barou
 gasfing annack
 timbang
 sejoumat
 baick
 adda baick

lalan
 nyongó
 ento
 mandeha
 niongo ary
 roaho
 fouhat
 ———
 hareen ensele
 foudy
 naere ajou
 malack
 mevoelang indeick
 ampanenon
 matte vady
 margifats
 loen
 ———
 hafoetsy
 fanghar
 temangi
 schillart
 madi barot
 manmoang vaton
 ahering
 wiffaring
 areick fytan
 sambats
 mengo mandants

welcke
 welbaet
 wellecom
 wencen
 wenden
 wentelen
 werck
 werken
 werden
 werelt
 weeren
 wesen
 west
 weten
 wetten/slypen
 weven garen
 wepcken
 wepden der beesten
 wepfelen
 wepgheren
 wepntich
 wepnigher
 W F.
 Wichtich
 wicken/oplichten
 wie
 wicroock/benswijen
 wy
 wijcken

appa, oft maya
 bō it baick
 adda kyta datan
 roowa
 balick
 goeliet
 carijā
 becarija
 datan lāgy
 dunnya
 berlawan
 adda
 barat
 taeu
 assaken
 tanty, oft tenoen
 rindam
 benatang de padang
 balijck
 tieda bry
 fedekir
 sedekit lagy
 Brat
 anckat
 siappa
 cominjan
 kyta
 soeroet

yia
 ambaro sambas
 rompoko
 mengoey
 avadick
 avaring
 m'isabo
 massa
 villon
 tami
 merikits
 atoro
 miding
 fantaets
 mandapat
 maminnos
 alloen
 houman avint sajou
 wadick
 malain
 anni heli
 hele
 Mavesart
 hongoin
 ioy
 mangits
 esyken
 misoro

wyder
 wijdt
 wijf/mijn wijf
 wijdt dan een dagh
 wijn
 wijnbräuwen
 wildernis
 wijngaert
 wijjs
 wyfen
 wildbercken
 wildbeest
 wildeman
 willen
 winckel
 winden
 winnen
 windt
 winter
 wiffchen
 wiffelen
 wiffel
 wtdt
 witten.

W O.

Woestlandt
 wolcke
 wol
 wolle laken

luwas lagy
 luwas
 iftry amba
 barang fahary
 arack
 knyng
 rimba
 pe hon angoer
 alim
 toenjock
 baby outan
 benatang outang
 oerang rimba
 mau
 kedede
 dauwar
 manang
 ang'in
 moufim foujock
 fappo
 betoeker
 toeker
 pouteé
 pouteken

Negry rimbá
 myga, lang'it
 rambot bierebiry
 sackelat

mattaheyft
 matahents
 weyuary
 bone anden
 tabou
 woello masso
 matti
 rangeja
 mattoy
 attoro
 lanbedi

majotto
 tsang'on slapen
 ahering
 manang
 ang'in
 loatanwon
 fasan
 atoro
 ovan
 fotesi
 foetsiene

Moelatani
 langit fonsi
 woren doha
 voele raffy

wonde
wonder
woonen
woozdt/manneken
woozdt/een woozdt
wozghen
wozm/of wozm gediert
wozpen
wozmen
wozstelen
wozfel.

W G

Wzake
wzeedt
wzeetken
wzpen
wzinghen.

W T.

Wt/oft al uyt
wtbzinghen
wtbzorden
wtbeelen
wtdoen
wt dourwen/perfen
wt dzincken
wt dzoghen
wt gancft
wt gheben
wt gieten

loucka
heraen
heroemá
ytick agam
sepattah
pouter leheer
oelat
loutar
glang
berdissenda
akar

Ballas
nakal
ballaf ken
koeffock
poutar

Abis
bava delouwar
ingram
bagyken
padam
pram
my nom abis
krimken
ialan calouwar
bryken
bowangken

rampack
ifma fantefiake
temoits
Lang'i
baback
arerets
oulets
tourack
oelets
avadick
wahats

Manou
mahere
manou
offock
a onlang

Tapits
arosse avylang
atimboz
werassa
vonoim
feahin
innomme
heing in
my baock
amec
asoupo

wtschanghen
 wtlenen
 wtmeten
 wt nemen
 wtroepen met eē becken
 wtropen
 wtspannen
 wtspoutwaer
 wtspraecht
 wtspruyten
 wtstellen
 wtstoppen
 wtstuppen
 wt trecken
 wtvercozen
 wtwendich
 wtwerpen
 wtbozinghen

W D.

W P.

Wp
 wijcken

Z C.

Zee
 zeepe
 zeghel

gantong alamac
 minjam
 souckat abis
 terambil
 mom momken
 been assaken
 brenty
 bowang
 cattaken
 poeleē
 tangō
 tuangken
 mynom abis
 calouwerken
 kasschee
 deery louwet
 keliatan
 pouterken

Kyta
 soerot

Laoet
 sabon
 tjap

hamong avelang
 pinden
 erang
 msallack
 mamoe
 meraets
 meng'in
 allowe
 mevoelang
 con hin
 hattiloen
 ararack
 mynom
 trihin
 sandy
 avelang
 myjaha
 aolang

Artifikan
 missos

Laoet
 lamma
 finin

In t corte is hier by malcanderen gheboecht alle de pzinci-
paeste leden des menschen/soo wel van buyten als van binnen.

Het hoest
haze
voorzhoest
wijnszantwen
ooghen
ooghschelen
ooghsblicks
neus
wanghen
lippen
tonghe
tanden
kakebeen
kin
haerdt
knebels
ooren
hals/oft neck
den keel
de strot
schouder
elleboogh

Capalla
ramboet
day'a
knyng
matta
klópack matta
berkitjap matta
jdong
pypa
bybier
lyda
gygy
tjoemety
dhágoeu
jan got
michey
teling'á
koudack
leheer
rokong'an
bahoeu
koeu

Louha
woello
banding
wonne masse
masson
vomasson

ourong
fifi
moellonts
léla
nyfa

sanck
sommoor
woello bava
soffy
hattouck
ihetack
kela
away
wzynkou

boest
 boestken
 orsel
 de 3pde
 sincker
 rechter
 den middel
 heupe
 dpe
 kipe
 kupten
 schein
 encklatwen
 hiel
 bal bande boek
 den grooten tee
 de andere teenen
 armen
 handen
 dupm
 vingheren
 clepne vingher
 naghelen
 ribbe
 het hert
 leber
 tong
 milte
 de gal

dada
 fou fou
 keret
 lanbong
 kiery
 kannan
 pingan
 pongon
 phá
 loerot
 betis
 adapankaky
 matta kaky
 toemit
 tapack kaky
 indong kaky
 annack kaky
 ling'an, oft tang'an
 tang'an, oft iary
 indong tang'an
 annack tang'an
 klinking
 kocukoeu
 rousock
 bohary
 haty
 po parou
 limpa iantong
 ampdocu

kranka
 non non
 van helick
 tahydi
 hay'a
 marin
 dylang
 roelang gelahan
 balahan
 tong'on
 wovetsi
 randa
 wovonlla
 tong'ong
 falan thobors
 angebey
 ancke hey
 affenna
 tang'an
 anckebeey
 anckebeey
 anckebeey
 wajan koho
 toelang arango
 haty
 haffong haffong
 foo
 enkets
 affero

darmen
 luyck
 blaes
 schaft / schamelhepdt
 cloothens / schamelhepdt
 bzepe vant hoest

Dader
 moeder
 grootvader
 grootmoeder
 mijn wijf
 mijn man
 soon
 dochter
 dochters man
 dochter of soons kind
 broeder
 suster
 swager oft susters man
 behoutvader
 swagheertine
 behoude moeder
 mijn outwer broeder
 mijn jongher broeder
 mijn outwer suster
 mijn jongher suster
 oom
 tante

ealy prot
 prot
 ary ary
 chawat
 bópler
 outack capalla

Bapa
 yboe, indong, maa
 nyny lelaka
 nyny perampouan
 istry amba
 souámy amba
 annack lelaky
 annack parampouan
 mynantoe
 tjourjou
 soudara lelaky
 soudara parampouan
 ypar
 mintuwa
 ypar parampouan
 myntuwa parāpouwā
 abang amba
 adey
 Kakey
 adé
 mama lelaky
 mama pampouan

votfiack
 boek
 tsiorts
 wotto
 Latack Wotto
 tapoets

Ray
 renny
 raybey
 rennebey
 weyvavi
 lelabi
 ianne lahi
 iadde vavi
 ions lahi

rabi lahi
 ankavi
 rangaus

rangaus vadi

samma
 icua

oms kint/soon
ooms dochter
susterlings kint
broeders kint

seneny lelaky
seneny pampou'an
sepoejang
cõmon

iannaralábi
ianna iéna
iaffy

Hier volghen de twaelf Maenden haer namen / de welke
met altydt met de onse accordeeren: om datse altydt met de nieuwe Maen beginnen / ende voleynde alse de an-
dere nieuwe Maen weder sien. Haer Jaer begon Anno 1602. den 22. Mey met de nieuwe Maen / ende wordt
ghenaemt Machgaran: welke is haer eerste Maent vant Jaer: ende als de Maen thien daghen oude is / hou-
den in Indien een grote Feest. Den 9. Maent vant Jaer / genaemt Rammelanon, is het begin oft in-
ganck van haren vasten / beginnende met de nieuwe Maent / ende de thienste Maent / ghe-
naemt Sauwalon, met de nieuwe Maen is haer vasten ten eynde / ende worden
weder een groote Feest. Was Anno 1600. den 15. Meert.
Anno 1601. den 5. Meert. ende Anno 1602.
den 22. February/ete.

1 Januarij
2 February
3 Meert
4 Apryl
5 Mayus
6 Junij
7 Julij
8 Augusti
9 September
10 October
11 November
12 December

9 Rammaláen
10 Sauwáel
11 Dulcahidda
12 Dulhidjá
1 Machgarara
2 Saffar
3 Rabiol, áwal
4 Rabiol, áchgir
5 Ioumadil, áwal
6 Ioumadil áchgir
7 Rayab
8 Sabacra

3 Hatsia
4 Saramaente
5 Sarabey
6 Vysackavey
7 Vysackamaeseg
8 Vattevaets
9 vollon byta
10 vollon ywolo
11 Tawon ywolo
12 Tawon bolan
1 Hebyja
2 Vollo mala

Hier volghen de namen vande daghen vander weecke / de

welcke niet met de onse oever een en comen: wantje in Judopen den Wypdach houden voer
haren Sabbath / nae de Wet van Mothomer.

1 Sondach
2 Maendach
3 Dinsdach
4 Woensdach
5 Donderdach
6 Wypdach
7 Saterdach
Een Jaer
een half Jaer
een maent
een weeck
een dach
een ure

3 Alhat
4 Isna'en
5 salaza
6 Raboe
7 Kamis
1 Iouma'ar
2 sáptoeu
Se ta'on
ringa ta'on
se boelan
se joumaat
sa hary
se iam

7 Allehaddy
1 Louhandy
2 Reubia
3 Talatta
4 Sebonise
5 Andasoen
6 Vattevacts.
Arcick tawon
tappa tawon
arcick voulan
arcick fitou
arcick ande

Hier nae volcht de tellinghe.

Een/twee
drie/vier
vijf/sex
seven/acht
neghen/then
elf/twaelf
dertien
veertien
vijftien
sestien

Sa, dua
tyga, ampat
lyma, nam
toujoe, delapan
sembilan, se poelo
sablas, duablas
tygablas
ampatblas
lymablas
namblas

Jsa, roo
tello, efferts
dimi, ennin
fitoe, walou
fivi, soelon
mangis, mangloro
anna corong
gandagan
fonsengick
angikot

seventhien
 achten
 neghenthien
 twintich
 eenentwintich
 twee en twintich
 drie en twintich
 vier en twintich
 vijf en twintich
 ses en twintich
 seven en twintich
 acht en twintich
 neghen en twintich
 dertich
 veertich
 vijftich
 zestich
 seventich
 tachtentich
 negentich
 hondert
 dupsent
 thierendupsent
 hondert dupsent

toujoeblas
 delapanblas
 sembilanblas
 du'apoelo
 dua poelo sa
 dua poelo dua
 dua poelo tyga
 dua poelo ampat
 dua poelo lyma
 dua poelo nam
 dua poelo toujoe
 dua poelo delapan
 dua poelo sembilan
 tygha poelo
 ampat poelo
 lyma poelo
 nam poelo
 toujoe poelo
 delapan poelo
 sembilan poelo
 saratos
 seriboe
 salaxsa
 sepoelo laxsa

warmenongo
 tongo tong
 serooy rooy
 roo poelo
 roo poelo areick
 roo poelo roo
 roo poelo tello
 roo poelo efferts
 roo poelo diny
 ropoelo ennin
 ropoelo fiton
 ropoelo walon
 ropoelo sivy
 tello poelo
 effert poelo
 diny poelo
 ennin poelo
 fiton poelo
 walon poelo
 sivy poelo
 si'aton
 heetfi
 foelo heetfi
 si'aton heetfi

Hier nae volcht de Conjugatie.

Ick hebbe
ghy hebt
hy heeft
wy hebben
ghy luyden hebt
zy luyden hebben

Amba	}	adda
tun		
dya		
kyta		
kamoe		
orang dya		

Och oft

Ick hadde
ghy haddet
hy hadde
wy hadden
ghylieden haddet
zplieden hadden

ó jicke

Amba adda	}
tun adda	
dya adda	
kyta adda	
kamoe adda	
orāg dya adda	

Ick hebbe ghehadt
ghy hebt ghehadt
hy heeft ghehadt
wy hebben ghehadt
ghyluyden hebt gehadt
zpluyden hebben gehadt

Amba	}	adda iang fouda.
tun		
dya		
kyta		
kamoe		
orang dya		

Indien dat

ick hebbe
ghy hebt
hy heeft
wy hebben
ghy luyden hebt
zpluyden hebben

jicke-
lou

amba adda	}
tun adda	
dya adda	
kyta adda	
kamoe adda	
orāg dya adda	

Ick sal hebben
ghy sult hebben
hy sal hebben
wy sullen hebben
ghyluyden sult hebben
zpluyden sullen hebben

Amba	}	adda
pada tun		
pada dya		
pada kyta		
pada kamoe		
pada orang dya		

Ick ben
ghy zijt
hy is
wy zijn
ghylieden zijt
zpluyden zijn

daer

Amba fajia	}
tun fajia	
dya fajia	
kyra fajia	
kamoe fajia	
orang dya fajia	

sana

Hebt ghy luyden
laet ons hebben
laet hem hebben

adda la kamoe	}
béar kyta adda	
béar dya adda	

Ick hebbe gheweest
 ghy hebt gheweest
 hy heeft gheweest
 wy hebben gheweest
 gyluyden hebt geweest
 zyluyde hebbe geweest

Amba sajiá
 tun saja
 dya saja
 kyta saja
 kamoe saja
 orang dya saja

souda

al sien ick
 al zyt ghy
 al is hy
 al zyn wy
 al zyt ghylieden
 al zyn zyluyden

wart

wellakin amba
 wellakin tun
 wellakin dya
 wellakin kyta
 wellakin kamoe
 wellakin orang dya

ytare

Waer ick sulcx
 waert ghy sulcx
 waer hy sulcx
 waren wy sulcx
 waert ghylyuyden sulcx
 waren zyluyden sulcx

lickelou amba
 jickelou tun
 jickelou dya
 jickelou kyta
 jickelou kamoe
 jickelou orang dya

sekien

Ick
 ghy
 hy
 wy
 ghylieden
 zyluyden

Amba, beta, ako
 tun, tuan
 dya
 kyta
 kamoe
 orang dya

Hier nae volghen noch eenighe ghemeyne woorden / inde Duytsche / Arabische ende Turck-

sche sprake: gheschiedt by N. B. C. ende vergadert door Frederick de Houtman / van eender die langhe tijdt in Turckpen ghewoont heeft: Medt tot dienst ende behelp van dit voorsz.

Boeck: Want daer wepnich plaetsen in Oost Indien zijn oft men vint de Arabische sprake. Ten anderen / die ontrent de Roode Zee / Persien / ende die quartieren handelen willen / ten dienste hier byghewoecht.

duyts.

Arabisch.

Turck.

N. C.

Accident
acoozt
achten
achter
achter naz
achternoght
acker
ackeren
ackerman
adder / serpent

N. C.

Ael
aelmoessen
aelwaerdicheyde

Inhackoe
tzemene
issawa
men oura
mynaora
door
berra
t'alem
kabailly
hennis

Heutel heymis
omta alla
homma

Hacklama
sceckgis
ke'm
ardingie
ardinghdan
ikindi dan sora

vrenmeck
iabnadans
ylan

Ilanbalouck
holla heichen
tehenemer

aenbegin
 aenbidben
 aenbieden
 aenbyten
 aenbinden
 aenboozden
 aenbzenghen
 aenbupgen/crommen
 aencloppen
 aencomen/bycomen
 aenghenaem
 aenghesicht
 aenghesien
 aenhechten
 aenhooren
 aen malcanderen
 aenmercken
 aenryden
 aenflach
 aenspeten aent syt
 aenspreken
 aensteken
 aenstoocken
 aentasten
 aenteekenen
 aentrecken
 aentreden
 aenballen
 aerdich

Kabbelo
 intelobbo
 enate
 rockel
 orbot
 rimma'ando
 hou'kollo
 enklemmo encade
 drobel daar
 isfinne'ie
 allatick alchair
 woudsie
 nsiouffo
 cheyt
 s'ma
 sua sua
 nsiouffou
 erkip
 limhella
 iamel fi tsefour
 kellem
 amen
 amel eennaar
 chod nakbad
 ketabbo
 elbis
 imsqe fisa
 ywa
 aref besef

iukerdi
 keremella
 weering
 iapissirma
 baeghla
 tchaatlama
 fuley'cym
 kade fuleyn
 kapejoor
 iemmi ielde
 alla herwerson
 sarot
 back'wale
 dick
 issueyn
 barabar
 backa
 beygerstende
 omballe
 que'wabbele
 sullemsein
 orjab
 peck oudt wor
 iapis
 ketabbo
 j'iey
 tessi'ar
 tharla allano
 rsiok belir

aers
aertrijck
A F.

Afbyten
afkappen
afclinnen
afrozen
afzaghen
aftefer
afnemen
afscheeren
afschieten
afstropen
afvaren

A L.

Aligri
al
alderbest
aldercleynste
alberhande
alderlanckste
alderlelichste
alderschoonste
aloug
alhier
allem
anderhalf

A P.

Ape

fuck
el bled, valardha

Ackfarro
mukfour
nidg'ffil
ennacketaack
ydisfil
delél
chid hebbe
heffhos
orme
kéflag
imfiau

Bafál
el koul
chairmakól
fgair mankól
kúllus
rouwil mankol
menileiffche
chair mankol
hakheda hegda
hanhou na hauna
wahaddeck
hadenofs

Chady

int
gerne ier toprák

Aadz
k'raar
afaagel
tchackararam
indrascha
delal
inderome
taas taas
inderteym
kassab
jetti

Souwan
hebs heb
hebsidáuney
hebsedan kot' fionck
herneste
hebse dán onfom
hebse dán kehen
hebse dan inzel
bulledder
bondá der
iellanges
birboitfionck

Maymón

appel ozangie

A A.

Arbeyden
 arbeypders
 arch
 archier
 arm
 armoede
 armepe
 artelerie

A S.

Asem
 about
 aboutuer
 aberecht
 aendoen
 antwoerden
 aenbidden
 aenbeerden
 aencomen
 afgaen
 aenhooren
 arbeypden
 affnyden
 ander
 alfo
 als ghy
 almachtich
 altoos

narans

Iftogel
 ragelle de fiour
 harammi
 follack
 mis kij
 ilherreer
 ammer
 mudeffa

Rouch
 il affia
 nafib
 maawoits
 leps
 de kellein
 alfateh
 iagot
 taal
 roch
 ifhma
 iftogel
 ecta
 gayro
 mille
 efwacht
 ganny
 efwachter

tronfgie

fflamék

harám zadé
 follack
 karap
 ibricem
 donau ma
 toplari

Adeffe
 ach sisam
 nafib
 yghiri
 ieenmeck
 fulemmeck
 do' aetme
 almack
 iel
 iet
 iffiet
 iflá
 kies
 ifgeb
 ieder
 hatsian
 waerle
 hardeyma

alfter
albaer

B A.

Backen
backer
baden
baert
balantse
balck
ballast
barbaren
barbter
baren kinderen
barnen
bassen
bastaert kind

B C.

Beck
becken
bevrucht van kind
bewaren
bewoont
beptel

B D.

Bynae
hieden
bye
byehof

minhouny
hemma

G'ayen
malein el chobs
hispa
halt
misaen
el háttab
savourra
mesfillemin
tabib
vliet
larck
kel
ouleedel haram

foumellaesfor
tepsi
hia mao oulet
chabbe
bleddick kubae
heddeet

Karib
arid
elasfoer, el háfil
dar lasfil

borrada
ot esse

Eckmeck
eckmeck tche
insmeck
sackal
teresijn
agatche
safra
musselmanlar
baykim
oelde
iacka
kepeck
haram ole

Kosaeg'ie
saban
hole kernada
sackela
tsiok enwlarywar
dimmer

Iakin
weerdig
balkoze
balle wysick

bple
 bpslayen
 bpten
 billen
 binden
 binnen
 bisschuyt
 bitter

B L.

Blat van een boom
 blaef balck
 blasen
 blaer
 blyde
 blicyem
 bloet
 bloetganck
 bloetlaten
 bloemen
 blusschen

B O.

Boek
 bode
 boden
 boeck
 boef
 boer
 boeyen
 boghe

tchokor
 orkodde sua
 ja'aadt
 fuck
 orboet
 dachel
 peckx madt
 karis

fidi ila
 kisseba
 omfok
 zevack
 tepka
 nar ilginne
 dem
 chragbedem minora
 demjaghodt
 kromful
 orme elmá

Akrous
 tsiáwous
 dib
 haimail
 harammi
 bandouwi rahali
 il kateyn
 nific, kaus

nassjack
 bara bara iatma
 sfermack
 indt
 baggela
 idt chary
 pexmeet
 aage

iapprack
 kisseba
 iffir
 ma'ovi
 kalarffo
 icnete oete
 kaan
 kaangider
 kaen almack
 karafil
 siouduck

Keitche
 siaáwous
 dib
 haimail
 haramz ada
 herif
 iaordemmer dati
 iny

boomen
boomgaert
boonen
boort of boom
boordeel
boorghen
boornput
boort
boort
boken
bopen

B. li.

Brazelet
braden
brandt
brandewijn
breet
breken
briet
bril
broeder
broodt
bruydegom
bruyt
bruyghen
busscruyt
bruyghen
bepden

fidgit
elginnen
elfoul
ghahitana
dermafwaar
insperreck
illayem
sedder
fidgeradt
femen
foock
ferual

Manillas
sefoudt
harck
mahaya
wassa
ickser
rhiaghede
ayni
chia
chobs
areus
kurfi
awaets
elborat
achmil
esper

agaar salari
ba'at
bäckela
ghahitana
sack se wene
in andenom
scesme
iuyis
tchalea
sajach
iokare
teman

Manillas
kewabbele
jakaar
racki

kur
ik jahade
guys leck
kardas
eckmeck
ba'check
carnum
egilmec
tsurc
guttur
kattan

belegghen
 bernen
 bassen
 binden
 begieten
 upthoeghen
 bevelen
 baden
 bzenen
 bewaren
 beginnen
 bevruchte vrou
 blyven
 bedriegghen
 begraven
 begeren
 bloepen
 betrouwen
 byten
 bootfchappen
 berou
 bloeden
 boozen
 beben
 buyghen
 blyde
 benaffes

C A.
 Cabeltouw

keps
 harck
 kel
 orboet
 berra
 ante
 ebeaat
 hispa
 ickfer
 fiouff
 backlis
 mara hebne
 ietrum
 iecdib
 iutfen
 ganny
 saher
 ante
 ia'at
 fioef
 nedem
 demjagocht
 atla
 iurjuff
 awaets
 far ra
 meeus

Habel

basmack
 iandir
 kepeck
 baggela
 defarela
 innanerne
 kunder
 iusmeck
 kur
 back
 baechstá
 iuckly aurac
 kalmack
 aldarmack
 gumerse
 irlamack
 tjinjeck
 innanernoe
 tfermack
 inster
 pismaen
 kaen almack
 schaermack
 kitremeck
 egilmeck
 sevenmeck
 meeus

Ge'elamis

caertspel
 caets bal
 raeck
 calfaten
 calf
 camelot
 ramer
 ranc
 rappelle
 capiteyn
 rapoen
 rasiack
 rase
 rastianie
 rasteel
 rastydent
 rattoen
 ratte
 ratyf

CC.

Certificatie

CD.

Chirurgia

Chyftemen

CE.

Ciract

citraen

CL.

Clapper

kartas

kris

kallac

bakkaarfeghir

kem'ha

bued

ouidts

iemma

capitaen

ehadem

gollela

ioubbon

k'isten

k'asser

re'alem

kuttien

kar touza

mamaluck

Tlicched

Barbat

nifarra

Madelle daar

troens

Leem ketir

riago dannar

deboncho

kris

kallac

kottjock seger

kem'ha

enwyr'idebedel

cerot

meskije

capitaen

alcapper

geleck

panir

kiasstel

kula

sedebpir

pamock

ke'ady

iasfir

Tshabad ille

Heykin

tauwourlar

Jaouzeve

troens

Tisock suller

cleden
 cleedt
 cleermaker
 cleyn
 clinnen
 clippe
 cloeck
 clootgient der mannen
 cloppen.

Cock
 coe
 coedreck
 coestal
 coel
 coelen
 coffer
 cohen
 pijlhoeker
 cole
 roleur
 rom/een schotel
 compas
 romcommer
 coninck
 coninginne
 conijn
 consciencie

lahouweys
 faredge
 gajet
 teghir
 nittel am fok
 ad'ziar
 madella ragel
 betel
 iudock

Tabach
 backaar
 chrábackaar
 daar el backar
 korom
 berdou
 sandock
 ettebach
 kaudol, insiet
 tráfin nar
 ceboch
 ieleffa
 bouffolá
 alchaiar
 soltaen
 soltaana
 toufian
 ambarck

dolleman
 faredge
 versy
 koutsock
 iok are'iet
 taas
 iaon sieet
 tas siack
 tsiallar

Aaestge
 ceghir
 ceghir bock
 cegrenwe
 korom
 sionkille
 sondock
 bisfir iejeck
 ock kandelet
 bir pará odr

saban
 bouffela
 heyaar
 padissab
 soltana
 toufian
 wola

tonverfeeren
 cooydagh
 toopen
 toopman
 toopmanschap
 toorde
 top/dyintkschale
 toper
 toperdraedt
 roppelaer/rossiaen
 tozf
 tosten

C A

Crabbe
 cracht
 trencken
 creupel
 crijgh
 crijghsman
 cryghen
 crom

C B.

Cul/schamelhepdt
 cussen
 rutte
 cupl.
 toopen
 token
 cryschen

inoiouck sua
 sock iem
 nisteri
 tajer
 hauwots teggir
 kordijn
 kadá
 enhas
 chaietten has
 kawaad
 kouúfa
 kadas

Krangijs
 kauwy
 westakadder
 araets
 infatino
 omhollighe
 nah ghood
 awaets

Sob
 bossa
 cioutscia, zamboura
 bar
 iagodt
 ettebah
 ayer

barra b arro lorus
 bassar jun
 aal
 beysarg'en
 beysargen lick
 ip
 kada
 barkir
 backar ip lick.
 gedi
 sepét
 nytze

kowadt ly
 nescadder
 acsack
 duce
 ioldas
 benbileer maalma
 egri

Sick
 upper
 am
 dellick
 almack
 bisfir icjeck
 tjager

reanwen
consenteren
comen
rosten
sloppen
cranck
cozt
trom
rout
cock
cuyper
clocke
coopman

D. H.

Dach
daghen
daer
daerom
dalen
dan
dancken
darm
dat

D. E.

Decken
deelen
derthien
dertich
derwaerts

hock
issina
taal
taalhenna
iudock
maris
kassar
awats
bert
tabach
baermil
faat
tajer

Iong
iemmat
hemma
hackidack
tdg'effel
dellouockt
attick alchais
kirs
haddeck

Gatteh
kassimo
tellettás
tellettijn
tinmack

casfmac
caboel
gel
iak ingel
rsiallar
assta
cassa
egry
fouck
astye
waerelje
faat
besergen

Iun
iunlaar
onda
ondamitter
ássa gel
chindi
alarasoffon
schembe
boeni

urtur
iaarlaar
onuts
o'tus
intede

dese
desolaet
deucht

D I.

Dicht
dick
die
dief
dienaar
differentie

D O.

Dochter
doose
doodt
doyp
doyst

D A.

Daet
draghen
dye
driicken
droncken
drooch
drooghen
druyven

D D.

Dueren
dul
druycken

haddick
mis kijjn
ommelle'a

semijn
houwa
farrack
effir
hadde meu kefadda

Ochta
sencydack
meet
ráhal
aats

Chaydt
arflit
talletta
ifferab
sickraan
iebbes
iebiffou
aneb

Fidfid
miginoun
arack

bony
karab gie
eylick

Delic ijoeter
semis
bonder
kirsijs
hesmet keer
obongelyn deylde

Kis
kottioc sondac
oelmis
keny
idts meisterra

Iplie
ieu turrut
vuidts
yds
sorochoos
korrot
korretar
ufum

Iolder
delli
arack

Duyts
 duyfent
 duyhe
 duyvel.

D W.

Dwaelen
 Doen
 dansen
 Droomen
 Dooden
 Dzaghen
 Donderen
 Doof
 diep
 dick
 dagh.

E D.

Edick.

E E.

Een
 eendrachtich
 eenbe
 eer
 erren
 eergiften
 eeuwich.

E F.

Effen.

E L.

feb onwackebae
 elf
 il hameimo
 sciaitaen

Inchitreck
 amil
 urkos
 echlam
 meyjeroo
 achmil
 barck
 atras
 bier
 semijn
 iong

Chal

Wahaid
 sua sua
 bats
 selem
 selemmo
 lauwol eemes
 aommari

Souwa

weoppermack
 bing
 haman
 sciaitaen

Danfickarden
 ileb
 oenamack
 duy
 iaralee
 geurur
 fimficck
 fagar
 koe'y
 semis
 iuu

firck gē

bir
 barabar
 ordeck
 sellaan
 selam lar
 uicigjan
 ommering

Barrabar

Eick
elders
elf
elle om te meten
ellenboghe.

E N.

Enghe.

E N.

E T.

Eten
noemnael
avondmael.

E V.

E N.

Ep
eyghen
eylande
eyfchen.
eynden
edel
eedt
eerde
eerdtbevinghe
eyntvoghel
esel
erweten

F A.

F E.

Feste

Wahaid wahaid
lachamota
haddaatsie
dra
artchin

Thaar

iakul
iokol ethoor
iockol il hacia

Beyt
omtay
elgera
telloob
tawil
naefkebiet
elles
traep
has
bat
hamar
maich

Elaidt

Birbirne
kair ierra
umbier
a aertchin
durseck

Iezeg
iokmey ieseck
acxiam iesieck

I'moria
bennum
ada
isterem
ofon
bugada
andits
toprack
iertitrees
vrdeck
esseck
maich

Bairran

femija
fijn

FL.

Fleffche
flitse
flus
flupme

FO.

Fock
fonteyn

FR.

Frap

FD.

Fufte
flutveel
fonteyn
freute

GA.

Gaen
gaer maken
garen te naepen
garne
granaet apper

GE.

Gheacht
ghebaert
ghebeden
ghebieden

GF.

nifgha
eerkeeck

Flafka
incheffa
dabba
chaneyn

Trinkèt
agnelma

mellech

Fargatta
mochmal
ayn
fawaecke

imsie
intebocho
chaiadt
ambarcka
roman

Iullertly addam
heyte kybir
maad
anurfelick

chum
ni ge

Chiffche
ock
birbarada
kockmis

foes sine

cous ionfel

Fufte
kadefch
powar
iemis

Igidder
pisfirme
ypack
nola
nar

Padir adam
iaon fackel
n furmis
ieendrey n fa

Sterich
gieten
gimber
gisteren

GL.

Glas

GD.

God
goet
gout
goutsmit

GR.

Graf
gras
grypen
groen
groepen
grof
gront
groot
grootbader
grootmoeder

GV.

Gypt

GP.

Ghy
gheben
ghenesen
ghelooven

Nasi iabis
orme
gingibil
ceems

Dgiais

Oalha
melhea
daheb
malim idheb

Elwad
le heschis
chiddou
achdar, chadar
iepkaſmen
hachhijn
dib
kebir
ieddick
gitte

Harammy

Ente, enti
ante
idahan
ſadick

Beck adam
druckeer
gmiaſil
dun

Chis

Alla
ey
alton
iumirchi

Elwad
odtis
iapis
ichil
ſemme ſolor
kalen
dib
boeyjouck
babam babam
anam aná

Haramſada

ſen
veer
zag helacn
nonurmis

H A.

Haech
 Haen
 haer
 haesten
 halen
 half
 hals
 hames
 handt
 hane gheschrey
 hart
 harnas
 haben der Zee

H E.

Hebben
 heden
 Heel
 heelen/ghesont maken
 Heere
 heet
 heffen
 helle
 helpen
 hemel
 hengst
 herberghen
 hert int bosch
 herte

Kang'a
 horos
 ciar
 fyfa
 gibou
 nasfo
 arack
 siokor
 yd
 aidil horros
 chackche
 kalib
 elyman

Aande
 elium
 betum
 amelub bra
 seydy
 fochgon
 iarfa
 iahennem
 marayng
 sema
 hellaen
 tiberna
 geick
 calb

Chenga
 horos
 sadts
 tessol
 ietar
 iarem
 bodim
 na iackben
 elle
 horros tseg herin
 messiaar
 ia'an
 elyman

Waerder
 bou ioun
 betu
 sagidder
 aga
 issy
 kaalder
 iahemem
 iarde tsmoek
 iue
 beygir
 mohanne
 geick
 tongol

Verwaerts
Heplich

H J.

Wtele
Wincken

H O.

Woespser
Woere
Woesten
Wof
Woubert
Wougher
Wouich
Woudt
Woosch
Woost
Wozen
Wouden
Wout
Woutweljick

H D.

Wuplen
Wups
Wuyt
Waeften
Waghelen
Woesten
Wecten
Wueren

haune, of heune
morabodt

Arka
sickit

Savat haslaán
cahabba kágba
chessia
ieneen
my'a
iouwaen
aasfil
kelp
aali heuli
ra'as
koulche
accatta
hatob
iackadommera

Eppikge
daat
ghilt
hilla
berat
seael
sochgon
betistekry

borrada
morabodt

Arka
saccat

acting papoets
bagaarsia cape
rac ge
bandtche
ius
ajem
ba
tsiopec
soccary
bais
alleim
kies sine
odun
hauradiemra

Aglar
ewe
dery
tees
dolee
huc suru c
issy
cukiraja

Hol
hoe iff
heer

IN.

Jae
jaer

IC.

Jck

IO.

Jder

IE.

Jemant
pfer

IN.

Jn

IO.

Jocken
jode
jonghelinck
jaghen
jonck
jonckvrou
juchte

IN.

Jabel
kanne

IC.

heel
heeren

bochs
efchalack
fidy

Iwà,ee
fena

Ena

elkollenes

Mekanhadt
heddeet

Dachel

Edhackallie
iahoudy
oulet
feyt
faby
bent picker
hibber

Ballamar
boukal

Gergot
enoerdou

tjukor
vedergalan
aga

Nôla,ey
iyt

Ben

Herkiffy

Kinfouwydy
demmer

Idtcheery

Ennaerfens
tchefode
oula
anab
iens
kefola
marakap

Ballamar
iarra

Bewin
gundryn

keerffe
kerck
keetel
keten
keurken
keysere

K J.

kijcken
kinckhooren
kint
kiste.

K L.

K M.

kinicht
kineden
kinip.

K N.

lachen
lachepe
laet
lam/ paralatyck
lampe
lancie
lanck.

K O.

lecken
ledich
leder

liama
keniza
dieft
katena
daar tabach
Soltaen kibbor

Biddeli
fettens, gedoufou
bint
foudock

Sir
agian
drobbe ieras

Inhaeck
peyck
mkobber
milleff
kandel azeyt
masseraack
taweil

Idcharros
ma iandi siogol
gilt

mom
meskit
kasaen
denderleer
a'astchevene
heunkeer

kaeyrweer
tcheckeseer
kens
son dock

Hesmet kieer
eckmeck iapma
dippuerim

Guller
peyck
iegtfien
tchoba
lagekandelle
wasserack
oufon

Dickimmer
icioetur
sattenaen

ladder
 ledigck
 leenen
 legghen
 lendenen
 lepel
 lever
 leeren
 loopen
 leyden
 lieghen
 lichte
 laken
 Iijnwaet
 lepel
 lammeken

M. A.

Macht
 machtich
 maecht
 maechfchay
 maeltijdt
 maen
 maenſchijn
 maent
 maghet
 mal
 maken
 malcanderen

ſcala
 kerha
 orgot
 dhare
 mgârfa
 kêbed
 me kytab
 iurkur
 tarreeck icrwe
 tigdebt
 gafijf
 yioch
 gaem
 malack
 garof

Kadder
 moele
 ocht
 minne nesfe
 ennockelo
 kâmar
 kamor machrefche
 fiour
 faeyf
 meffenoe
 amil
 woh addo wadeck

merduwen
 ieramâs
 ut unſint
 affajac
 arck anne
 katchick
 ſigger
 mekitab
 ſegirt maok
 iolgulſter
 ia lanſular
 ieynyh
 iooga
 bees
 kaſiack
 koſec

Dadder
 ſaltanoma
 kis
 dooſtemis
 iemec kemma
 ay
 aytchick karmede
 b'ay
 arack
 dedje
 iſloer
 bir birne

malen
man
mand aet
mande
manefchijn
manghelen
maft

M E.

Medecijnmeester
meer
meest
meester
melck
melcken
meughen
mentchmael
menfch
merck
mercken
merrye
mes
metael
mepnen

M J.

Middach
middel
mijn
minderen

tahon
ragil
fickat
kouffa
—
nibdelou bedel
—

Tabib, haykin
ter
timmack ter
malim
halib
ochorots el halib
ameluffua
marro befef
benedim
tappa
a mil tappa
ierres tafan
fekijn
maye
ambarck

Iddohoor
nofs
ana
nakas

aurajns
adana
ficket
feppe
borgidderis
kageimalla
dregb

Barabar
daba
bordha
onstiek geer
fuds
fudt fichar
karichir
tzock eret
birgije
tappa
tappa woreyn
kefarack
bisfiak
ille
nola

Eule
iarou
ben
icfickoder

minnen
 misdaedt
 mismaecht
 mits doende
 misval.

M O.

Modder
 moeder
 moepten
 monde
 moog
 mooghen
 moztter.

M V.

Muer
 musculiaet
 muys.

M V.

M p.

M X.

Nar
 nacht
 naecomen
 naelde
 naepen
 naghel/vingheren
 naeckien
 naemaelt
 naeme

afzick
 amelaib
 sak at
 meamelche
 mentrabonche

Errain
 iommouy
 beset
 roel
 lusut
 sabba
 elmeheres

Hayt
 elmusck
 faer

Enne

Karib, gáríb
 lail
 enedgiffa
 lábbra
 gajete
 dernack
 inkrybo
 delwact
 adou

afzick
 kemlicketmes
 sak at
 ermedem
 wormade

Chammer
 anna
 chouckis
 ages
 karabas, habas
 sabb a
 hauwan

elmusk
 fitiaan

Ban

Iackin
 iédie
 aerdeveck ielma
 ing'ne
 terij
 dernack
 iannes stuck
 en' anferu
 adiu

nar
natmaken
nauw

R E.

Neck
neder
neen
neghen
negentich
nerghens
net
neuse

R J.

Nemant
niet
nieu
nimmermeer

R O.

Noch
nooden
noorden
noot muscaet
nopt

R W.

Nu
nuchteren
narmen
neder
naecht

miginoun
met beluy
dhaar

—
sfil
lee
tiffa
tiffayn
meu timma
sipka
omff

meckanhadt
mafis
iadide
ebbede

Nzid
teysetockelmaye
aly
ious musschad
ebbede

Delheyn
maichir

—
ockeoor
ariach

dally
iaes
baldeyder

Bevyn
assja
ioek
dankoes
dok saan
onda deylder
sipka
borron

Kunsiock
biys
ienghe
sumerin

Daha
beynim ola, iemeckge
oelmack gereck
koes musschaet
hidts deyl

Siindi
sarosdeyl
billecki
ottor
siplack

Oef. Ⓞ C.
 Officie. Ⓞ F.
 Olpe. Ⓞ L.
Ⓞ M.
 Omcinghelt
 oncupfch
 onderfte
 onrecht
 oneens
 oneffen
 onghefondt
 onwillich
 onweder Ⓞ Ⓞ.
 Oock
 ooghe
 ooghappel
 oom
 oore
 oozloghen.
Ⓞ P.
 Opdoen
 open
 opentlijk
 oploop
 opperft

Ay
 Zenaet.
 Zaidt.
 Menurredou
 taedt
 sfiel mekol
 mamee chahack
 idoufou
 mahau fua
 mareet
 maijahabci
 fememmemle
 Tenga
 ayn
 teffa ontaleyn
 chobabba
 euddun
 fefar.
 Helbab
 hel
 mehelliul
 harte hoock
 foock mankol

bay
 Zannact
 Sydija
 Dennderer
 achada
 epfe dan' affia
 hackermeding
 ficke fir
 barbardeil
 hafta
 iftemmes
 jeremas faman
 Bada
 jues
 armojus
 babam kardas
 K'oulack
 doufurlaar
 Etfkappe
 acts
 aetzetmis
 jokariver
 heb fedenjckarj

oppyfen
opfien.
opftaen.

Ⓞ H.

Orangie appel.

Ⓞ S.

Os

Ⓞ D.

Oudt
ouderdomme
oben
oberal
overblyphen
overeynde
obergteten
oberlanghs
overbloedich.

Ⓞ R.

Opt.

Ⓞ A.

Padt
pael
paerd
paleys
palm van een handt
pampier
panne
parck
paspoort

kom
euinhouf
kaymt

Laraus.

Backir.

Scheech
scheechly
kouschia
filkol
mfakka
kom foock
orme hadde
fuj fuy
kollis mimlee.

Ebbedj

treeck
ftaka
faras
daar fultaen
kea ra id
warack
lafferj
haddelmouta
kettebmen illeb

kalck
jufedeim
kalktim

Troenis

ſceghir

Choja
chojalick
forn
heppe
kalmas
kaltjockari
boni ony adtchendick
japfi japfi
heerneftetchiouck

Hidis

Iol

act
holt an enwene
ellim
kiagade
tauwa
boeierne
kapi acketabbi

passeren

P C.

Peck
penne
pensen
peper

P J.

Pijl
pijn
pplaec
pilot
piffchen

P L.

Plaester
placke
planfant
plomp
plucken
plunderen
plupme

P O.

Pocken
poyer/buffecrupt
pompe
pont
poorte
poortier
pot
pottagie

miscie

Alkattraan
kissab omtacketeb
kirfi
filfil

Seffoet
oudiá
kolumma
rimmonge
foch

Hadem mouta

haddemele
hademme haccataci
inswiddou
ghalima
pennaets

Francia
barodt
seentine
ocka
ilbeb
elbebbi
kadra
chorba

i eidts

Sift
keiab ketab
chembe
pyper

Ock
agirrir
kolumma
demanga
ycha

Ogere
tata
bou inzel
bonikes mes
rchick arein
duymlick

Francie
tsurck
seentine
ocka
kappe
kappage
tjumeleck
chorba

Prachen
 praten
 preken
 predicant
 present
 printen
 prebaet
 profijt
 proeven
 planten
 pot
 pompe
 pampier

Quaet
 quellen
 questie
 quetsen
 qupten
 quicksilver

robbaut
 raden
 radijs
 raken
 ram
 rapen
 rappier

Intolubock
 killem
 fombayang
 kasis
 haune
 allabanda
 schouf kaninle
 faida
 dock
 effera

bomba
 warack

Mamelech
 aip
 rfetteno
 iarach
 dien
 iywah

haratny
 diwaan
 fighil
 ymes
 kibs
 arfa
 fecff

Allabeyten
 schenleer
 fombayang
 boja
 bonda
 apphamma
 daat
 faidda
 datmack
 eock
 ijumeleck
 bomba
 ktagat

Ieramás
 kemle
 theck sirlor
 woormus
 boorts
 iyway

haramzada
 diwaen
 torp
 woorde
 kojon
 kaeldir
 kalits

rasch
rasen
rau

R E.

Recht
rechten
recht van Justitie
rechen
redene
ree/oft hinde
reghen
reuck
rebier
repcken

R I.

rijp
rijs
ribbe
rpsen.

R O.

Roffiaen
roock
rott en
roouen
roof

R V.

Rugghe
rumoer
rustich

fiffa
iffemhabel
mentable

aoudts
amelo aoudts
jakottolones
fwidt
kleem
g heijck
matter
nofck
lewodt
arte

Mettab
roos
atem
bei

alkwor
fom
hammera
ghannima
gamm a besef

Tharou
idfeiteno onnes
melleha

tesol
delle olds
pifmede

Dou ore
douwer eder
adam eulderley
onfadder
fus
ghijck
jaeckmar
koocke
lewods
weer

Oelmammis
prinf
gemmeck
bei

Giddi

tsireuck
denijm lick
tschoock deimlick

arkafeme
peck tcheckferley
ja'ous

rupm
rupnute
rupter.

S A.

Sabel
sacht
sack
sadel
saede
saepen
saffraen
saghe
saghen
samen
sandt
sadt

S C.

Schael
schaemte
schaep
schaerlaken
schaffen
schamel
schande
schaer
scheede
scheef
scheeren
scheermes

wassa
hassan
marckab

Seeff
swie
iskera
seeridts
alkamma
farach
saffraen
firrack
nesiaer
sua sua
remel
ciebaan

mysaen
jdet chei
ganam
scharlet
tebachiate menockel
mis kin
adgib
makas
kalfamta kin
mawidts
mezym
oustra

dahardeil
ade
adeli

kalits
jabsche
siouwal
seeridts
boudey
ek yn deck
saffran
testir
bisky
barrabâr
kom
jedem

terefin
ontan
kojon

aetchi
karib
outannier
makas
jerack kalsa
jgberi
traes
oustra

schoot
 schenckel
 schencken
 scheppen
 scherp
 scheyden
 schieten
 schiltwacht
 schinckel
 schip
 schoen
 schoenmaker
 schoolmeesteren
 schoon
 schoonheyt
 schotel
 schou
 schzamine
 schzopen
 schzeuwen
 schzift
 schzypen
 schzroomen
 schule
 schuldtich zijn
 schuldenaer
 schuppe
 schuplen
 schupte

hassack
 latim
 atiferoock
 snijdt
 tackata besef
 nimfiâu
 trabel mockel
 guardie
 atim
 merkap
 sabbaar
 gayet babors
 choja
 zeyn
 zeyn besef
 saach
 t gafmenne
 deloucka
 mis he
 ibboki
 keteb
 euketeup
 enaghaffi
 menamelse eyb
 tzelleck
 iufel hadda
 —————
 chabba
 lindel

wouferir
 gemmuck
 dolder
 tshic kaar
 tsiok kesser
 ghiderem
 feckatar
 mydes idtge
 gemmick
 iemy
 paboids
 baboedtchi
 choja
 inzel
 tsiok inzel
 saban
 korkarso bendan
 serot kjesme
 kimsidi tsiocar
 aglar
 iaas
 i aassaar'ir
 korkarems
 beukenlick etmedo
 weresieck waar
 baats weresieck waar
 palla
 tsack larim
 perma

Schuytboerder

S E.

Secret
 secretarius
 sedert
 segghel
 segghen
 seker
 self
 senden
 senghen
 semie
 serpent
 ses
 sehmael
 setten
 seben
 seughe
 sept
 seplen
 sepisteen

S I.

Sieck
 sieckelijck
 siedten
 siele
 sien
 sisten
 sijde

sindalge

meheb mee arf
 goia
 minel
 tappa
 killem
 hellackit
 éna
 urfil
 ihack
 el silla
 hennis
 sitta oft sedis
 sittimera
 keead
 sibba
 halloufa
 kalle
 jemfibbil kalle
 callamit

Mareys
 mareetesuja
 tebbooch

sionf
 garbil
 hertoe

permage

kimsibil messe
 goja
 dimdan
 tappa
 suleer
 hackitchné
 ben
 jeu nderir
 jannaarsin
 elsilla
 ilan
 aelti
 aeltickerét
 ko
 jeddi
 chansir
 ielkien
 ielkenigedder

Hasta
 hastalyck
 pycherir
 iadan
 backaar

yurifina

fit
 Silberfmit
 Silber
 fincken
 finghen

S L.

Slach
 slachten
 slaen
 slagher
 slaep vant hooft
 slaepen
 slanghe
 slap
 slappen
 slabe
 slutel
 slepen
 slpeck
 slppen
 slijpsteen
 slpten
 slim
 slot van kiste
 slotmaker
 sloben/arbeypden
 slupten

S M.

Smachten

kaud, oft glis
 malim fidda
 fieda
 rdibbou
 ganni

Darba
 edibha
 drobba

arrokoude
 iocalibsebab
 heye
 maushe
 noo
 mameluck
 mouftia
 suiddou
 swil
 tuasghima
 strahidym
 erjackakym
 mauwoidts
 lickfil
 malim lickfil
 chaddem besef
 ameleck folse

laar

assauoter
 jumis tge
 jamis
 attassiamchin
 jerala

Worir
 kessabge
 worir
 kessa
 jatir
 jerler idt schirler
 jilan
 peck deil
 jaet
 jassir
 mensta
 theckterir
 tsamer
 kiefkenet besa
 woustratas
 chojauldi
 yghere
 killide
 killidige
 thionuck yseleer
 killitoko
 aets de

fmaeck
 fmal
 fmeden
 fmerte
 fmyten
 fmidt
 fmooren

S R.

Sneebe
 fnel
 fnyden
 fnymes
 fnoer
 fnoo
 fnozken
 fnot

S Q.

Soo
 fober
 Tack van een boom
 tellen
 trecken
 toeben
 tynghen
 terftronde
 Wifch
 vooz
 voet
 vingheren

hademmelech
 mauwaffa
 elhiddida
 oudja
 vdrop
 el heddèdi
 inggharack

Trobba
 imfei ketir
 accata
 botfeki
 gaytan
 ma ifluwa
 mefgha
 fchamijn

Hakkeda hegda
 fwia, oft kelil
 Boudack
 adet
 ifhab
 eiper
 kefil
 dilheyn
 femmeck
 kodam
 regil
 efbâ

jazel dirò
 ofemdeilder
 demmerjappa
 peccagerir
 worir
 demmerge

Bierkieffer
 tfoock ghyder
 kieffer
 botfekz
 geitan
 aeramaft dir

mordaer

Borville
 arack
 Dal
 fayemack
 ejeck
 kailan
 kefyl
 fyndih
 Balack
 eugun
 ayack
 barmack

weven
 warmen
 wipfen
 wedden
 winnen
 woypen
 wasschen
 waepen
 waken
 wt
 winter
 wit
 wip
 wipf
 weduwe
 water
 windt
 woym
 wijn
 wasg
 zee
 zeep

Een
 twee
 drie
 vier
 vijf
 ses

hayaeck
 sachgan
 erwe
 gabby
 jageleb
 orjom
 achsil
 reeh
 mayenara
 galla
 bert
 abiat
 enne
 marry
 —————
 moeye
 reeh
 doer
 nabyt
 chemma assallie
 baer
 sabon

wecher
 jruen
 sala sa
 arba
 gamsē
 litte

rijulha
 issen
 iuster
 sackla
 jen emeck
 act
 ion
 iel
 oejoem is
 duckendy
 souck
 aeck
 ben
 bennumayradum
 ergem
 souck
 ieel
 koert
 scharab
 balmoe
 ding' is
 sabon

Bier
 icke
 oets
 denre
 bees
 alte

seben
 acht
 neghent
 thien
 elf
 twaelf
 derthien
 veertien
 vijftien
 seftien
 seventien
 achtien
 neghentien
 twintich
 dertich
 veertich
 vijftich
 seftich
 seventich
 tachtentich
 neghentich
 hondert
 duysent
 thien duysent
 Een jaer
 een maent
 een week
 een dagh
 een ure

fabe'a
 temmania
 tiffa
 aschारा
 heddeaes
 jtenaes
 telataes
 arbaraes
 gumstaes
 fitteaes
 sabataes
 temanraes
 tiffataes
 essecheri
 tellatijn
 arbacin
 gam sijn
 litt in
 sebeein
 temenin
 ti ste in
 my'e
 ellef
 assera ellef
 sena
 kamaer
 joumaer
 jou
 saat

FINIS.

iedich
 seck is
 tokos
 oen
 oenbier
 oenicke
 oemoets
 oenduert
 onbees
 onalte
 oniedich
 onseck is
 ontokos
 iyiermy
 otoes
 kurg
 elly
 aeckmis
 ietmis
 seck sen
 tock saers
 ius
 byen
 oubiers
 Iiel
 ay
 hasta
 iun
 saat

Lof-dicht.

SY die des vwerelts Cloot, door Eolus zijn cracht,
Seer cloeck hebben beseylt, als Draeck, Candisch verheven:
Haer schepen vvel ghelaen, elck grooten schat me bracht,
Daerom dat haer altijdt, groot eer toe vverdt gheschreven.
Ghy Nereides al, comt vvilt den lof hier gheven,
Die door Nephtunus hulp, is comen met voorspoet,
Daer Phœbi domineert, in zynen vvaghen even:
Doch vveynich tot zijn vreucht, ghevanghen zijnd' onsoet,
Ghedoodt zijn Broeders tyvee, door Erynnis vervvoet,
Schier deur dyvang in verdriet, hy cloecklick heeft gaen leeren
De Indiaensche spraeck, vveerdigher dan't groot goet,
Daer de Ridders voorseydt, naer huys me ginghen keeren:
Maer door dees schoone Tael, 'tprofijt seer sal vermeerren.
Comt nu Scientia, met u Najaden saen,
Vercondicht Houtmans lof, Batavia ter eeren,
Van Gouda zijnd' ghebaerdt, den prijs hier heeft begaen:
Als Obs hem t'huysvvaerts haelt, zijn lof sal blyven staen.

Bedenct u by tijts.

SONNET.

TRITON blaast u Trompet, roept de *Nymphen* met namen;
Op dat den *Lauren-crans* voor *Fredrick* vverdt ghemaakt.
Noyt heeft yemandt het *Wit* des *Doels* soo vvel gheraact:
Dies hem doch gunstigh zijt, en singt hem lof te samen.

V vlijt (tot des Landts nut) can elck met *Reden* ramen,
(Eel *Houtman*) en u sorgh voor gansch *Neerlandt* nu vvaact:
Ghy schenct ons een *Juweel*, dat heerlick is bespraact:
Soo dat den *Luyaart* traagh, sich selfs hier moet beschamen.

Daar-om neemt nu den *Crans* van groene *Lauwerieren*,
En vvilt *Zee-ridder* cloeck, u hoeft daar meed' verchieren:
Ick sal de *Fama* goed, strax stueren over al:

Op dat vvanneer de *Doot*, u van dees *Aard'* doet scheyen,
En u de lieve *Christ* in *Vreden-rijck* gaat leyen,
Even-vvel uvve *Naam* tot lof hier blyven sal.

Wie weet wanneer.

SONNET.

Au Sieur Frederick de Houtman sur son Vocabulaire.

*I*ehova des haults cieux, regardant l'arrogance
De l'humaine raison, lors qu'elle batissoit
Vne tour qui de terre, aux cieux se leveroit
Soudain se revengea, de telle outrecuidance.

*S*ous avez dit le saint, pense que sans nuissance
Tost vous eschellerez, les estages des cieux
Mais plustost ie feray, apparoitre à voz ieux
Que contre mon douloir ny a nulle puissance.

*L'*Eternel de couroit, confondit leur iargons
Si q'on peule n'entend de l'autre les raisons
Si ce n'est au moyen, d'un scavant interprete,

O Peuple Hollandoys, puis qu'as obtenu
Frederick de Houtman, homme fort bien connu
Au langage Indien, love Dieu de sa retraite.

Par Ian de l'Ecluse.

**Hier nae volghen eenighe vaste
Sterren / by Frederick de Houtman / int Eylandt Su-**

matra/aen't Landt met bequame Instrumenten verbeter/ende inghetale vermeerderd: Tot
nut ende dienst vanden gheenen die haer Nabitatie by Zuyden den Linie
Equinoctiael doen: als oock alle Lief-hebberg/en diet
van doen soude moghen hebben/
ten besten.

**Deze Sterren ghesteldt zijnde naer haer rechte Ascentie/
dat is/soo wanneer een Sterre int Zuyden oft Noordten is /wat Graet ende Minute de selve indert
Equinoctiael Linie doorszijnt. Declinatie/is te segghen: Afwijkinghe /dat is/ hoe veel Gradten ende
Minuten een Sterre vande Linie Equinoctiael af-gheueken is /'tzp nae den Zuyd' ofte
den Noord' Pool toe. Magnetude / is de grootte vande Sterre/ te weten/ oft
een Sterre is vande eerste grootte oft meeste licht / alsoo daer
zijn seunderlep grootte ende lichten.**

Den voghel Fenix heeft 13. Sterren.

	Affen.	Declin.	Ma.		
1 D e Nooydelijckste inde Blam	347	20	40	50	5
2 D e middelste in dito blam	348	35	44	15	5
3 D e Zuydelijckste in dito blam	349	45	42	45	4
4 E en inde rechter vleughel	357	10	47	45	4
5 E en Ster staende inde hals vanden voghel Pentex	1	0	44	5	2
6 H oeh een inde selve hals	1	30	45	34	4
7 E en int lijf van dito	2	40	50	15	4
8 E en inde borst	4	30	47	30	4
9 E en onder de rechter voet int hout	7	20	59	30	4
10 E en onder de sincker vleughel inde blam	11	20	49	20	3
11 E en onder de sincker voet int hout	13		57	0	4
12 I nt eynde vande sincker vleughel	18		44	45	3
13 E en onder dito vleughel int vier	19	30	51	25	3

De Zuyder Croon heeft 16 Sterren.

	Affenti.	Declin.	Ma.		
1 D e Westelijckste inde Croon	269	18	41	45	4
2 D e tweede in dese	270		40	15	5
3 D e derde inde selve	270	10	39	18	5
4 D e vierde in dese	271	26	43	16	5
5 D e vijfde van dese	273	28	44	10	5
6 D e sesste inde selve	275	36	45	20	5
7 D e sebhende in dese	276	30	43	30	6
8 D e achtste van dese	277	35	43		5
9 D e neghende volghens	278	40	42	2	4
10 D e tshende volghens	279	45	40	35	4
11 D e elfde in dese	280	30	38	50	4
12 D e twaelfde	280		37	30	5
13 D e dertshende in dese	277	37	37	40	5
14 D e veertshende in dese	274		38	20	5
15 D e vijftshende volghens	274	25	40		5
16 D e laetste inde Croon	274	50	41		5

Het Zuyder eynde vanden Nyli, verbeterd ende by-ghevoecht 7. Sterren.

		Assenti.	Decli.	Ma.
1	A Carnar het eynde des Nyli	20	59	20
2	De eerste daer aen volghende	25	54	30
3	De tweede volghende	31	53	45
4	De derde volghende	33	50	49
5	De vierde volghende	35	40	44
6	De vijfde volghende	37	24	41
7	De sesste volghende inde Nyli	41	20	41

De VWaterflang heeft 15 Sterren.

		Assenti.	Declin.	Ma.
1	H Et Hoofd vande Waterflang	26	63	30
2	En inde hals vande selve	38	23	65
3	De tweede volghende	41	38	68
4	De derde volghende	39	50	69
5	De vierde volghende	34	45	70
6	De vijfde volghende staet boven 't cleyn wolkcken	46	50	71
7	De sesste volghende	10	27	72
8	De sevende volghende	4	30	75
9	En staet boven de voozgaende Het cleyn wolkcken	356	42	74
10	De negghende volghende	14	25	75
11	De thierende volghende	4	30	80
12	De elfde staet inde steert	359	45	79
13	Het eynde vande steert	332	34	78
14	En vooz de vooz vande Waterflang	56	65	45
15	Noch een staende onder dese	62	30	74

Den Dorado heeft 4. Sterren.

		Assenti,	Declin,	Ma.
1	D Euytterste hande steert	62	53	20 3
2	E en onder de vin by de steert	67	50	56 26 3
3	E en boven int lijf	85	20	61 54 3
4	E en onder by de mondt.	87	33	65 12 3

De Duyve met den Olijftack.

1	D E rechter vleughel	79	40	36	18	5
2	D e lichste int lijf	82	0	34	25	2
3	E en onder de linker vleughel	82	40	31	54	5
4	D e rechter Schoft	84	0	36	10	2
5	D e rechter vleughel	84	45	34	15	5
6	E en in de Hals	86	15	36	0	5
7	E en in de Beck	90	40	37	50	5
8	H et Zuydt-eyndt handen Olyftack	86	5	42	30	5
9	E en boven t'Hoofst inde Olyftack	91	40	35	0	5
10	D e tweede boven dese	92	50	33	20	5
11	D e Noordelyckste in desen.	93	42	32	15	5

Argo Navis, het Schip.

		Assenti,	Declin,	Ma.		
1	H Et Diep-lood	84	32	51	42	5
2	E en int Water after t'Roer	87	20	56	10	3
3	E en onder aent roer	91	10	54	12	4
4	T anobis de lichste int Roer vant Schip	93	40	52	15	1
5	E en inde handt vande Stuerman	95	45	42	14	4

6	Gen aster onder de Galerie	99	25	49	55	4
7	Gen inde Spieghel vant Schip	99	30	52	35	3
8	Gen aster ondert Schip	100	15	61		4
9	Gen inde Besaens-mast	110	12	42	20	5
10	Gen boven dese inde Besaens Hoofstouw	111	40	37	0	6
11	Gen inde Besaens Roede	113	45	34	30	4
12	Gen boven de Besaens Mars	115	30	30	25	5
13	Gen aende Fortuning in de groote Hoofstouw	115	40	52	20	3
14	Gen aende Noek vande groote Aee	116	30	32	0	3
15	Gen aent lyck vant groot Sepl	117	10	38	15	5
16	Noek een by dito	117	20	39	40	5
17	Gen int groote Wandt	119	30	46	25	3
18	Gen int voorsz Hoofstou	124	50	51	40	4
19	Gen inde groote Mast	125	40	42	12	5
20	Gen cleyn onder dese	125	45	47	0	6
21	Noek een cleyn by dese	126	35	45	30	5
22	Gen int groot Sepl	129	0	45	0	5
23	Noek een boven dese	129	30	41	26	5
24	Noek een voorz dese	132	12	45		4
25	Gen boven int Sepl	135	18	42	2	3
26	Gen aende groote Mars	128	20	34	5	5
27	Gen aende Top van de groote Mast	129	15	31	34	5
28	Gen aende groote Steng	131	0	26		5
29	Gen aent Schip voorz de groote Mast	123	10	58	20	3
30	Gen ondert groot Sepl voorz de Mast	127		53	45	3
31	Gen inde Aegheling ondert groot Sepl	136	20	57	30	3
32	Noek een by de voorzgaende	134	36	57	28	4
33	Gen aent Lyck vant Sepl	137		53	45	3
34	Gen onder de luyck vant Sent	139	25	55	31	5
35	Gen onder dese aent Voor-casteel	139	50	57	46	5
36	Noek een onder dese byt Hoofstouw	140	30	59	10	5
37	Noek een onder de Hoofstouwen	142		60	35	5
38	Gen ondert Schip	138		67	30	3
39	Gen op Barch-hout ondert Ancker	143	45	63		3
40	Gen voorz onder de Kiel vant Schip	150	46	68	2	3
41	Gen onder dese	153	30	71	50	4

42	Wooz inde Steben vant Schip	155	40	62	20	3
43	Gen int Ancker	149	30	59	30	5
44	Gen boben int Ancker-stock	151	53	56	50	4
45	Noch een int Ancker-stock	152	54	59	46	4
46	Gen boben inde Fock	151		41	23	6
47	Gen boben inde Focke-mast	149	50	41	26	4
48	Gen onder dese inde hooftouwen	148	35	42	34	5
49	Noch een onder dese	149		44		6
50	Gen int midden van de Fock,	153	10	45	20	5
51	Gen ander by dese	152	12	45	36	6
52	Noch een by dese	155	36	45	50	5
53	Gen aen de Focke-bras	157	30	46	16	4
54	Gen onder dese	158	40	48		4
55	Gen onder inde Fock	155	46	52	30	5
56	Gen onder de Boepsyriet.	159	30	56	50	5

Centaurus.

		Assenti.		Declin. Ma.		
1	En onder in de steert van Centaurus	163	25	57	10	5
2	De lichste inde steert	166	55	52	26	4
3	Noch een neffens dese	170	0	52	15	5
4	Gen by de after-voet Centauri	170	25	61		4
5	Gen onder by de voet	172	30	64		4
6	Noch een by dese	173	0	64	30	6
7	Noch een volghende	172	35	61	45	5
8	Noch een volghende	174		63		5
9	Noch een inde after-voet	176	40	61		5
10	Gen onder dese	177	35	62		5
11	Gen aen de voet vande Cruysere	179	34	61	35	5
12	Gen boben int been van Centaurus	178	15	48	18	3
13	Gen onder dese	179		50		5
14	Gen inde buick van Centaurus	182	24	47	36	5
15	Gen cleyn by dese	182		48	30	6

16	En int lijf van Centaurus	186	12	46	48	3
17	En boven dese int lijf	185		46	25	5
18	Noch een int lijf	188	50	46	15	5
19	Noch een onder int lijf	190		49	10	5
20	En boven den voorgaenden	190	30	48		5
21	Noch een daer boven	190	45	46	12	5
22	De opperste int lijf	191	10	45		5
23	En onder dese int lijf	192	43	46	20	5
24	De linker schouder	194	40	34	0	3
25	En onder dese	196	55	37	20	4
26	En int hooft van Centaurus	200	30	30	40	5
27	De noordelijckste int hooft	202		29	35	5
28	En ander onder dese	201	28	30	32	5
29	Noch een ander onder dese	201	20	32	10	5
30	En boven int rechter been.	199	50	51	15	3
31	En op de rugghe van desen	200	20	41	8	4
32	En boven dese op de rugghe	200	35	39	58	4
33	Noch een by dese	203	8	40	30	4
34	Noch een volghende	205	16	39	40	4
35	En inde buyck	202	18	45	20	3
36	En boven inde rechter zyde	203	15	43		4
37	Noch een by dese	204	10	44		5
38	En inde linker been Centauri	204	20	58	8	2
39	En inde rechter voet Centauri	213	48	58	48	1
40	En onder dese by de voet	210	50	62	30	3
41	De rechter Schouder	206	15	35		3
42	En inde vane	208	40	36	0	4
43	En onder dese inde Lancie	209	10	37	35	4
44	En boven inde Vaene	214	30	33	20	4
45	Noch een onder dese	215	35	35	30	4
46	En inde rechter Arm	213	50	41	20	4
47	En voor inde selve Arm	217	40	41	18	4
48	En onder dese inde Arm	217	45	40	38	4

De Cruzero.

		Assenti.	Declin.	Ma.		
1	D E Westelijckste Arm bande Cruzero	179	35	56	26	3
2	Een onder dese	180	20	58	25	5
3	De onderste ofte voet bande Cruzero	182	25	60	40	2
4	De bovenste bande Cruzero	183		54	48	3
5	De Oostelijckste Arm bande selve.	186		57	8	3

De Vlieghe.

		Assen.	Declin.	Ma.		
1	E en onder int lijf	182	55	69	50	4
2	Een boven inde sincker Vleughel	184	10	66	30	4
3	Het Hoofst	186	8	65	20	4
4	De rechter Vleughel.	189	25	69	10	4

De vlieghende Visch.

		Assenti.	Declin.	Ma.		
1	E en inde staert bande Vlieghende visch	111	16	67	30	4
2	Noch een onder dese	111	18	68	32	4
3	De rechter Vleughel van dese	119		71	15	4
4	De sincker vleughel	122	46	67	33	4
5	Een inde Hals.	127	10	70		4

Het Chameljoen.

		Assenti.	Declin.	Ma.		
1	Het eynde vande staert	130	30	74	30	5
2	Een hoven dese de tweede inde staert	128	26	73	40	5
3	De derde inde staert	140	30	76	20	5
4	De vierde inde staert	148	30	77		5
5	De vijfde inde staert	150	34	77	15	5
6	De noozdelijckste after inde rugghe	158		75	30	5
7	Een onder dese int lijf	161	30	77	25	5
8	De vooz-schouder	176		74	50	5
9	Een onder dese vooz int lijf	179	40	76	20	5

Den Kuyder Trianghel.
Lupus, den VVolf.

		Assenti.	Declin.	Ma.		
1	Een inde Staert	208	30	44	25	5
2	Een ander hoven dese	208	35	43	26	5
3	Noch een by dese	209	40	44	10	5
4	Een int eynde vande staert	210	34	43		6
5	Noch een by dese	211		43	15	6
6	Een inde rechter voet	213	35	46		4
7	Een ander onder dese	212	45	47	30	5
8	Noch een onder de voozgaende	211	15	48	32	5
9	Een inde slincker Wil	215	30	50	52	5
10	Een ander by dese	218	33	50	48	5
11	Een hoven in de slincker dye	221	45	50	12	4
12	Een after op de heupe	221	42	56	45	5
13	Noch een by dese	223	32	57	15	5
14	Een onder dese	221	28	59	10	5
15	Noch een rlepu by dese	222		58	30	6
16	Een inde Wupck.	219	25	45		4
17	Een onder dese inde Wupck	221		46	50	4
18	Een hoven dese inde Wupck	221	30	44		4
19	Noch een inde Wupck	222	55	46	30	4
20	Noch een by dese	223	5	47		6

21	En inde sincker Doorz-hout	223	30	39	55	4
22	Det herte bande Wolf	224	20	43	40	4
23	Noch een int lijf	227	10	43	45	5
24	En inde Doorz-schouder	227	30	40	16	4
25	En onder dese	227	56	41	25	5
26	Noch een onder dese	228	15	43	30	5
27	Noch een by dese	227	25	43	25	5
28	En inde Hals	233	12	37	20	4
29	Noch een daer by	235	11	35	30	6

Den Zuyder Trianghel.

HoVV nob, anqu.I

		Assenti, Declin. Ma.				
1	DE Zuydelijckste Doorzhoek	219	10	66	48	3
2	En boven dese	222	50	64	32	5
3	De Noordelijckste boorzhoek	226	18	62	10	3
4	De Punt bande Trianghel.	238	45	68		2

De Paradijs Voghel.

		Assenti, Declin. Ma.				
1	En inde boet oft snaer	206	50	80	35	4
2	En inde staert	207	10	77	40	4
3	Noch een by dese	209	18	76	45	6
4	Noch een boven dese	212	45	76	26	4
5	En int epide want lijf	228	40	76	10	5
6	En onder dese	229	30	77		5
7	Noch een by dese	234		76	20	5
8	En inde hals	261	30	75	25	5
9	En inde beck.	271		72	12	5

Het Outaer.

- 1 **D**e Westelijckste voet vant Outaer
- 2 **D**e Westelijckste boven-kant
- 3 **D**e Westelijckste inde Vlamm
- 4 **D**e Oostelijckste onder int Outaer
- 5 **D**e Oostelijckste boven int Outaer
- 6 **D**e Oostelijckste onder inde Vlamm
- 7 **E**en daer aen volghende inde Vlamm
- 8 **D**e vierde inde Vlamm
- 9 **D**e vijfde inde Vlamm
- 10 **D**e sesste inde Vlamm
- 11 **D**e sevenste in dese Vlamm
- 12 **D**e laeste in dese

Assenti.		Declin. Ma.		
243	10	57	30	4
244		54	40	4
245	46	52		4
248	32	60	30	4
249	42	56	32	4
250		55		4
255	17	49	38	4
262	30	49	35	4
265	8	46	10	4
269	29	49		4
269	15	46	20	4
270	15	46	30	6

De steert van Scorpio.

- 1 **D**e eerste inde staert
- 2 **D**e tweede inde staert
- 3 **D**e derde inde selve
- 4 **D**e vierde in dese
- 5 **D**e vijfde in dese
- 6 **D**e sesste inde staert
- 7 **D**e sevende in dese
- 8 **D**e achtste van dese
- 9 **D**e uytterste van de staert Schoopio.

Assenti.		Declin. Ma.		
246	30	37	10	3
247		41		3
247	10	41	36	3
252	18	42	32	3
257	30	42	38	3
260		39	50	3
258	35	38	45	3
256	34	37		3

De Pauv.

		Assenti.	Declin.	Ma.		
1	E n Ster int asterste bande staert	252	50	64	40	4
2	Een volghende inde selve	259	48	64	10	5
3	De volienste inde selve	265	5	62	30	5
4	Een onder dese	266	20	63	50	6
5	Een onder dese	267	22	65		5
6	Noch een inde selve staert	271	45	63	28	5
7	Een onder dese	270	30	66	5	5
8	Noch een onder de voorgaende	270	32	67		6
9	Een int eynde vant lijf	274	30	69		5
10	Een inde rechter voet bande Pauts	280	50	73	45	4
11	Een boven int lijf	290	30	67	30	3
12	Een onder dese	289	20	68	15	5
13	Het Hoest	297	15	58	14	2
14	Een inde Hals	299	30	62	30	5
15	Een onder dese	300	40	64		5
16	Noch een inde Hals	301	50	62	33	5
17	Het Hert	330	36	68		3
18	Een onder dese	209	45	68	40	5
19	De Voest bande Pauts	311	52	68	30	3

De Indiaen.

		Assenti.	Declin.	Ma.		
1	H et voozepnde van zyn Sptets	291	15	55	16	5
2	Een inde rechter schouder	304	20	54	20	5
3	Een by dese inde schouder	305	30	54	16	5
4	Noch een by dese	306	28	54	15	5
5	Een onder de Bupck	305	30	60	20	4
6	Een inde Voest	306	40	56	45	5
7	Een int Hoest	310	28	52	35	4
8	De sincker Schouder	313	40	54	26	4

- 9 | Een inde bovenste spiets
 10 | Een inde middelste
 11 | Een inde onderste.

319	45	55	22	4
323	30	56	12	4
323	37	57	25	4

Den Reygher.

- 1 | Het Hoofd van den Kiepghe
 2 | Een inde Hals
 3 | De sijncker vleughel
 4 | De tweede inde Hals
 5 | De derde in de Hals
 6 | Een by dese
 7 | Het Hert
 8 | Een int sijncker been
 9 | Een boven dese ant been
 10 | Een inde steert
 11 | Een inde rechter vleughel
 12 | Noch een onder dese inde vleughel

Assenti.	Declin.	Ma.
322	44	39
325	41	5
326	25	49
327	43	25
329	45	45
329	15	45
335	12	49
335	40	55
336	30	53
340	40	54
341	20	46
341	50	48

Den Indiaenschen Exster, op Indies Lang ghenamt.

(Toucan)

- 1 | Een boven op den beek
 2 | Een int lijf
 3 | Noch een in dese
 4 | Een after aent sijncker been
 5 | Een int eynde vant lijf
 6 | Een inde steert

Assenti.	Declin.	Ma.
344	60	15
351	20	65
353	10	66
355	35	68
0	67	24
2	50	64

FINIS.

